

১৯৬৬

বুধবাৰ, ২ মাৰ্চ, ১৯৬৬ চন

বিতৰ্কৰ উত্তৰ

ৰাজ্যপালৰ ভাষণৰ ওপৰত হোৱা বিতৰ্কৰ উত্তৰত ৰাজ্য বিধানসভাত মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই দিয়া ভাষণে প্ৰায় সকলোবোৰ বিষয় সামৰি লৈছে আৰু সদনত উত্থাপিত বিষয়বোৰৰ প্ৰতি উচিত মনোযোগ দিয়া আৰু সহনশীলতাৰ ভাৱ দেখুওৱাটো এই ভাষণত পৰিলক্ষিত হৈছে। বিতৰ্কৰ সম্পৰ্কত দিয়া অন্যান্য কেতবোৰ চৰকাৰী ভাষণৰ (মন্ত্ৰীৰ আসনৰ পৰা দিয়া) মাজত কিন্তু সেইটো সুৰ দেখিবলৈ পোৱা নগ'ল; পৰিসংখ্যাৰ পাক লগোৱা কথাইহে প্ৰাধান্য লাভ কৰিলে আৰু কেতবোৰ সঙ্গত অভিযোগে সংশ্লিষ্ট মন্ত্ৰীৰ পৰা সুবিচাৰ নেপালে বুলি আমি ক'বলৈ বাধ্য হ'লো। এনে লুক-ঢাক কৰা নীতিয়ে অকল যে সমস্যাৰ সমাধানৰ বাটতে অন্তৰায়ৰ সৃষ্টি কৰে এনে নহয়, আমাৰ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা এটাৰ প্ৰতিও বিদ্ৰপৰ কটাক্ষ দৃষ্টি দিয়া যেন লাগে। মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই অসমৰ উদ্যোগত স্থানীয় লোকে কাম নোপোৱা বিষয়টোৰ কথা উল্লেখ কৰোতে তেনে এটা অভিযোগ থকা বুলি স্বীকাৰ কৰিছে আৰু লগতে কৈছে যে অসময়ত স্থাপিত উদ্যোগত যাতে স্থানীয় লোকৰ প্ৰতি ন্যায় বিচাৰ কৰা হয়, তাৰ প্ৰতি চৰকাৰে লক্ষ্য ৰাখিব। মুখ্যমন্ত্ৰীৰ এই অকপট আশ্বাস পাই আমি ভাল পাইছো। অৱশ্যে আমি এই কথাকে প্ৰসঙ্গক্ৰমে উল্লেখ কৰিব খোজো যে তেতিয়ালৈকে এই ক্ষেত্ৰত ৰাজ্য চৰকাৰে লোৱা ব্যৱস্থা সফল হোৱা নাই। চৰকাৰে অধিক ফলপ্ৰসূ ব্যৱস্থা হাতত লওক। সেইবুলি আমি এইটো কথা কোৱা নাই যে থলুৱা প্ৰাৰ্থীৰ বাবে বিশেষ ৰক্ষা কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। কিয়নো আমি স্বীকাৰ নকৰো যে থলুৱা প্ৰাৰ্থীৰ কোনো অৰ্হতা নাই আৰু সেইদেখি ঢোকা দিয়াৰ ব্যৱস্থা নহ'লে তেওঁলোকে তিষ্ঠিব নোৱাৰে। কাৰিকৰী ক্ষেত্ৰত যোগ্য লোক জোখাৰে ল'বলৈ টান হ'ব পাৰে— কিন্তু এনে যোগ্যতাৰ প্ৰয়োজন নোহোৱা পাছতো থলুৱা প্ৰাৰ্থী বাছনি নুঠে। তাৰ কাৰণ হ'ল— ভিতৰি ভিতৰি নানান পাক-চক্ৰ লাগে। সেইবোৰ পাক-চক্ৰ ওফৰাব পৰা কৰ্তৃত্বসম্পন্ন প্ৰতিনিধি ৰখাৰ ব্যৱস্থা কৰিলেই অসম চৰকাৰে থলুৱা চাকৰি-প্ৰাৰ্থীৰ মহৎ উপকাৰ সাধন কৰা হ'ব। আনহাতে ৰাজ্যত স্থাপন কৰাৰ সভাৰনা থকা উদ্যোগৰ বাবে ইতিমধ্যে স্থাপিত উদ্যোগৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা কাৰিকৰী জ্ঞান লাভ কৰিবৰ বাবে ৰাজ্য চৰকাৰে থলুৱা লোকক ৰাজ্যৰ ভিতৰত আৰু বাহিৰত সুবিধা কৰি দিয়ক।

কিন্তু মুখ্যমন্ত্ৰীৰ উক্তিৰ বিপৰীতে উদ্যোগমন্ত্ৰী শ্ৰীত্ৰিপাঠীৰ উত্তৰটো মিলাই চালে আমি অবাৰু হ'ব লাগিব। স্থানীয় লোকক নিয়োগ নকৰিলে অসমত উদ্যোগ হ'বই নোৱাৰে বুলি কোৱাটো মাৰাত্মক কথা বুলি ৰাজ্যিক উদ্যোগমন্ত্ৰীয়ে কৈছে। কিন্তু সেই দাবী কোনে তুলিলে? থলুৱা চাকৰি প্ৰাৰ্থীৰ সঙ্গত দাবী এটাৰ সন্দৰ্ভত এই বিকৃত ভাষাৰ অৱতাৰণা কৰি বিভাগীয় মন্ত্ৰীয়ে গোটেই প্ৰশ্নটোকে সুকীয়া ৰূপ দিব খুজিলে কিয়? মুখ্যমন্ত্ৰীৰ দৰে আন্তৰিকতাৰে এই প্ৰশ্নটোৰ বিচাৰ লোৱা হ'লে সহানুভূতিশীল সমিধান এটা আমি নিশ্চয় পালোহেঁতেন।

ঠাইতে একে সময়তে আক্ৰমণ চলাবৰ বাবে আৰু তাকে সম্পূৰ্ণৰূপে সফল কৰি তুলিবৰ বাবে বহুতদিনীয়া পৰিকল্পনা আৰু প্ৰস্তুতিৰ প্ৰয়োজন। ইমানখিনি কাম তলে তলে কেনেকৈ আগবাঢ়িল? সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষৰ চৰম অকৰ্মণ্যতাৰ সুকীয়া নিদৰ্শন আৰু লাগেনে?

মিজো জিলাৰ পৰিস্থিতিৰ কথা দিল্লীতো জানে, শ্বিলঙতো জানে। মিজো নেচনেল ফ্ৰণ্টে স্বাধীনতাৰ দাবী তুলি সেই অঞ্চলত কেনেদৰে আন্দোলন চলাই আহিছে, সেই কথা কাৰো অবিদিত নহয়। পাকিস্থানৰ সীমান্তৱৰ্তী এই জিলাখনৰ প্ৰতি কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে অধিক মনোযোগ দিব লাগিছিল। তদুপৰি মিজো নেচনেল ফ্ৰণ্টৰ বহুতো নেতাই পাকিস্থানৰ লগত যোগাযোগ ৰখাৰ বাতৰিও বহুত দিনৰ পৰাই পাই থকা হৈছিল। দুজনমান নেতাক গ্ৰেপ্তাৰো কৰা হৈছিল। কিন্তু চৰকাৰে হেনো বুজাবুজিৰ ভাব গঢ়ি তুলিবৰ বাবে তেওঁলোকক মুক্তি দিলে। ৰাজ্য বিধানসভাতো মিজো পাহাৰৰ এদল লোকে পাকিস্থানৰ সৈতে যোগাযোগ ৰখা বুলি আৰু অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ অনা বুলি এভাগ সদস্যই উদ্বেগ প্ৰকাশ কৰিছিল। তেতিয়া ৰাজ্য চৰকাৰে সদনত আশ্বাস দিছিল। কিন্তু বৰ্তমানৰ পৰিণতিয়ে সেই আশ্বাসৰ মূল্য ৰাখিলে জানো? আক্ৰমণকাৰী দলে অতবোৰ অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ পালে কেনেকৈ? মাজতে মিজো পাহাৰত কেইবাটাও হত্যাকাণ্ড ঘটি গ'ল। তাৰে এটা ঘটনাৰ বিশেষ তাৎপৰ্য্য আছিল চৰকাৰক তথ্য যোগান ধৰা বুলি এজন মিজো নেতাক হত্যা কৰা বুলি বাতৰি ওলাইছিল। তথ্যৰ গোপনীয়তাৰ ওপৰত ইমান মূল্য দিয়াৰ মূলতঃ কিবা থকা বুলি ভবাৰ খল কোনেও বিচাৰি নেপালেনে?

মুঠতে মিজো জিলাৰ এই ঘটনাই কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ প্ৰস্তুতিৰ অভাৱৰ কথা সুস্পষ্টভাৱে প্ৰমাণ কৰিছে আৰু তাৰবাবে আমি লাজ পাইছো। আমাৰ দাবী হ'ল— চৰকাৰে কঠোৰ হাতেৰে এই উদ্ভঙালি নিৰ্মূল কৰক। অকণো পলম নোহোৱাকৈ মিজো জিলাৰ অৱস্থা স্বাভাৱিক কৰি তোলাৰ ওপৰত অকল অসমৰে নহয় বৃহত্তৰ গণ্ডীতো ভৱিষ্যতৰ বহুতখিনি কথা নিৰ্ভৰশীল হৈ আছে। পলমকৈ হ'লেও কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰে নিজৰ নিজৰ গ্লানি দূৰ কৰক— কথাৰে নহয়, কামেৰে।

পূব সীমান্তৰ বৰ্তমান পৰিৱেশৰ মাজত এই ঘটনাৰ বিশেষ গুৰুত্ব আছে। পাৰ্বত্য অঞ্চলত ভাঙনমুখী

অভিহিত কৰাৰ লগতে কয় যে অসম চৰকাৰী ভাষা আইনত অসমীয়া ভাষা পাৰ্বত্য অঞ্চলত জাপি দিয়াৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই। 'নগৈ গড়গাৱঁ'ৰ বাতৰি কোৱা'সকলৰ বাহিৰে আন সকলোৰে (অন্ততঃ অসম চৰকাৰী ভাষা আইনখন যিসকলে এবাৰ পঢ়ি চাইছে, সেইসকল লোকে) জানে যে অসমীয়া ভাষাক অসম চৰকাৰী ভাষা আইনে যিকণ মৰ্যাদা দিছে, সেই মৰ্যাদাৰে অসমীয়া ভাষা মিজো জিলাত সোমাবই নোৱাৰে— এনে স্থলত অসমীয়া ভাষা জাপি দিয়াৰ প্ৰশ্ন উঠে কেনেকৈ? ডঃ ছোৱেলেও সেই কথা নিশ্চয় জানে। তথাপি কিয় এনে অভিযোগ তুলিলে? তাৰ একমাত্ৰ ব্যাখ্যা শ্ৰীভাগৱতীৰ ভাষণৰ পৰাই বুটলি ল'ব পাৰি। কেন্দ্ৰীয় উপমন্ত্ৰীয়ে ভাষণ প্ৰসংগত কৈছে যে 'এনে ধৰণৰ ভুল ধাৰণা' সৃষ্টি কৰিলে ৰাজনৈতিক সুবিধাবাদীয়ে প্ৰেৰণাৰ থল বিচাৰি পায় আৰু সেই দেখি এনে ধাৰণা নিৰ্মূল হ'ব লাগে। শ্ৰীভাগৱতীয়ে কোৱা আৰু এষাৰ কথা ডঃ ছোৱেলে মনত ৰখা ভাল হ'ব। বিদ্ৰোহ কৰা মিজোসকলে ভাৰতৰ পৰাই ফাটি যাব খুজিছে— অকল অসমৰ পৰা নহয়। এনে স্থলত অসমীয়া ভাষাক উপলক্ষ হিচাপে সামৰিবলৈ যোৱাটো হাস্যসম্পদ কথা নহয় নে?

বৃহস্পতিবাৰ, ১০ মাৰ্চ, ১৯৬৬ চন

খাদ্য-প্ৰসঙ্গ

সংসদত দেশৰ খাদ্য পৰিস্থিতি সম্পৰ্কে হোৱা আলোচনা প্ৰসঙ্গত প্ৰধানমন্ত্ৰী, খাদ্য মন্ত্ৰী আদি সকলোৰে খাদ্য পৰিস্থিতি সমাধান কৰাৰ বাবে সকলোৰে সহযোগিতা বিচাৰিছে আৰু খাদ্যৰ বিষয়টো ৰাজনীতিৰ পৰা পৃথক কৰি ধৰিবৰ বাবে আহ্বান জনাইছে। বিশেষকৈ পশ্চিমবঙ্গত খাদ্যৰ কথা লৈ মূৰকত যি পৰিস্থিতিৰ উদ্ভৱ হ'লগৈ, সেই সন্দৰ্ভতে সংসদত তুমুল বিতৰ্ক চলে আৰু বিতৰ্কৰ ধাৰাৰ পৰা বুজা গ'ল যে ৰাজনীতিৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰি খাদ্যৰ প্ৰশ্নটোৰ ভিতৰলৈ ভূমুকি মাৰিবলৈ কোনেও আজৰি উলিয়াব পৰা নাই। খাদ্যৰ সম্পৰ্কত যে কঠিন অৱস্থা এটাৰ সৃষ্টি হৈছে, সেই কথা কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে। কিন্তু খাদ্যৰ কথাটোৰ লগত চৰকাৰ আৰু বিভিন্ন ৰাজনৈতিক দলে ৰাজনৈতিক প্ৰসঙ্গক সকলো সময়তে এনেদৰে সাঙুৰি ধৰিলে যে মূল কথাখিনিৰে আঁত হেৰাই গ'ল।

পাকিস্থানৰ লগত যুদ্ধ চলা সময়তে মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যই খাদ্য যোগান বন্ধ ৰাখি বা মছৰ কৰি হেঁচা

কথালৈ পিঠি দিয়া হ'ল। প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীমতী গান্ধীয়ে কলিকতালৈ আহি পৰোক্ষভাৱে পশ্চিমবঙ্গৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীসেনক যিবোৰ পৰামৰ্শ দিছে বুলি বাতৰি ওলাইছে, সেইবোৰৰ তাৎপৰ্য্য বিচাৰ কৰি চালেই বুজা যাব যে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ পশ্চিমবঙ্গই লোৱা ব্যৱস্থাৰ ক্ষেত্ৰত সন্তুষ্ট হ'ব পৰা নাই।

কিন্তু সিপিনে সমস্যা একে ঠাইতে আছে। যোগান ব্যৱস্থাৰ ভ্ৰুটি, চোৰাং বজাৰ, কৃত্ৰিম অনাটন এইবোৰ সমস্যাৰ জটিলতা বঢ়াই গৈছে— কমোৱা নাই। উৎপাদন বঢ়োৱাৰ ক্ষেত্ৰত হোৱা ব্যৰ্থতা অকল বতৰৰ গাতে জাপি দিয়াটো উচিত নে সেই বিষয়েও নিৰ্ভীকভাৱে বিচাৰ কৰাৰ চেষ্টা কোনেও কৰা নাই। খাদ্য কৰ্পৰেচনৰ প্ৰাক্তন চেয়াৰমেনে যিবোৰ মাৰাত্মক অভিযোগ তুলিছিল, সেইবোৰ খণ্ডন কৰা বা তেনে সুৰুঙা মৰাৰ ব্যৱস্থাও নাই। খাদ্যাঞ্চল সম্পৰ্কে জয়পুৰ কংগ্ৰেছত যি উদ্ভাৱ চিন দেখা গৈছিল, তাৰ তাপ নৌকমোতেই জয়পুৰ কংগ্ৰেছে খাদ্যাঞ্চল সম্পৰ্কে লোৱা সিদ্ধান্তকে ওলট-পালট কৰি দিয়া হ'ল। মুঠতে চৰকাৰ, বিৰোধী দল সকলোৱে নিজৰ নিজৰ 'মৰ্যাদা', ৰাজনৈতিক স্বার্থ আদিৰ তুলাচনীত তুলিহে সমস্যাটোৰ মূল্য নিৰূপণ কৰিছে। ইপিনে চুটি গাতৰ নিগনিৰ দৰে সৰ্বসাধাৰণৰ সমুখত সমস্যাৰ সমদল ওলাইছেহি।

কলঙ্ক স্বৰূপ। কোনো যুক্তিয়েই ইয়াৰ সাৰ্থকতা প্ৰতিপন্ন কৰিব নোৱাৰে। পুলিচৰ দমন আৰু গুলীৰ ওপৰত পশ্চিমবঙ্গ চৰকাৰে ইমান একান্ত বিশ্বাস স্থাপন কৰিবলগীয়া হ'ল কিয়? গণতান্ত্ৰিক দৃষ্টিকোণৰ পৰা চালেই বুজা যাব যে ক'ৰবাত কেনা লাগিছে। পশ্চিমবঙ্গ চৰকাৰে তাকে স্বীকাৰ কৰি সেই কেনা দূৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিছিল। কিন্তু বিধান মণ্ডলৰ অশাস্তিৰ সম্পৰ্কত বা আলিবাটৰ অশাস্তিৰ ক্ষেত্ৰত নাইবা চৰকাৰী আন নীতিৰ ক্ষেত্ৰত— সকলোতে 'ডিভাইন ৰাইট'ৰ পোষকতা কৰা তাহানিৰ নৃপতিবৰ্গৰ অনুৰূপ জেদৰ ভাব এটাহে পশ্চিমবঙ্গ চৰকাৰৰ মাজত পৰিলক্ষিত হৈছে। জনতাৰ ওপৰত গুলী চলোৱাত কিমান দৃঢ়তা অৱলম্বন কৰা হৈছে, খাদ্য সমস্যা জটিল কৰি তোলা চোৰাং বজাৰ আৰু মজুতকাৰী আৰু দুৰ্নীতি পৰায়ণ লোকৰ বিৰুদ্ধে তাৰ আধাৰ আধাও দৃঢ়তা দেখুৱাই পশ্চিমবঙ্গ চৰকাৰে ৰাইজৰ আস্থা আদায় কৰিবলৈ অগ্ৰসৰ হোৱা হ'লে এই পৰিস্থিতিৰ বাট ভেটিব পৰা নহ'লহেঁতেন নে? পশ্চিমবঙ্গৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীসেনে নিজেই বিৰোধী দলবোৰক সুৰুঙা উলিয়াই দিয়া বুলি ক'লে নিশ্চয় ভুল কৰা নহ'ব।

সোমবাৰ, ১৪ মাৰ্চ, ১৯৬৬ চন

খাদ্যবস্তুৰ ব্যৱসায়

আজিৰ সংখ্যা কাকতৰ স্থানান্তৰত শিশু খাদ্যৰ দুস্পাপ্যতা সম্বন্ধে চিঠি এখন ওলাইছে। নিৰ্দিষ্ট কটাৰ বস্তু নিৰ্দিষ্ট স্থানত নোপোৱাটো গ্ৰাহকৰ দুৰ্ভাগ্য হ'ব পাৰে কিন্তু সেই বস্তু গৈ ক'লা বজাৰত ওলোৱাটো দুৰ্নীতিৰ বাহিৰে আন একো হ'ব নোৱাৰে। খাদ্যৰ অনাটনৰ বাবে দেশ জুৰি হাহাকাৰ লগাৰ সময়তে বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষই সুব্যৱস্থা কৰিব নোৱাৰাৰ ফলত অৱস্থা আৰু বেছি বেয়ালৈ গৈছে। চোৰাং বেপাৰ যেন মুকলি বজাৰৰ নিচিনা হৈ পৰিছে আৰু চোৰাং বজাৰৰ অস্তিত্ব কৰ্তৃপক্ষয়ো স্বীকাৰ কৰি লৈছে। কিন্তু তাৰ প্ৰতিৰোধ কাৰ্য তেনেই শিথিল হৈ আছে। আনকি কোনো কোনো ক্ষেত্ৰত সংশ্লিষ্ট ব্যৱসায়ী আৰু অন্যান্য লোকে প্ৰশ্ৰয় পোৱা যেনেই লাগে। পাকিস্থানৰ সৈতে লগা সংঘৰ্ষ শাম কাটোতেই সীমান্তৰ বহু ঠাইতে পূৰ্বৰ দৰে দুই দেশৰ মাজত চোৰাং ব্যৱসায় পূৰ্ণ গতিত চলিব ধৰাৰ বাতৰি আহিছে। তাক বাধা দিয়াৰ কথা ভবা নাই।

ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ শাসন যন্ত্ৰটো কিমান নিষ্কৰ্মা তাৰ এটা উদাহৰণ আমাৰ কালিৰ সংখ্যা কাকতত ওলাইছে। আমাৰ ষ্টাফ ৰিপ'ৰ্টাৰে কোৱা মতে অসম চৰকাৰৰ যোগান বিভাগৰ বিষয়া এজনে ৰাজ্যৰ বাহিৰলৈ গৈ চৰকাৰীভাৱে বহু পৰিমাণৰ মিঠা তেল আৰু দাইল কিনি আনিছিল; কিন্তু সেই একেবোৰ বস্তুতে ব্যৱসায়ীসকলে একেবিলাক ঠাইৰ পৰাই আনি চৰকাৰী দৰতকৈ দহ-বাৰ টকা কমতে বিক্ৰী কৰিব পাৰিছে। কি ব্যৱসায়ী বুদ্ধিৰে কাম কৰিবলৈ গৈ ৰাজহুৱা ধনৰ এনে অপচয় কৰা হ'ল, এই কথাৰ ব্যাখ্যা কৰ্তৃপক্ষই দিবনে? ইয়াৰ মাজত কিবা ৰহস্য আছে নেকি চৰকাৰে বিচাৰ কৰি চাওক। কাৰণ কোনো কোনো কৰ্তৃপক্ষ

মানুহে হাবাথুৰি খাইছিল। এতিয়া বাতৰি ওলাইছে যে বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰত বেমেজালি লগোৱাৰ ফলতে এনে হ'বলৈ পাইছিল। আকৌ পাইকাৰী ব্যৱসায়ীকে বুট দিবলৈ ওলাই গোলমাল লগোৱা হ'ল। সাধাৰণ দোকানীয়ে নোপোৱাৰ কাৰণেই গ্ৰাহকে এইবিলাক বস্তু নেপায়। দেখা যায় কৰ্তৃত্বত থকাসকলে মাজৰ কিছুমান ব্যৱসায়ীক পোহ-পাল দিবলৈ গৈয়েই এইদৰে ৰাইজক দুৰ্দশাত পেলাইছে। এই সাধাৰণ দেখদেখ কথাটো চৰকাৰৰ চকুত নপৰাটো বৰ আচৰিত কথা।

বুধবাৰ, ১৬ মাৰ্চ, ১৯৬৬ চন

মিজো বিদ্ৰোহী

মিজো জিলাৰ শেহতীয়া পৰিস্থিতি সম্পৰ্কে এতিয়ালৈকে চৰকাৰীভাৱে যিবোৰ বাতৰি দি থকা হৈছে, তাৰ মাজত কিন্তু জানিবলগীয়া কেতবোৰ কথা নাই। বাট-পথৰ আত্মকালৰ দোহাই দি সুদীৰ্ঘ দিনৰ মূৰত লুংলে পুনৰ দখল কৰাৰ বাতৰি দি পৰিস্থিতি স্বাভাৱিক অৱস্থাৰ বাটলৈ যোৱা বুলিও আমাক কোৱা হ'ল। কিন্তু সকলো কথা ইমান সহজ বুলি আমি ভবা নাই। শ্বিলঙত চৰকাৰী মুখপাত্ৰই কৈছে যে ব্যাপকভাৱে আত্মসমৰ্পণ কৰাৰ বাতৰি পোৱা নাই। তেনেহ'লে বিদ্ৰোহী দল ক'লৈ গ'ল? তেওঁলোকে ইতিমধ্যে দেশত্যাগ কৰিলে নেকি? নে বিদ্ৰোহীৰ বন্দুক পেলাই ৰাইজৰ মাজত আত্মগোপন কৰিলে? কম সংখ্যক লোকক বন্দী কৰা বা কম সংখ্যক লোকে আত্মসমৰ্পণ কৰা বাবেই এই বুলি প্ৰমাণ কৰিবলৈ চেষ্টা চলোৱা ভুল হ'ব যে নিচেই তাকৰীয়া সংখ্যক লোকেহে বিদ্ৰোহ কৰিছিল। তাকে কৰিলে আত্ম প্ৰবঞ্চনা কৰা হ'ব মাত্ৰ। সামৰিক বাহিনীয়ে আইজলাত কৰ্তৃত্ব গজগজীয়া কৰি তোলাৰ সমসাময়িকভাৱে সেই আইজলাততে (বিদ্ৰোহী দল তাৰ পৰা পলোৱা বুলি ওলোৱাৰ পিছত) মিজো ইউনিয়নৰ নেতা কেইজনমানৰ ঘৰ পোৱা বুলি ওলোৱা বাতৰি এটাই কিন্তু নগা পাহাৰৰ অনুৰূপ অৱস্থাৰ কথা মনত পেলাই দিছে। সেয়া কিহৰ পূৰ্বাভাস চৰকাৰে যেন বুজি নুবুজাৰ দৰে নেথাকে।

ব্ৰহ্মদেশ আৰু পাকিস্থানৰ সীমা চুই থকা মিজো পাহাৰৰ ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে ব্যৱস্থা লওঁতে প্ৰথমেই ভাবিব লাগিছিল— বিদ্ৰোহী দলে যাতে বিদেশলৈ পলাবলৈ সুৰুঙা উলিয়াব নোৱাৰে। কিয়নো সেয়ে হ'বলৈ হ'লে মিজো পাহাৰৰ অশান্তি দীৰ্ঘম্যাদী হ'ব। বিদেশৰ পৰা সীমান্ত সৰকি আহি বিদ্ৰোহী দলে সময় আৰু সুবিধা বুজি উপদ্ৰৱ চলাই থাকিব। সেইদেখি বিমান বাহিনী, হেলিকপ্টাৰ বাহিনী আদিৰ সহায় লৈ হ'লেও কঠোৰতম ব্যৱস্থাৰ যোগেদি বিদ্ৰোহীৰ পলোৱাৰ পথ ৰোধ কৰিব লাগিছিল। কিন্তু সম্প্ৰতি যিবোৰ টুকুৰা খবৰ পোৱা গৈছে, তাৰ পৰা বুজা গ'ল যে তেনে ব্যৱস্থা লোৱা নহ'ল। আনহাতে দুৰ্গম পথৰ যুক্তি দেখুৱাই লুংলেত উপনীত হওঁতে যিমান সময় লোৱা হ'ল, সেইখিনি সময়তে বিদ্ৰোহী দলৰ প্ৰায় গোটেইখিনিয়েই পূব পাকিস্থান আৰু ব্ৰহ্মদেশৰ সীমান্ত পাবলৈ সুযোগ পালে। বিদ্ৰোহী দলৰ শেষ প্ৰতিৰোধ এই দুই সীমান্ততে সীমাৱদ্ধ আছেগৈ। দেমাগিৰি লুংলেৰ পৰা প্ৰায় ৪০ মাইল দূৰত; সেই ঠাইত উপনীত হওঁতে আৰু সময় লাগিব। উপস্থিত হয়গৈ মানে বিদ্ৰোহী দলৰ সকলোখিনি নিশ্চয় পাকিস্থান পাবগৈ।

ইতিমধ্যে কলিকতাৰ এটা বাতৰিত প্ৰকাশ যে কৰ্ণফুলি নদী এলেকা আৰু পাৰ্বত্য চট্টগ্ৰাম এলেকাইদি বিদ্ৰোহী মিজো দলৰ কিছুমান লোক পাকিস্থানৰ ভিতৰ সোমাইছে। আনহাতে ঢাকাৰ বাতৰিত প্ৰকাশ যে

২২ মাৰ্চ, মঙ্গলবাৰ, ১৯৬৬ চন

গাওঁ অঞ্চলত উচ্চশিক্ষা

গাওঁ অঞ্চলৰ চৈধ্যটা শিক্ষানুষ্ঠানৰ ভিতৰত নিৰ্দিষ্ট মান লাভ কৰা তিনিটাক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ মৰ্যাদা দিবলৈ বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগৰ এটা কমিটীয়ে পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছে। এই সন্দৰ্ভত কেন্দ্ৰীয় শিক্ষামন্ত্ৰী শ্ৰীচাগলাই যোৱা শনিবাৰে দিল্লীত বহা গাওঁ অঞ্চলৰ উচ্চশিক্ষা বিষয়ক ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদৰ অধিবেশনত কয় যে এনে শিক্ষা ব্যৱস্থা কৃষিমুখী হ'ব লাগে আৰু ছাত্ৰসকলক ব্যৱহাৰিক জ্ঞান দিয়া ব্যৱস্থাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিব লাগে।

এয়া হ'ল আদৰ্শৰ কথা। কিন্তু প্ৰকৃত পক্ষে বৰ্তমানে গাৱেঁ-ভূঞা গঢ়ি উঠা উচ্চ শিক্ষাৰ সবহ ভাগ অনুষ্ঠানতে এই দিশলৈ লক্ষ্য ৰখা হোৱা নাই। শ্ৰীচাগলাই কোৱা মতে এই চৈধ্যটা গাৱলীয়া শিক্ষানুষ্ঠানৰ বাবে চৰকাৰে যোৱা দহ বছৰত তিনি কোটি টকা খৰচ কৰিছে। সেই চৈধ্যটা অনুষ্ঠানৰ কেইটামান বিশিষ্ট হৈছে আৰু কেইটাৰ পাৰ শিক্ষাপ্ৰাপ্ত ডেকাসকলে কৃষিমুখী মনোভাৱেৰে ভাৰতৰ গাওঁ অঞ্চলৰ মান উন্নত কৰিছে আৰু কেনেদৰে সেৱা কৰা হৈছে— সেই বিষয়ে বিশেষ ভূ আমি নেপাওঁ।

আনহাতে আমি দেখিছো উচ্চশিক্ষা প্ৰসাৰৰ নামত য'তে ত'তে হাইস্কুল আৰু কলেজৰ সংখ্যা দ্ৰুতগতিৰে বাঢ়িছে। বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগ আৰু দেশৰ চিন্তাশীল সকলো ব্যক্তিয়ে এনে ধৰণৰ শিক্ষাব্যৱস্থাৰ প্ৰসাৰণৰ পৰা যে দেশৰ লাভতকৈ ক্ষতিহে অধিক হ'ব পাৰে সেই কথা ভাবিবলৈ লৈছে। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ সমাবৰ্ত্তন উছৰতো সিদিনা আচাৰ্য আৰু উপাচাৰ্যৰ ভাষণত এই সমস্যাৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছিল।

দ্ৰুত গতিৰে বৰ্দ্ধিত এই উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠানসমূহে নতুনকৈ স্নাতক হোৱা কিছুমানৰ জীৱিকাৰ পথ উলিওৱাটো সুখৰ কথা। কিন্তু এই অনুষ্ঠানসমূহৰ শিক্ষাব্যৱস্থা নগৰমুখী আৰু অফিচমুখী হোৱাৰ বাবে গাওঁ অঞ্চলত অৰ্দ্ধশিক্ষিত নিবনুৱা সৃষ্টি কৰাতহে এইবোৰে বৰঙণি যোগাইছে। এনেকুৱা অৰ্দ্ধশিক্ষিতসকলে কৃষিকৰ্মলৈ উভতি নেযায় বা যাব নোৱাৰে; আনহাতে নগৰলৈ আহিও ক'তো সুবিধা কৰিব নোৱাৰে। ফলত কৃষিক্ষেত্ৰৰ পৰা এচাম কৰ্মঠ লোকক আঁতৰাই আনি পৰোক্ষভাৱে এনে অনুষ্ঠানবোৰে দেশৰ হিততকৈ অধিক অহিত কৰা যেন লাগে।

ৰাজনৈতিক নেতৃত্বৰ বাবে দুই একে এনেবোৰ স্কুল-কলেজ পতাত উৎসাহ দেখুৱাই সহজ-সৰল ৰাইজ বা স্বাৰ্থজড়িত এচাম লোকৰ সমৰ্থন পোৱা দেখা যায়। শিক্ষানুষ্ঠানৰ উদ্যোক্তা, সভাপতি বা পৃষ্ঠপোষক হৈ পঞ্চগায়ত, বিধানসভা আদিলৈ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ আশাৰে এইসকল লোকে নিজৰ স্বাৰ্থৰ পথ মোকোলাই লয়। কোনো কোনো ৰাজনৈতিক অভিযাত্ৰীয়ে এনে উদ্দেশ্যেৰে আনকি দহ-বাৰখন অনুষ্ঠানৰো গুৰি ধৰাৰ বাতৰি পোৱা যায়। অৱশ্যে, এচাম সমাজৰ মঙ্গলাকাঙ্ক্ষী লোকেও নিস্বাৰ্থভাৱে শিক্ষা প্ৰসাৰৰ কামত লগাটোও আমি

২৭ মাৰ্চ, দেওবাৰ, ১৯৬৬ চন

সমস্যা : মাটিৰ আৰু নীতিৰ

ৰাজ্য বিধানসভাত শুকুৰবাৰে ৰাজহ বিভাগৰ সম্পৰ্কত তীব্ৰ সমালোচনা উত্থাপিত হয়। সেয়ে ৰাইজৰ সমালোচনাৰ প্ৰতিফলন বুলি আমি ধৰিব পাৰো। বৰ্তমান অৱস্থাৰ পটভূমিত ৰাজহ বিভাগৰ যিবোৰ বিশেষ প্ৰয়োজনীয় দায়িত্ব বুলি গণ্য কৰা হয়, সেইবোৰৰ বেলিকা কাৰ্য্যক্ষেত্ৰত হোৱা অগ্ৰগতি সন্তোষজনক নহয়। সম্প্ৰতি কৃষি উৎপাদনৰ ওপৰতে সৰ্বাধিক গুৰুত্ব দিয়া হৈছে; কিন্তু অকল গুৰুত্ব দিলেই উৎপাদন নেবাঢ়ে। যিসকলে খেতি কৰে, তেওঁলোকৰ সমস্যাই সুবিচাৰ পাব লাগিব। এই সম্পৰ্কত ভূমি সংস্কাৰ ব্যৱস্থাৰ কথাই পোনতে মনত পৰে। ইতিমধ্যে একাধিক বিশেষজ্ঞমহলে দেশৰ ভূমি সংস্কাৰ ব্যৱস্থাৰ গতি মন্থৰ বুলি অভিহিত কৰিছে। অসমো তাৰপৰা বাদ পৰা নাই। ভূমি সংস্কাৰ ব্যৱস্থা প্ৰকৃতপক্ষে কাৰ্য্যকৰী নহ'লে খেতিয়কৰ মূল সমস্যা দূৰ নহয়, মাটিহীন খেতিয়কৰ আৰু কৃষি-বনুৱাৰ সমস্যাও দূৰ নহয়। যিসকল প্ৰকৃত খেতিয়ক তেওঁলোকে মাটিৰ বাবে হাঁহাকাৰ কৰি বা স্বাৰ্থৰ বহতীয়া হৈ আমাৰ খাদ্য সমস্যা দূৰ কৰিব পাৰিব বুলি আশা কৰাটো মিছা। এই বিষয়ত ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ বিৰুদ্ধে চৰকাৰে দৃঢ়তা অৱলম্বন কৰিবলৈ ইমান দিনে নিজক সমৰ্থ কৰি তুলিব পাৰিব লাগিছিল।

আমাৰ খেতিৰ উপযোগী পতিত মাটি যে বেছি পৰিমাণে নাই, সেই কথা সকলোৱে জানে। অসমৰ মাটিৰ ওপৰত বহুত অত্যাচাৰ ইতিমধ্যে চলিল। ১৯৫১ চনৰ পিয়লতে ৰাজ্যৰ পিয়ল আয়ুক্তই তেওঁৰ প্ৰতিবেদনত কৈছিল যে কুৰি বছৰৰ ভিতৰত (১৯৩০ চনৰ পৰা ১৯৫০ চনৰ ভিতৰত) ডেৰ কোটি বিঘাৰো অধিক মাটিত পমুৱা বহুওৱাৰ হিচাপটোৰ ব্যাপকতা ইমান বেছি যে ভাৰতৰ আন যিকোনো ডাঙৰ ৰাজ্যৰ কাৰণেই এইটো অবিশ্বাস্য। কিন্তু তাৰপিছতো এনে বহুতো কাণ্ড ঘটিল। ইপিনে লগ লাগিলহি পূব পাকিস্থানৰ পৰা অহা ভগনীয়াসকলৰ পুনৰ সংস্থাপনৰ সমস্যা। বহুতো ভগনীয়াক চৰকাৰে মাটি দিলে। খেতিৰ মাটি অকল যে সেইদৰেই সংকুচিত হৈ গ'ল, এনে নহয়। গৰাখহনীয়া আৰু বানপানীয়েও বহুতো মাটিৰ হিচাপ নোহোৱা কৰিলে (অৱশ্যে লগতে মাটিহীন লোকৰ অংক বঢ়ালে)। আনহাতে নগৰৰ সম্প্ৰসাৰণ আৰু উদ্যোগৰ সম্প্ৰসাৰণেও (খেতিৰ মাটিত উদ্যোগ বহুওৱা ব্যৱস্থাৰ অবাধ স্বাধীনতা সম্প্ৰতি পৰিলক্ষিত হৈছে) খেতিৰ মাটিৰে সীমা খুচৰি ফুৰিছে।

তাৰ অৱশ্যস্তাৰী পৰিণতি হ'ল— খেতিৰ মাটিৰ বাবে থলুৱা লোকৰ হাঁহাকাৰ। চৰকাৰে থলুৱা মাটিহীন লোকৰ সমস্যালৈ সম্পূৰ্ণৰূপে উপেক্ষা কৰিছে। ১৯৪৫ চনতে পতিত মাটিত থলুৱা মানুহ বহুৱাবৰ বাবে আঁচনি হাতত লোৱা হৈছিল। সেই আঁচনিৰ জকাও আজি নাই। থলুৱা মাটিহীন লোকৰ বাবে হাতত লোৱা অন্যতম আছুতীয়া আঁচনি হ'ল— নগাঁও জিলাৰ কাকিৰ আঁচনিখন। সেই আঁচনিৰ কি অৱস্থা হ'লগৈ, সেই কথা আজি অকল সেই জিলাৰে নহয়, সমগ্ৰ ৰাজ্যৰ মানুহে জানে। বানপানী আৰু খহনীয়াই উচ্ছেদ কৰি নতুনকৈ মাটিহীন লোকৰ শাৰীলৈ অনা হেজাৰ হেজাৰ লোকৰ প্ৰতি ন্যায় বিচাৰ আজিও কৰা নহ'ল। উদ্যোগ আদিৰ বাবে যিসকলৰ খেতিৰ মাটি লোৱা হ'ল, তেওঁলোকৰ বহুতে ক্ষতিপূৰণৰ ধনখিনিও সময়মতে পোৱা নাই— বিকল্প স্থানত মাটি পোৱাটো দূৰৰ কথা। মাটিৰ হেঁচা ভৈয়ামৰ জনজাতীয় খণ্ড আৰু জনজাতীয় বেণ্টতো

মঙ্গলজনক হ'ব বুলি আমি ভাবো। এপিনে বিদ্ৰোহী নগা দলৰ প্ৰতিনিধিয়ে চৰকাৰৰ লগত আলোচনা চলাইছে আনপিনে তেওঁলোকৰ দলৰ লোকে ধ্বংসাত্মক আৰু ভীতি প্ৰদৰ্শনমূলক কাৰ্য্যৰে শতাধিক লোকৰ প্ৰাণ নাশ কৰিছে— ৰাজহুৱা সম্পত্তি ধ্বংস কৰিছে। তদুপৰি অস্ত্ৰ বিৰতিৰ সময়ত গোপনভাৱে সংগঠিত বিদ্ৰোহী নগাৰ সংখ্যা আছিল মাত্ৰ দুহেজাৰ; এতিয়া এই সময়ছোৱাতে বিদেশত প্ৰশিক্ষণ দিয়াই সেই সংখ্যা দহ হেজাৰলৈ বৃদ্ধি কৰা হৈছে। বিদেশত তৈয়াৰী শক্তিশালী বিস্ফোৰকেৰে দেশৰ যাতায়াত ব্যৱস্থাত আত্মকালৰ সৃষ্টি কৰি ৰাইজৰ নৈতিক বল টুটাবলৈ আৰু লগতে ৰাষ্ট্ৰৰ অখণ্ডতা আৰু নিৰাপত্তা বিপন্ন কৰিবলৈ বিদ্ৰোহী দল অধিক তৎপৰ হোৱা দেখা গৈছে। আনহাতে গণতান্ত্ৰিক শাসনত বিশ্বাসী নগাসকলৰ মনতো এইবোৰ ৰাষ্ট্ৰ বিৰোধী কাম আৰু চৰকাৰৰ তোষণ নীতিয়ে এটা দ্বিধা ভাবৰ সৃষ্টি কৰিছে। এনেবোৰ পৰস্পৰ বিৰোধী কথা আৰু কামৰ উমান পায়ৈই হয়তো শান্তি মিছনৰ আন এজন সদস্য শ্ৰীজয়প্ৰকাশ নাৰায়ণে কিছুদিন আগতে ফালৰি কাটিছে। ভাৰত চৰকাৰে আনকি এই বিদ্ৰোহী দলক তেওঁলোকৰ তথাকথিত স্বাধীনতা উৎসৱ পালন কৰাতো বাধা দিয়া নাছিল। কিন্তু বিদ্ৰোহী শক্তি আৰু বিদেশী উপদেষ্টাৰ উচটনিত বিদ্ৰোহী দলে ভাৰত চৰকাৰৰ সকলো সজ চেপ্টা ব্যৰ্থতাত পৰিণতি কৰা যেন অনুমান হৈছে।

যিকি নহওক শ্ৰীজয়প্ৰকাশ নাৰায়ণ আঁতৰি যোৱাৰ পিছত আৰু বৰ্তমানে ৰেভাৰেণ্ড স্কটকো ভাৰত বিৰোধী কামত লিপ্ত থকা বাবে বহিষ্কাৰ কৰাৰ পিছত, কাৰ্য্যতঃ ১৯৬৪ চনত বাপিটষ্ট চাৰ্চৰ উদ্যোগত গঠিত শান্তি মিছন ভঙ্গ হৈ গৈছে।

পলমকৈ হ'লেও কালি গুৱাহাটীত বহা প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ আৰু সংসদী দলৰ কাৰ্য্যনিৰ্বাহিক সমিতিয়ে শান্তি মিছন ভঙ্গ কৰিবলৈ আৰু নিৰাপত্তাৰ বাবে উপযোগী ব্যৱস্থা লৈ দোষীক সমুচিত দণ্ড বিহিবলৈ দাবী জনাই প্ৰস্তাৱ লৈছে। তদুপৰি মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই শান্তি মিছনৰ পৰা আঁতৰি যাবলৈ ঠিক কৰাত আৰু শান্তি মিছন ভঙ্গ কৰিবলৈ উপদেশ দিয়াত সমিতিয়ে সন্তোষ প্ৰকাশ কৰিছে। প্ৰধানমন্ত্ৰী আৰু বিদ্ৰোহী দলৰ মাজত কথা-বতৰা চলোৱাৰ বাট মুকলি কৰি দিয়াৰ বাহিৰে মিছনে নগা সমস্যা সমাধানৰ বাবে বিশেষ একো অৰিহণা যোগাব নোৱাৰিলে। আনহাতে ডেৰ বছৰৰো অধিক কাল চৰকাৰ আৰু বিদ্ৰোহী দলৰ মাজত হোৱা বিফল আলোচনাৰ অন্তত চৰকাৰে আৰু অধিক কাল বিলম্ব কৰা উচিত নহয়। এটা শেষ সময় বান্ধি দি অতি কঠোৰভাৱে সন্ত্ৰাসবাদী কাৰ্য্যত ৰত নগাসকলক দমন কৰাৰ সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব। এই নীতি মিজোপাহাৰ, নগাপাহাৰ বা ৰাষ্ট্ৰৰ যিকোনো অঞ্চলতে সমান কঠোৰতাৰে প্ৰযোজ্য হোৱা উচিত। সহৃদয়তাক দুৰ্বলতা বুলি ভাবি অধিক অন্যায কৰিবলৈ আগবাঢ়ি অহা শত্ৰুক ক্ষমা কৰাৰ প্ৰশ্ন উঠিবই নোৱাৰে।

বৈজ্ঞানিক ক্ষেত্ৰত নিজৰ ভৱিত থিয় দিবলৈ সক্ষম হ'বগৈ। নহ'লে বৈদেশিক সাহায্যৰ ওপৰতে নিৰ্ভৰ

পিছত দেশত ঔদ্যোগিক বিকাশৰ আৱশ্যক। ঔদ্যোগিক বিকাশৰ বাবে যন্ত্ৰ-পাতি লাগে। পোনতে আন উন্নত দেশৰ যন্ত্ৰ-পাতিৰ সহায়লৈ হ'লেও দেশতেই নিৰ্মাণ যন্ত্ৰৰ উদ্ভাৱনৰ বাবে প্ৰচেষ্টা চলাব লাগে। এনেদৰেহে একোখন নবজাগ্ৰত দেশে ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, ঔদ্যোগিক আদি সকলো বিষয়তে আত্মনিৰ্ভৰ হৈ পৃথিৱীৰ যিকোনো উন্নত দেশৰ সমকক্ষ হ'ব পাৰে। ভাৰতত ঔদ্যোগিক বিকাশ আৰু যন্ত্ৰ-পাতি নিৰ্মাণত সেয়েহে ইমান গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। কিন্তু আমি ক'বনোৱাৰাকৈয়ে কেইখনমান বিশেষ দেশৰ ওপৰত অতিমাত্ৰাই নিৰ্ভৰ কৰা যেন দেখা গৈছে। যাতে প্ৰতিটো আমদানি কৰা যন্ত্ৰ বা যন্ত্ৰৰ অংশ অচিৰতে দেশতে নিৰ্মাণ কৰিব পৰা হয়গৈ সেই বিষয়ে আমাৰ নেতাসকল সচেতন থকা উচিত।

৫ মে, বৃহস্পতিবাৰ, ১৯৬৬ চন

চাউলৰ যোগান

চাউলৰ যোগান-ব্যৱস্থাৰ উন্নতি নহ'লে অচিৰে ৰাজ্যত গুৰুতৰ পৰিস্থিতিয়ে দেখা দিয়াৰ আশঙ্কা হৈছে। উৎপাদনৰ সমস্যা আছে; বাহিৰৰ পৰা চাউল অনাৰ সমস্যাও আছে; আমাক যিমান পৰিমাণে চাউল লাগে তাৰ জোখাৰে চাউল যোগাৰ কৰাটোও টান কথা। এই সকলোবোৰ আমি স্বীকাৰ কৰো। কিন্তু লগতে আমি এই কথাও কওঁ যে যোগান-ব্যৱস্থা এতিয়াৰ দৰে ঘূৰ্ণে ধৰা বিধৰ নোহোৱা হ'লে সম্প্ৰতি পাব পৰা চাউলেৰেই বহুতখিনি জেঙা মাৰিব পৰা গ'লহেঁতেন। এতিয়াৰ জটিলতা চাউলৰ অভাৱৰ বাবে হোৱা নাই বুলিয়েই আমাৰ বিশ্বাস— যোগান-ব্যৱস্থাৰ অকৰ্মণ্যতাৰ বাবেই ৰাইজ জুলুমত পৰিছে বুলি বিশ্বাস কৰাৰ থল আছে।

প্ৰথম কথা হ'ল— যোগান বিভাগ আৰু সমবায় বিভাগৰ মাজত সমন্বয় আৰু সহযোগিতা নাই। দুয়োটা বিভাগ যেন প্ৰতিদ্বন্দ্বী আৰু সুকীয়া সুকীয়া স্বাৰ্থৰহে সেরক— এনে এটা ধাৰণা কৰিবলৈ ৰাইজ বাধ্য হৈছে। দ্বিতীয়তে চৰকাৰী ৰঙা-ফিটাৰ অত্যাচাৰেও চাউলৰ যোগানৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুতৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে। এই জুলুম সহ্য কৰিব নোৱাৰিয়েই বহুতে চাউলৰ ব্যৱসায়কে বন্ধ কৰি দিয়া বুলি বাতৰি পাই থকা হৈছে। চাউলৰ বাবে ব্যৱসায়ী আদিয়ে প্ৰথমে যোগান বিভাগৰ পৰা চালান ল'ব লাগিব— এই কামত কেইদিন লাগে তাৰ ঠিক নাই। তাৰপিচত একাউণ্টছ অফিচত (উপায়ুক্ত আদিৰ) চালান পাছ কৰাব লাগিব আৰু ষ্টেট বেঙ্কত টকা জমা দিব লাগিব। ইয়াতো কেইদিন লাগে তাৰ ঠিক নাই। তাৰপিচত আকৌ যোগান বিভাগৰ অফিচৰ পৰা 'ডেলিভাৰী অৰ্ডাৰ'ৰ বাবে 'কিউ'ত থিয় দিবগৈ লাগিব। শেষত চৰকাৰী গুদামৰ পৰা চাউল আনিব লাগিব। এই গোটেই প্ৰক্ৰিয়া সম্পাদিত হওঁতে নিম্নতম চাৰি দিন লাগিব। কিন্তু সেই সৌভাগ্যৰ অধিকাৰী কেইজন আছে, সন্দেহৰ কথা। এই আমোলাতান্ত্ৰিক প্ৰক্ৰিয়াৰ ফলতে দোকানীৰ জুলুম হৈছে আৰু আনহাতে গ্ৰাহকে দোকানে দোকানে চাউল বিচাৰি চলাথ লগাবলগীয়া হৈছে। এই বিষয়ত গুৱাহাটীয়ে ইতিমধ্যে এটা ৰেকৰ্ড কৰিছে— ১৬ এপ্ৰিলৰ আগতে টকা জমা দিয়া লোকে আজিও চাউল আনিব পৰা নাই হেনো।

আনহাতে চৰকাৰী নীতিৰ খেলিমেলি আৰু দুখ লগা। ন্যস্ত স্বাৰ্থৰ হেঁচাত কেনেকৈ চৰকাৰে আগতে একচেটিয়া সংগ্ৰহ-নীতি সলনি কৰিছিল সেই কথা সকলোৰে মনত আছে। তাৰপিচত আকৌ কোনোবা মহলৰ স্বাৰ্থ পূৰণ হওক বুলি চাউল বিতৰণৰ ক্ষেত্ৰতো নতুন নিয়ম কৰিলে। এই নতুন নিয়মে কাৰো দায়িত্ব নোহোৱা

শুকুৰবাৰ, ৬ মে, ১৯৬৬ চন

মাইকেল স্কট নামৰ যাজকজন

দক্ষিণ আৰু দক্ষিণ-পশ্চিম আফ্ৰিকাত বৰ্ণবিদ্বেষী শ্বেতাঙ্গ ফেচিষ্ট চৰকাৰে বৰ্ণকায় লোকসকলৰ ওপৰত চলোৱা উৎপীড়নৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ জনোৱা ৰেভাৰেণ্ড মাইকেল স্কট নামৰ লণ্ডন আবাসী খৃষ্টান যাজকজনক পৃথিৱীৰ উৎপীড়িত লোকসকলৰ লগতে ভাৰতবাসীয়েও এসময়ত শ্ৰদ্ধাৰ চকুৰেই চাইছিল; কাৰণ সেই সময়ত কোনোও ভবা নাছিল যে এংলিকান পন্থী এই যাজকজনে বেপ্টিষ্ট পন্থী খৃষ্টানসকলৰ লগত গা ঘঁহাই ভাৰতৰ সীমামূৰীয়া অঞ্চল এখনৰ জনজাতীয় লোকসকলৰ 'দূৰদৰ্শিতাহীন' দাবীৰ পোষকতা কৰি তেওঁলোকৰ মুখপাত্ৰৰ ভূমিকাত অৱতীৰ্ণ হ'বহি। এই যাজকজন তিনি বছৰৰ আগতে ভাৰত ওলাইছিলহি তেওঁৰ আশ্ৰিত বিদ্ৰোহী নগা নেতা এজনৰ পক্ষে কিছুমান সুযোগ-সুবিধা আদায় কৰিবলৈ। কিন্তু তেওঁ আশা কৰা মতে সুবিধা আদায় কৰিব নোৱাৰিলেও 'লোটা নিয়া ছেও' আৰম্ভ কৰিলে আৰু শাস্তি মিছনৰ সদস্য হৈ আইন অমান্যকাৰী নগাদলৰ লগত পোনপটীয়া সংযোগ স্থাপনৰ সুযোগ উলিয়াই ললে। ১৯৬৪ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ পৰা শাস্তি মিছনত থাকিয়েই তেওঁ ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰীয় অখণ্ডতাৰ কাৰণে (?) যিখিনি কৰিলে তাৰবাবে গড়ৰ দৰে ডাঠ ছালৰ ভাৰত চৰকাৰেও অতিষ্ঠ হৈ যাজক স্কটক দেশৰ পৰা বিতাড়িত কৰিবলৈ বাধ্য হ'ল।

কিন্তু ৰেভাৰেণ্ড স্কট চাহাবে ভাৰত ত্যাগ কৰাৰ আগ মুহূৰ্ত্তত যিকেইটি 'উপাদেয়' বাণী দিছে সেয়েহে ভাৰতবাসীক বিশেষকৈ অসম আৰু নগালেণ্ডৰ শাস্তি প্ৰয়াসী লোকসকলক স্তম্ভিত কৰি তুলিছে। এই যাজকজনে তেওঁৰ ওপৰত ভাৰত ত্যাগৰ নিৰ্দেশ দিয়াটো যুক্তিসঙ্গত হোৱা নাই বুলি ক'বলৈ প্ৰয়াস পাইছে। নগাবিলাকৰ আত্মগোপনকাৰী দলৰ লগত ভাৰত চৰকাৰৰ আলোচনা চলি থকাত আপত্তি কোনেও নকৰে। নগা আত্মগোপনকাৰী দলে নিজৰ আইন-শৃঙ্খলাবিৰোধী কাৰ্যকলাপ পৰিহাৰ কৰি ভাৰত চৰকাৰৰ লগত এটা বুজাবুজি কৰাটো সকলোৱে কামনা কৰে।

নগা জনজাতীয় লোকসকলক স্বকীয় পদ্ধতিৰে বিকাশ সাধনত বাধা দিবলৈ কোনেও ইচ্ছা কৰা নাই। কিন্তু নগালেণ্ডত সাৰ্বভৌম ৰাষ্ট্ৰ গঠন কৰিবলৈ ওলোৱা দলটোৰ দাবী ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় অখণ্ডতাৰ লগত সঙ্গতিপূৰ্ণ কেনেকৈ হ'ব পাৰে? অথচ ৰেভাৰেণ্ড স্কটৰ মতে 'নগাসকলৰ সংগ্ৰাম ভাৰতৰ নিৰাপত্তা আৰু অখণ্ডতাৰ কাৰণে শত্ৰুতাপূৰ্ণ নহয়। নগা আৰু ভাৰতৰ মাজত সহযোগিতামূলক অৱস্থান সম্ভৱ কৰিব পাৰি।' ইয়াৰ সহজ বিশ্লেষণ এয়ে যে তেওঁ আত্মগোপনকাৰী নগাৰ সাৰ্বভৌমত্বৰ দাবী মানি লৈছে। সেই কাৰণেই তেওঁ নগাসকলে যিবোৰ বিষয়ৰ কাৰণে সংগ্ৰাম চলাইছে তাৰ বহুত কথাতে তেওঁৰ সহানুভূতি আছে বুলি স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে। ইয়াৰ পাছত স্কটৰ ভাৰতৰ প্ৰতি সন্ত্ৰাৰ থকাৰ কথা কোনোবাই বিশ্বাস কৰিব পাৰেনে?

লামডিং আৰু ডিফুৰ লোমহৰ্ষক কাণ্ড নগা সন্ত্ৰাসবাদী দলৰ কাৰ্য্য বুলি কোনো প্ৰমাণ মাইকেল স্কটে হেনো পোৱা নাই। কিন্তু শাস্তি মিছনৰ অন্যতম সদস্য অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই কৈছে যে এই দুটা বিস্ফোৰণ আত্মগোপনকাৰী নগাৰ সশস্ত্ৰ শাখাৰ মূৰব্বীৰ নিৰ্দেশত সংঘটিত হোৱা বুলি জনা গৈছে। নগা আত্মগোপনকাৰী দলৰ প্ৰতি স্কটৰ পক্ষপাতিতাৰ এয়া স্পষ্ট নিদৰ্শন নহয়নে?

চলিত স্বীকৃত মৌলিক ব্যৱস্থা ক্ষুণ্ণ কৰিব। পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ সদস্যসকলক লৈ গঠিত হোৱা কমিটি আৰু ৰাজ্য বিধানসভাৰ মাজত মতভেদ হ'লে ৰাজ্যপালে যি সিদ্ধান্ত দিব সেয়ে ৰাজ্য বিধানসভাৰো সিদ্ধান্ত বুলি পৰিগণিত হ'ব— এয়ে হ'ল আয়োগৰ পৰামৰ্শ। এই ব্যৱস্থাই বিধানসভাৰ গুণী সংকুচিত কৰিব আৰু সদনৰ সাৰ্বভৌমত্ব ক্ষুণ্ণ কৰিব। সাংবিধানিক অধিকাৰ এটা জলাঞ্জলি দি আমি অসমক দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ ৰাজ্য হিচাপে গঢ় দিয়াটো কেতিয়াও সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰো। দ্বিতীয়তে, জনজাতীয় মন্ত্ৰীৰ নিযুক্তি আৰু সেই মন্ত্ৰীৰ হাতত ন্যস্ত কৰা দায়িত্ব সম্পৰ্কে আয়োগে দিয়া পৰামৰ্শই কাৰ্যতঃ যুটীয়া দায়িত্বৰ ভেটিত সৃষ্টি হোৱা কেবিনেট-পদ্ধতিৰ মূল কথাখিনিকে অসাৰ কৰিব। যুটীয়া বৈঠকে এই দুটা কথাত মনোনিবেশ কৰি বিবেচনা-প্ৰসূত মতামত প্ৰকাশ কৰিছে। জনজাতীয় মন্ত্ৰীৰ সম্পৰ্কত বৈঠকে অৱশ্যে আৰু এটা প্ৰসঙ্গ অৱতাৰণা কৰিছে। বৈঠকৰ মতে ৰাজ্যৰ মুঠ ভূমি ভাগৰ শতকৰা ৪৭ ভাগ পাৰ্বত্য অঞ্চল আৰু এই সমুদায় অঞ্চলৰ সকলো বিভাগীয় কাম এজন মন্ত্ৰীৰ হাতত ন্যস্ত হ'লে তেওঁৰ পক্ষে কাম চলোৱা অসম্ভৱ নহ'ব। অন্যান্য বিভাগৰ মন্ত্ৰীৰ অংশগ্ৰহণ আৰু তেওঁলোকৰ লগতো সমন্বয় ৰখাৰ প্ৰয়োজন হ'ব।

এতিয়া প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটিয়ে কি সিদ্ধান্ত লয় তালৈ আমি বাট চাব লাগিব। আমাৰ বিশ্বাস যে প্ৰদেশ কংগ্ৰেছৰ দৃঢ়তাৰ অভাৱ নহ'ব। পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ ইচ্ছা-আকাংক্ষা পূৰণ হোৱাটো সকলোৱে কামনা কৰে। এই অঞ্চলক অধিক সা-সুবিধা দিয়া, এই অঞ্চলৰ পৰা অধিক মন্ত্ৰী লোৱা, এই অঞ্চলক অধিক স্বায়ত্ত শাসনৰ সুবিধা দিয়া— এইবোৰৰ কোনো এটা কথাতে অসমৰ ৰাইজৰ মনত বিৰূপ ভাব থাকিব নোৱাৰে। মাত্ৰ অসমৰ বাকী অঞ্চলক সাংবিধানিক স্বত্ব ভোগ কৰাৰ পৰা বঞ্চিত কৰাৰ ব্যৱস্থা থাকিব নোলাগে। পাটস্কৰ আয়োগে দিয়া উল্লিখিত পৰামৰ্শই সংখ্যালঘুৰ সংখ্যাগৰিষ্ঠৰ ওপৰত 'ভেটো' প্ৰয়োগ কৰাৰ অধিকাৰহে দিব। এই ব্যৱস্থা মাত্ৰ তিষ্ঠতাৰ বাহক। অথচ আমি বিচাৰো তিষ্ঠতাৰ অৱসান, সংহতি স্থাপন, গৃথক মনোভাৱৰ অৱসান। দুখৰ কথা যে অসমৰ পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ জনজাতীয় ৰাইজৰ সমস্যাৰ সম্পৰ্কত বেজালিৰ বৃত্তি সকলোৱে অৱলম্বন কৰিবলৈ বিচাৰে। কিন্তু আচল ৰোগ ক'ত— তাৰ বিচাৰ কোনেও নলয়। চৰকাৰৰ জনজাতীয় নীতিৰ মাজতে এই ৰোগৰ বীজ সোমাই আছে। অসমৰ বাহিৰেও আন কেইবাখনো ৰাজ্যত বিপুল সংখ্যক জনজাতীয় লোক আছে। কিন্তু তেওঁলোকক কেন্দ্ৰ কৰি আনবোৰ ৰাজ্যত কোনো গুৰুত্বৰ পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হোৱা নাই। সেইবোৰ ৰাজ্যই অনুসৰণ কৰা জনজাতীয় নীতিয়েই তাৰ কাৰণ। অসমত এই ক্ষেত্ৰত যি নীতি চলি আহিছে, সেই নীতিয়ে পাৰ্বত্য জনজাতীয় ৰাইজক দেশৰ অৱশিষ্ট অঞ্চলৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰি ৰাখিছে, তেওঁলোকৰ মাজত একাত্ম ভাব গঢ়ি তোলাৰ ক্ষেত্ৰতো অন্তৰায়ৰ সৃষ্টি কৰিছে। ফলত সামান্য অজুহাততে পৃথক মনোভাৱ জাঙুৰ খাই উঠে।

সেইদেখি চৰকাৰে জনজাতীয় নীতি সলনি কৰাটো প্ৰথম কথা। সেইবুলি সকলো ৰক্ষাকৰচৰ উচ্ছেদ সাধি অষ্ট্ৰেলিয়াৰ জনজাতীয় লোকসমষ্টিৰ কৰণ বুৰঞ্জীৰ পুনৰাবৃত্তি ইয়াতো কৰিবলৈ কোৱা নাই। ৰক্ষাকৰচ লাগিবই— কিন্তু সেয়ে সময়ৰ চাহিদাৰ লগত খাপ খোৱা ধৰণৰ হ'ব লাগিব। সংবিধানৰ ৬ষ্ঠ অনুসূচীৰ কথাও আমি চিন্তা কৰিব লাগিব। সংবিধান ৰচনা কৰিবৰ সময়ত যি উদ্দেশ্যেৰেই এই অনুসূচী ৰচনা কৰা নহওক, আজি ইয়াৰ কাৰ্যকাৰিতা টুটি আহিছে। অকল সেয়ে নহয়, এই অনুসূচী প্ৰযোজ্য হোৱা অঞ্চলৰ ৰাইজৰ

বুলি অভিযোগ কৰা হৈছে। বিদ্ৰোহ ব্যৰ্থ হোৱাৰ পিছতে শাসন যন্ত্ৰৰ সংস্কাৰ আৰু শক্তিশালী কৰিবলৈ লোৱাৰ কথা সকলোৱে জানে। কিন্তু এতিয়াও ভালেখিনি কৰিবলগীয়া আছে বুলি মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে নিশ্চয় উপলব্ধি কৰিছে। গতিকে আত্মসম্ভূষ্টি লাভ কৰাৰ আমি এতিয়াও কোনো কাৰণ দেখা নাই। আকস্মিক আক্ৰমণ হৈ থাকিব বুলি চৰকাৰীভাৱেই কৈ অহা হৈছে। এইধৰণৰ উৎপাতৰ যদি অচিৰেই জইন মাৰিব পৰা নহয় তেন্তে এইবিলাকেই পিছত সাধাৰণ মিজো ৰাইজৰ মনত ভুল ধাৰণাৰ সৃষ্টি কৰিব পাৰে— যি জনসাধাৰণৰ এতিয়া বিদ্ৰোহীৰ প্ৰতি অতিষ্ঠ হৈ উঠা বুলি অনুভৱ কৰা হৈছে। নগা বিদ্ৰোহীৰ সৈতে মিজো বিদ্ৰোহীৰ এতিয়াও সংযোগ ঘটা নাই বুলিও কোৱা হৈছে। এই দাবীত আমাৰ যদিও সন্দেহ আছে তথাপি ইয়াৰ সম্ভাৱনাৰ প্ৰতি চৰকাৰে চোকা চকু ৰাখিব লাগিব।

শ্ৰীচলিহাই সাংবাদিকসকলৰ আগত যি বিবৃতি দিছেহি তাত তেওঁৰ দৃঢ়তাৰ ভাব এটা প্ৰকাশ হোৱা দেখি আমি সন্তোষ পাইছো। মিজো বিদ্ৰোহৰ দোষণীয়তা আৰু আইনহীনতা সম্বন্ধে অসম চৰকাৰে আদিৰে পৰা দৃঢ়তা দেখুৱাই আহিছে। বিদ্ৰোহটোৰ নিচিনা অৱস্থা হোৱালৈকে চৰকাৰী শাসনযন্ত্ৰত থকা খুত আৰু দুৰ্বলতাৰ কথা আমি অৱশ্যে ক'বই লাগিব। তথাপি বিদ্ৰোহ দমন কৰিবৰ কাৰণে কৰ্তৃপক্ষই যি দৃঢ় আৰু ক্ষিপ্ৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিলে তাক প্ৰশংসা কৰিব লাগিব। এই দৃঢ়তা এতিয়াও পৰিত হোৱা নাই দেখি আমি ভাল পাইছো— শ্ৰীচলিহাৰ ভাষণত যিটো প্ৰকাশিত হৈছে। শ্ৰীচলিহাই দৃঢ় ভাৱে কৈছিল যে এম.এন.এফ.ৰ নেতাসকলে তেওঁলৈ চিঠি-পত্ৰ লিখি আছে আৰু সেইবোৰত আলোচনাৰ কাৰণে আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰা হৈছে। কিন্তু বিশ্বাসঘাতকৰ সৈতে চৰকাৰে আলোচনা কৰিব নোখোজে। এই কথা শ্ৰীচলিহাই পুনৰ বাৰ জোৰ দি কৈছে। এই পস্থা ঠিকেই লৈছে বুলি আমি ক'ব খোজো। আলোচনাৰ আগ্ৰহ প্ৰকাশ কৰাৰ অৰ্থই হৈছে এম.এন.এফ.ৰ দুৰ্বলতা। ঠেকি শিকিলেও ভূতৰ মুখত ৰাম নাম শুনি ভোল যোৱাৰ কোনো আৱশ্যক নাই। বিশেষকৈ শ্ৰীলালডেঙ্গাই এবাৰ কথা দি শ্ৰীচলিহাক প্ৰৰঞ্চনা কৰি থৈছে। তেনে লোকৰ কথাত পুনৰ বিশ্বাস স্থাপন কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। মিজো পাহাৰ ভ্ৰমণ কালত মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ভালেখিনি স্পষ্ট ভাষাত তেওঁৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰি আহিছে বুলি আমাৰ ধাৰণা হৈছে। তেওঁ মিজো ৰাইজক কৈ দিছে যে হয় তেওঁলোকে শ্ৰীলালডেঙ্গাৰ এম.এন.এফ.ক বাছি লওক নহয় তেওঁক (শ্ৰীচলিহাক) বাছি লওক। যদি মিজো ৰাইজে তেওঁক অৰ্থাৎ বৰ্তমান অৱস্থাকে বিচাৰে তেন্তে এম-এন-এফক নিৰ্মূল কৰাত চৰকাৰৰ সৈতে সহযোগিতা কৰক। আমি ভাবো যে এই খোলাখুলি কথা অকল মিজো ৰাইজকে কোৱা হোৱা নাই— বিদ্ৰোহীসকলকো কোৱা হৈছে। নীতিৰ ফালৰ পৰাও এই উক্তি সঙ্গতিপূৰ্ণ। কাৰণ বৰ্তমান অসমৰ অধিক খণ্ডিতকৰণ শাসনকাৰী কংগ্ৰেছ বা শ্ৰীচলিহা কোনেও নিবিচাৰে, বৰং শ্ৰীপাটস্কৰৰ পৰামৰ্শত বিৰোধিতা কৰি বৰ্তমান ঐক্য সংৰক্ষণতহে গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। আমি আশা কৰো মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে তেওঁৰ এই দৃঢ়তা কোনো অৱস্থাতে পৰিহাৰ নকৰিব। নিৰাপত্তা বাহিনীৰ লোকক আকস্মিকভাৱে আক্ৰমণ কৰি, এজন ছাত্ৰক হত্যা কৰা সমন্বিতে সীমা মূৰিয়লী অঞ্চলত উৎপাত কৰি আৰু পণ্য যোগোৱা গাড়ীৰ ওপৰত ডকাইতি কৰি বিদ্ৰোহীসকলে অনমনীয় মনোভাৱকে দেখুৱাইছে। গতিকে তেওঁলোকৰ কথাত ভোল যোৱা আৰু তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে গৃহীত ব্যৱস্থা টিলাই দিয়াৰ কোনো আৱশ্যক নাই।

বস্তু এজনৰো নহয়' ভাবতেই হ'বলা সংগঠনৰ কামত যথেষ্ট মনোযোগ নিদিয়ে। এই সুবিধা লয় ধনী ব্যৱসায়ী এচামে। গাইণ্ডটীয়া লাভৰ বাবে এওঁলোকে নৈত মাছ মাৰোতা আৰু বজাৰত মাছ বেচোতাৰ মাজত দালালী ব্যৱসায় কৰি লাভৰ আটাইতকৈ শকত অংশটো আহৰণ কৰে। নগদ টকাৰে মাছ কিনি 'ডাক' প্ৰথাৰে তেওঁলোকে আন এচাম 'দালাল'ক বিক্ৰী কৰে; —বজাৰত মাছ বেচোতা দুখীয়া লোকসকলে ঋণ কৰি মাছ নি বজাৰত বেচি অকণমানহে লাভ ৰাখি ধাৰ মাৰিবলগীয়া হয়। ফলত মাছৰ দাম বাঢ়ে। গ্ৰাহকৰ গাঁঠিৰ ধন যায়। সেই বঢ়া দামৰ ভাগ মাছ মাৰোতাজনেও নেপায়, বেচোতাজনেও নেপায়— পায় মাজৰ দালালসকলে।

কিন্তু এইবোৰ বন্ধ কৰাৰ উপায় কি? সমবায় সংস্থাৰ যোগেৰে এনেবোৰ লাভখোৰ 'দালাল'ক আঁতৰাই প্ৰকৃত ব্যৱসায়ীৰ বাবে অধিক লাভৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ লগতে মাছৰ দামো নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব পাৰি।

আনহাতে বৃহৎ স্বাৰ্থৰ কথা নভবা এচাম লোকে মাছ মহলবিলাকৰ দাঁতিৰ মাছে কণী পৰা বিশেষ ঠাইবোৰ লৈ, গোটেইবোৰ সিঁচি তাহি-মুহি মাছৰ কণকঠীয়া মাৰে। ওচৰৰ লোকসকলেও অলপ ধনৰ লোভত কেতিয়াবা কেতিয়াবা এই কামত সহযোগ কৰে।

এনেদৰে ফঁহিয়াই চালে দেখা যায় যে এহাতে চৰকাৰে নিষ্ক্ৰিয় দৰ্শক হৈ মেলে-মিটিঙে উপদেশ দিয়াতে নিজক ক্ষান্ত কৰিছে আৰু আনহাতে সমূহ ৰাইজে হাতৰ কুঠাৰ ভৰিত মাৰি মাছৰ কণকঠীয়া মৰাত আপত্তি দৰ্শাওক ছাৰি প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে সহায় কৰিছে।

কাজিৰঙা অঞ্চলত চোৰাংভাৱে মাছ ধৰা লোকো দেখা গৈছে। মাছে বিশেষ ঠাইত বিশেষ সময়ত কণী পাৰে। যদি সেই কণী পৰা ঠাইবোৰ সংৰক্ষিত নহয়, তেনেহ'লে সময়ত গৈ অসমৰ নৈ-বিলত এটাও মাছ নৰ'বগৈ। চৰকাৰৰ নথি-পত্ৰত কোন মাহত কিমান পাহৰ জাল মাৰিব লাগে সেয়াও আছে আৰু মহলদাৰসকলে তেনেবোৰ চুক্তিতেই বিল, জানবোৰ 'ডাক' কৰি লয়। কিন্তু নিয়মবোৰ মানি চলা হয়নে নহয়;

এওঁলোকে— বিদেশী শক্তিৰ সহায়ত পঞ্চদশশতাব্দী আৰু প্ৰত্যক্ষ অস্ত্ৰ প্ৰয়োগৰ পন্থা ল'বলৈ প্ৰয়াস পাইছে। সেয়ে বৰ্তমানে মাপ্তাৰ তাৰা সিঙৰ ধৰ্ম বিশেষৰ নামত জনোৱা আহ্বানৰ বিপৰীতে তৎপৰতাৰে কাৰ্যকৰী ব্যৱস্থা লোৱা উচিত হ'ব। আলাপ-আলোচনা, কৌশল আৰু শিখ ৰাইজৰ মাজত বাস্তৱভঙ্গীৰ প্ৰচাৰৰ ওপৰত তেনে ব্যৱস্থাৰ কাৰ্যকাৰিতা বহুখিনি নিৰ্ভৰ কৰে।

ভাৰতৰ ধৰ্মনিৰপেক্ষতা নীতিৰ বিপৰীতে পাকিস্থানে চলোৱা আন্দোলনতকৈ, দেশৰ ভিতৰত সুৰুঙা বিচৰা এনে ধৰণৰ সংহতি-নাশিনী শক্তি কোনোগুণে কম বিপজ্জনক নহয়। এইখিনিতে উল্লেখযোগ্য যে এচাম পাৰ্বত্য ৰাইজকো একে ধৰণৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰে ধৰ্মৰ অনুভূতিৰ ভেটিত ৰাষ্ট্ৰদ্রোহী কৰিবলৈ এটা প্ৰতিক্ৰিয়াশীল দলে অপচেষ্টা চলাই আছে যেন অনুমান হয়।

সংহতিৰ অভাৱত বিপৰীত শক্তিসমূহৰ বীজাণুৱে দ্ৰুতগতিৰে ক্ৰিয়াশীল হৈ ৰাষ্ট্ৰৰ হৃদপিণ্ড খুলি খাবলৈ উপক্ৰম কৰিছে। এনে অৱস্থাত আজিৰ নেতৃত্ব সন্ধান নহ'লে, তেওঁলোকৰ এচুলিমান ভুলৰ কাৰণেও,— শতিকাজুৰি তেওঁলোকেই দেশৰ দুৰ্দশাৰ বাবে দায়ী বুলি পৰিগণিত হ'ব। যিকোনো উপায়ে আমি সাম্প্ৰদায়িক বা ধৰ্মীয় বিভেদ ভাব আঁতৰাবই লাগিব, যিকোনো পন্থাৰে প্ৰতিক্ৰিয়াশীল শক্তিৰ মূলোচ্ছেদ কৰি দেশলৈ শৃঙ্খলা আনিবই লাগিব। অকল সমুখৰ নিৰ্বাচনৰ ফলৰ কথা ভাবি দেশৰ ভৱিষ্যত জলাঞ্জলি দিবলৈ ওলোৱা কোনো ৰাজনৈতিক ব্যৱসায়ীকে আজিৰ ভাৰতে ক্ষমা নকৰে।

বুধবাৰ, ১৮ মে, ১৯৬৬ চন

বিদ্ৰোহী নগা আৰু চৰকাৰ

প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীমতী ইন্দিৰা গান্ধীয়ে লোকসভাত কৈছে যে বিদ্ৰোহী নগাৰ সৈতে পৰৱৰ্তী আলোচনা চলোৱাৰ সম্পৰ্কত এতিয়ালৈকে কোনো সিদ্ধান্ত লোৱা হোৱা নাই। লগতে আলোচনা ভঙ্গ কৰি দিয়া বিষয়ত চৰকাৰে যে আগভাগ ল'ব খোজা নাই, সেই কথাও প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে উল্লেখ কৰিছে। এতিয়ালৈকে যি গতিৰে

গঠন কৰা সম্পৰ্কত চাৰ্চৰ তৰফৰ পৰা চৰকাৰে হেনো এতিয়ালৈকে কোনো প্ৰস্তাবেই পোৱা নাই। যি হওঁক শ্ৰীসিঙে আন এটা প্ৰশ্নৰ ক্ষেত্ৰত অলপ আশাপ্ৰদ উত্তৰ এটা দিছে। চৰকাৰৰ ওচৰত এই মৰ্মে সদনত পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা হৈছিল যে বিদ্ৰোহী নগা দলে প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ লগত পোনপটীয়াভাৱে আলোচনা চলোৱা অৱস্থাত শান্তি আয়োগৰ প্ৰয়োজন নাই বুলি আৰু ৰাজনৈতিক বিষয়ত বেপ্টিষ্ট চাৰ্চে হাত দিব নেলাগে বুলি চাৰ্চক জনাই দিব লাগে। তাৰ উত্তৰত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী গৰাকীয়ে কয় যে চৰ্চৰ নেতাসকলৰ পৰা প্ৰস্তাৱ পালে চৰকাৰে এই পৰামৰ্শৰ কথা মনত ৰাখিব। আমি আশা কৰো মূৰকত চৰকাৰে যেন মূৰ পোলোকা নেমাৰে। চাৰ্চ নেতাসকলক সেইকথা স্পষ্টভাৱে জনাই দিয়াত আৰু পলম কৰাটো মাৰাত্মক ভুল হ'ব।

শুকুৰবাৰ, ২০ মে, ১৯৬৬ চন

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

ৰাজহ মন্ত্ৰী শ্ৰীসিদ্ধিনাথ শৰ্মাৰ আকস্মিকক বিয়োগ অসমৰ কাৰণে এটা ডাঙৰ আঘাত। এই গৰাকী অক্লান্ত দেশকৰ্মীয়ে মৃত্যুৰ ক্ষণলৈকে ৰাইজৰ সেৱাত আত্মনিয়োগ কৰি দায়িত্ব আৰু নিষ্ঠাৰ অনুপম উদাহৰণ দেখুৱাই গ'ল। শ্ৰীশৰ্মাৰ দৰে এজন বিশিষ্ট সংগ্ৰামী নেতা আৰু ৰাজনীতিবিচক্ষণ ব্যক্তিক হেৰুৱাই অসমৰ কংগ্ৰেছ অনুষ্ঠান আৰু ৰাইজ ভালেখিনি দুখীয়া হৈ পৰিল।

অসমৰ অন্যতম প্ৰবীণ কংগ্ৰেছসেৱী শ্ৰীশৰ্মা আছিল একনিষ্ঠতাৰ প্ৰতীক। তেওঁ সংঘাতপূৰ্ণ সময় এছোৱাত অসমৰ কংগ্ৰেছ অনুষ্ঠানৰ সাধাৰণ সম্পাদক আৰু সভাপতিৰ দায়িত্ব লৈ যিদৰে অনুষ্ঠানটোক

বিশেষ উন্নত পদ্ধতিও অৱলম্বন কৰা নহ'ল। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সৰু-সুৰা কয়লা খনিবোৰৰ উন্নতি সখাৰ বাবে গঠন কৰা নিগমৰ গুণীৰ ভিতৰৰ পৰাও এইবোৰ কয়লা খনি বাদ পৰিল। গাৰো পাহাৰত এহেজাৰ ফুটৰ স্তৰৰ ভিতৰতে ১০০০ নিযুত মেট্ৰিক টন কয়লা সঞ্চিত থকা বুলি জানিও এই অঞ্চলৰ কয়লা আহৰণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত তৎপৰতা দেখা নগ'ল। মাত্ৰ ৰাজ্য চৰকাৰেহে ৰাজ্যিক খনিজ সম্পদ উন্নয়ন নিগমৰ যোগেদি খাছী-জয়ন্তীয়া পাৰ্বত্য জিলাত কয়লা আহৰণ কৰাৰ সীমাবদ্ধ প্ৰচেষ্টা এটা হাতত ল'লে।

এই অৱস্থাৰ মাজত চলি থকা অসমৰ কয়লা উদ্যোগৰ সমুখত এতিয়া নতুন সমস্যাই দেখা দিছেহি। অসমত যিখিনি কয়লা উৎপাদন হয়, তাৰবাবে বজাৰ উলিওৱাটোৱেই এটা সমস্যা হৈ উঠিছে। ডিজেল চালিত ৰেলৰ প্ৰচলন বঢ়াৰ পৰা ৰেলৱেত কয়লাৰ চাহিদা কমিছে। একে কাৰণেই চাহ বাগিচায়ো কয়লাৰ ব্যৱহাৰ কমাইছে। কলিকতা আৰু অসমৰ মাজত জাহাজ চলাচলত ব্যাঘাত ঘটাব পৰা জাহাজৰ কাৰণেও কয়লা যোগোৱাত বাধা জন্মিছে। এনে অৱস্থাত অসমৰ কয়লা সম্পদৰ আহৰণ-ব্যৱস্থা উন্নত আৰু ব্যাপক কৰি তোলাৰ লগতে ইয়াৰ বজাৰৰ কথাও ভাবিবলগীয়া হৈছে। বিকল্প ব্যৱস্থাই বজাৰৰ থল বঢ়াব পাৰে। অসম চৰকাৰে ইতিমধ্যে 'ক'ল কাৰ্বনাইজেচন প্লেট' স্থাপন কৰা আৰু তীখা কাৰখানাত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰাকৈ আন ঠাইৰ কয়লাৰ লগতে অসমৰ কয়লা ব্যৱহাৰ কৰিবৰ বাবে ব্যৱস্থা কৰিবলৈ দিহা দিছিল। কলিকতাত বহা সন্মিলনে অসমৰ কয়লা ব্যৱহাৰ কৰিবৰ বাবে 'কাৰ্বনাইজেচন প্লেট'ৰ আঁচনি যুগুত কৰিবলৈ কেন্দ্ৰীয় প্ৰজ্বালন সম্পৰ্কীয় গৱেষণাকাৰী প্ৰতিষ্ঠানক ভাৰ দিয়াটো সন্তোষৰ কথা হৈছে। গন্ধক মিহলি হৈ থকা বাবে অসমৰ কয়লা সকলো কামতে ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱাৰি। সেইদেখি এই ক্ষেত্ৰত এটা বাধা বহুত দিনৰ পৰা আছে। কিন্তু গন্ধক পৃথক কৰাৰ কৌশলো ইতিমধ্যে উলিওৱা হৈছে। যোৰহাটৰ আঞ্চলিক গৱেষণাগাৰে তেনে এটা কৌশল উলিওৱাত সফলতা লাভ কৰিছে। এই ব্যৱস্থাই গন্ধকৰ কাৰণে আমাৰ দেশত থকা চাহিদাও পূৰাব পাৰিব। অৱশ্যে বৰ্তমানৰ গন্ধকমিশ্ৰিত কয়লাৰ কাৰণেও ইচ্ছা কৰিলেই বজাৰ উলিয়াব পৰা হৈ আছে। মাৰ্ঘেৰিটাৰ গন্ধকমিশ্ৰিত কয়লা দুৰ্গাপূৰৰ 'ক'ক অভেন'ত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা হ'ব বুলি বিশেষজ্ঞৰ পৰা অভিমত পোৱা হৈছিল। কিন্তু তাৰপিচত সকলো চেষ্টা পৰিল। অসমৰ অৰ্থনৈতিক আৰু কাৰিকৰী সমীক্ষা চলোৱা কেন্দ্ৰীয় বিশেষজ্ঞসকলেও তাহানিয়েই 'ক'ল কাৰ্বনাইজেচন প্লেট', ছালফিউৰিক এচিড, কাৰ্বন ব্লেক, 'তাৰ' উদ্যোগ, জাৰ্মেনিয়াম উদ্যোগ আদিৰ বাবে দিহা দিছিল। সেইবোৰো তুলাপাততে থাকিল, পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ নামত হৈ চৈ লগোৱাত কাৰ্পণ্য দেখা নগ'ল। কিন্তু লাও পাতৰ তলতে থাকিল। এতিয়া আকৌ বৰমুৰীয়াহলে অসমৰ কয়লাৰ বিচাৰ লৈছে যেতিয়া বুৰঞ্জীৰ পুনৰাবৃত্তি নকৰি এই ৰাজ্যখনৰ উন্নতিৰ বাবে ভেটি নিৰ্মাণ কৰাত আন্তৰিকতা দেখুৱাব বুলি আমি আশা কৰিছো।

দেওবাৰ, ২৯ মে, ১৯৬৬ চন

আকৌ ফিজো !

বিদ্ৰোহী নগাৰ মাজত মতভেদ হোৱা বুলি সম্প্ৰতি এটি চাঞ্চল্যকৰ বাতৰি প্ৰকাশ পাইছে। অৱশ্যে মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই কোৱা এয়াৰ কথাৰ পৰা ইতিমধ্যে এটা ইঙ্গিত পোৱা হৈছিল। ৰেলত বিস্ফোৰণ ঘটোৱাটো

প্ৰচলিত শিক্ষা পদ্ধতিৰ দ্বাৰা ‘অফিচৰ কামৰ কাৰণেহে’ শিক্ষিত দল তৈয়াৰ কৰিছো আৰু ফলত নিবনুৱা সমস্যা আকাশলঙঘা হৈ পৰিছে। বিজ্ঞান আৰু কাৰিকৰী শিক্ষা এতিয়াও আমাৰ ছাত্ৰৰ কাৰণে সংস্কৃত, ফাৰ্ছীৰ দৰে প্ৰাচীন ভাষাৰ দৰে অধ্যয়নৰ বিষয় হৈ আছে। বিজ্ঞান-কাৰিকৰী বিদ্যাৰ ভিত্তিত আমাৰ ছাত্ৰৰ চিন্তা শক্তিয়ে গঢ় লোৱা কথা ভাববিই নোৱাৰি। এই অৱস্থাৰ পৰিৱৰ্ত্তন সাধনৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যাৰ দৰকাৰ নাই। কিন্তু বিজ্ঞানভিত্তিক শিক্ষা ল’বলৈ যাওঁতে ভাৰতীয় সংস্কৃতি আৰু মূল্যবোধৰ কথা পাহৰি যাব লাগিবনে? আমি বিশাল ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ কথা কওঁ। কিন্তু ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ মহানতা যে ইয়াৰ গতিশীলতাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছে, সেই কথা উপলব্ধি কৰাৰ প্ৰয়োজন বোধ নকৰো। আমি আধ্যাত্মিকতাৰ সংকীৰ্ণ দৃষ্টিভঙ্গী লৈছোঁ, ভাৰতৰ স্বকীয় দৃষ্টিভঙ্গী লৈছোঁ, ভাৰতৰ স্বকীয় মূল্যবোধৰ ওপৰত গুৰুত্ব নিদি পাশ্চাত্যৰ দোষজনক দিশটো অনুকৰণ কৰিবলৈ গৈ সকলো হেৰুৱাই পেলাইছো। এইবিলাক কথাৰে বয়সীয়া দলে ছাত্ৰ দলক উপদেশ দিয়ে কিন্তু ছাত্ৰ দলে সেই ভিত্তিত শিক্ষা লাভৰ বাবে আজিলৈকে ব্যৱস্থা হোৱা নাই। শিক্ষা আয়োগে এই বিষয়ত দিয়া পৰামৰ্শ স্বাভাৱিকতে বৈপ্লৱিক বুলি ক’ব লাগিব আৰু ইয়াৰ ফলত জাতিটোৰ ‘প্ৰগতি, নিৰাপত্তা আৰু কল্যাণ’ বৃদ্ধি পাব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

আয়োগে প্ৰতিবেদনত শিক্ষাৰ সকলো দিশ পৰ্যালোচনা কৰিছে আৰু সেই কাৰণেই শিক্ষামন্ত্ৰী শ্ৰীচাগলাই ইয়াক ‘অদ্বিতীয়’ বুলি আখ্যা দিছে। আয়োগে বিভিন্ন স্তৰৰ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত দিয়া অনুমোদন প্ৰণিধানযোগ্য। আয়োগৰ মতে প্ৰত্যেক স্নাতকক ডিগ্ৰী বা ডিপ্ল’মা দিয়াৰ লগে লগে এটা নিয়োগ দিব পৰাকৈ কাৰ্য্যপন্থা হাতত লোৱা উচিত। এই অৱস্থাত উপনীত হ’বলৈ হ’লে সকলোকে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষা ল’বলৈ উদগনি দিলে নচলিব। অৱশ্যে স্নাতক নহ’লেই যে কৰ্মসংস্থানৰ পৰা বঞ্চিত হ’ব লাগিব তেনে নহয় আৰু সেই বাবেই আয়োগে মাধ্যমিক স্তৰত বৃত্তিমূলক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ কথা উল্লেখ কৰিছে।

শিক্ষা আয়োগৰ প্ৰতিবেদনত এটা উল্লেখযোগ্য কথা দেখা গৈছে যে স্কুল আৰু বিশ্ববিদ্যালয়সমূহৰ পৰা ইংৰাজী ভাষা গুচাই দিব লাগে বুলি কোৱা হোৱা নাই। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাত ইংৰাজীৰ ঠাইত হিন্দী

ঘোষণা দিছে। ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সচিব প্ৰধানৰ দৰেই ভাৰতৰ বৈদেশিক মন্ত্ৰী শ্ৰীস্বৰ্ণ সিঙেই ঘন বসতিৰ হানয় আৰু হাইফং বন্দৰৰ ২/৩ মাইলৰ ভিতৰতে মাৰ্কিন বিমানে বোমা বৰ্ষণ কৰাত গভীৰ উৎকণ্ঠা প্ৰকাশ কৰিছে।

জনছন প্ৰশাসন আৰু ৰবাৰ্ট মেকনামাৰা পৰিচালিত মাৰ্কিন সামৰিক বাহিনীৰ লক্ষ্য কি— এই প্ৰশ্নটোৱে এতিয়া প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। প্ৰেছিডেণ্ট জনছনে পূৰ্ব এছিয়াত পূৰ্ণ পৰ্য্যায়ৰ এখন যুদ্ধ বিচাৰিছে নেকি? উত্তৰ ভিয়েটনামৰ কেন্দ্ৰস্থলত আক্ৰমণ চলাই, ভিয়েটনাম চৰকাৰক মাৰ্কিন শাস্তি প্ৰস্তাৱ আলোচনা কৰিবলৈ বাধ্য কৰাৰ পাৰিব বুলি যদি প্ৰেছিডেণ্ট জনছনে ধাৰণা কৰিছে, তেন্তে তেনে আশা পূৰণ হোৱাৰ সম্ভাৱনা দেখা নাযায়। এই ক্ষেত্ৰত কোৰিয়াৰ পৰা মাৰ্কিন প্ৰশাসনে শিক্ষা লাভ কৰা উচিত আছিল।

হানয় আৰু হাইফংৰ উপকণ্ঠত বিমান আক্ৰমণ চলোৱাৰ বিৰুদ্ধে কমিউনিষ্ট চীনে দিয়া সতৰ্কবাণী যথেষ্ট বলিষ্ঠ নহ'ব পাৰে কিন্তু আঁকোৰগোজ চীনা প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি প্ৰেছিডেণ্ট জনছনে উদাসীনতা প্ৰদৰ্শন কৰা উচিত নহ'ব। কমিউনিষ্ট চীনাৰ আভ্যন্তৰীণ অৱস্থা বৰ্তমান অনুকূল নহ'লেও ভিয়েটনামত কোৰিয়াৰ দৰে দীঘলীয়া 'গতানুগতিক যুদ্ধ' চলাব পৰা ক্ষমতা আছে। সেই কাৰণে ভিয়েটনামৰ যুদ্ধত চীনাৰ প্ৰত্যক্ষ অংশ গ্ৰহণৰ পৰিণতি স্বৰূপে সৰ্বতোমুখী বিশ্বযুদ্ধ এখনৰ আশঙ্কা কৰাও অমূলক নহ'ব। বৰ্তমানলৈকে যথেষ্ট সংযতভাৱে মন্তব্য-বিবৃতি দি থকা ছেভিয়েট ইউনিয়নেও এনে এখন যুদ্ধৰ পৰা নিজক বিৰত ৰাখিব নোৱাৰিব। প্ৰেছিডেণ্ট জনছন আৰু তেওঁৰ প্ৰশাসনে এনে জটিলতাৰ সন্মুখীন হ'বলৈকে প্ৰস্তুত হৈছে নেকি? ৱাছিংটনৰ পৰ্য্যবেক্ষকমহলৰ মতে হানয়ৰ উপকণ্ঠত বোমা বৰ্ষণৰ সিদ্ধান্ত আগতীয়াকৈয়ে লোৱা হৈছিল। আক্ৰমণকাৰী বৈমানিক নাইবা ভিয়েটনামস্থিত মাৰ্কিন সামৰিক কৰ্তৃপক্ষৰ নিজা সিদ্ধান্ত নহয়। সেই বাবেই শাস্তিকামী বিশ্বৰ কাৰণে এই কাৰ্য্য উদ্বেগজনক হৈ পৰিছে।

ভিয়েটনামত ফৰাচী আধিপত্যৰ অৱসান ঘটাৰ পাছত মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যক নিৰাপত্তাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিবলৈ ভিয়েটনামী জনতাই আমন্ত্ৰণ জনোৱা নাছিল। মাৰ্কিন সমৰ্থক নুডিন এম আৰু তেওঁৰ পুতলা চৰকাৰে কৰা যিকোনো চুক্তি যে ভিয়েটনামী জনতাৰ গ্ৰহণৰ অযোগ্য সেই কথা আজিলৈকে দক্ষিণ ভিয়েটনামত ব্যাপকভাৱে চলি থকা বৌদ্ধ আন্দোলনে প্ৰমাণ কৰিছে। ইয়াৰ পাছতে মাৰ্কিন চৰকাৰে পূৰ্ব আৰু দক্ষিণ-পূৰ্ব এছিয়াত যুদ্ধৰ বাতাবৰণ সৃষ্টি কৰিবলৈ কিয় প্ৰয়াস পাইছে?

মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যৰ এই অযুক্তিকৰ কাৰ্য্যত শাস্তি প্ৰয়াসী জনতাই গৰিহণা দি আহিছে। এতিয়া শাস্তি প্ৰয়াসী চৰকাৰসমূহে দৃঢ়তাৰে প্ৰতিৰোধ কৰাৰ সময় আহিছে। মাৰ্কিন কাৰ্য্যকলাপৰ বিৰুদ্ধে প্ৰত্যক্ষভাৱে কাৰ্য্যপন্থা গ্ৰহণ কৰাৰ সময় হৈছে।

মঙ্গলবাৰ, ১৯ জুলাই, ১৯৬৬ চন

চাউল আছে, দামহে বেছি

কেন্দ্ৰীয় খাদ্য দপ্তৰৰ ৰাজ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীপি গোবিন্দ মেননে গুৱাহাটীৰ বাতৰি যোগনিয়াৰসকলক পৰহি কয় যে অসমত বৰ্ত্তমানে যি সমস্যাই দেখা দিছে সেয়া ধান-চাউলৰ অভাৱৰ বাবে উদ্ভৱ হোৱা নাই,— হৈছে ধান-চাউলৰ বৰ্দ্ধিত দামৰ বাবেহে। তেওঁৰ মতে অসমত প্ৰচুৰ পৰিমাণে ধান-চাউল আছে অথচ সেইবোৰ সংগ্ৰহ

চাউল আছে, অথচ— সমূহ ৰাইজে ঘেঁহু খাবলৈ সাজু হ'ব লাগিব। চাউল আছে, অথচ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ঘেঁহু পঠিয়াব ঘাটি পূৰণৰ বাবে, এনে ক্ষেত্ৰত পৰোক্ষভাৱে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও কৃত্ৰিমভাৱে ধান-চাউলৰ অনাটন সৃষ্টি কৰা সকলৰ নিয়ন্ত্ৰণকে জানো মানি লোৱা নহ'ল?

এনে এটি পৰিৱেশত চাউলৰ ক্ষেত্ৰত অসমক ভাগ্যবান, বা অসমত ধান খেতিৰ ভৱিষ্যত উজ্বল বুলি কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীজনাই কোৱা কথাই অসমবাসীৰ মনত দুখহে ওপজায়।

পূৰ্বাঞ্চল পৰিষদত অসম

ৰাঁচীত পূৰ্বাঞ্চল পৰিষদৰ এদিনীয়া বৈঠকত বহু কথা আলচ হ'ল যদিও কিছুমান প্ৰয়োজনীয় বিষয় বাদ পৰি গ'ল।

এখন ৰাজ্যৰ পৰা আন এখন ৰাজ্যলৈ 'টেপুটেছনত' শিক্ষক পঠিওৱা বিষয়ে প্ৰস্তাৱ এটিও তাত লোৱা হৈছে বুলি বাতৰি ওলাইছে। প্ৰস্তাৱটো অসমেই আগবঢ়াইছিল। কিন্তু বৰ্ত্তমানে আঞ্চলিক ভাষাৰ মাধ্যমেৰে শিক্ষাদানৰ যুক্তি মানি লোৱাৰ পিচত, এনেকুৱা প্ৰস্তাৱ কাৰ্য্যকৰী কৰাত অসুবিধাৰ সৃষ্টি নহ'বনে? আনহাতে নগালেণ্ডে সেই ৰাজ্যৰ ছাত্ৰসকলক কাৰিকৰী প্ৰশিক্ষণৰ সা-সুবিধা দিবৰ বাবে কৰা প্ৰস্তাৱ বাস্তৱধৰ্মী হৈছে আৰু পশ্চিম বঙ্গই তেনে সুবিধা তেওঁলোকক দিবলৈ মান্তি হৈছে।

বনজ সম্পদৰ ভাগ-বাটোৱাৰ ক্ষেত্ৰতো অসমে পোৱাতকৈ হয়তো দিবহে লাগিব অধিক।

'ডিমচাইল্ড' সকলক স্থানীয় লোকৰ সৈতে চাকৰি আদিৰ ক্ষেত্ৰত সমান সুযোগ দিয়াৰ বিষয়েও আলচ কৰা হয় আৰু পৰ্য্যায়ক্ৰমে বাধানিষেধ উঠাই লোৱাৰ কথাও থিৰ কৰা হয়। বিভিন্ন 'প্ৰজেক্ট' আদি স্থাপনৰ বাবে ভেটি হেৰুৱাবলগীয়া লোকৰ ক্ষেত্ৰতো থলুনা সঙ্কীৰ্ণতাবোধ থকা উচিত নহয় বুলি কোৱা হয়। এই প্ৰশ্নটোত অসমৰ থলুৱা লোকৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰশ্ন সাঙোৰ খাই আছে। আচৰিত কথা এয়ে যে পূৰ্বাঞ্চল পৰিষদৰ যেন সদায় প্ৰধান সমস্যা হ'ল অঞ্চল বিশেষত ভাষিক সংখ্যালঘুসকলক সা-সুবিধা দিয়াটোহে। তাৰে যেন ইয়াকে বুজোৱা হয় যে ভাৰতৰ পূৰ্ব প্ৰান্তত ভাষিক বা আন সংখ্যালঘুসকলে উচিত বিচাৰ পোৱা নাই। এই বন্ধমূল ধাৰণা অকল যে পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্য বিশেষৰ বাবেহে ক্ষতিকৰ সেয়া নহয়— ই দেশৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থৰ বাবেও অতিশয় বিপজ্জনক। শত্ৰু ৰাষ্ট্ৰৰ অপপ্ৰচাৰৰ বাবেও এনে আলোচনা-বিলোচনাই সমল যোগাব পাৰে।

শেষত— গাঁজাৰ চোৰাং বেপাৰ বন্ধ কৰাৰ বাবে আনকি নেপাল চৰকাৰৰ সহযোগত ব্যৱস্থা লোৱাৰ কথাও আলচ কৰা হ'ল। কিন্তু আলচ কৰা নহ'ল,— বৰ্ত্তমানে ধান-চাউলৰ অভাবৰ সুযোগ লৈ এচাম দুৰ্নীতিপৰায়ণ বেপাৰীয়ে অসমৰ পৰা আন ৰাজ্যলৈ চোৰাংভাৱে ধান-চাউল পঠিওৱা বন্ধ কৰাৰ বিষয়ে কিবা কাৰ্য্যকৰী ব্যৱস্থা ল'ব পাৰিনে নোৱাৰি সেই বিষয়ে।

ভাষিক সংখ্যালঘুসকলৰ স্বাৰ্থৰক্ষাৰ বিষয়ে চিন্তা কৰা নিশ্চয় উচিত, কিন্তু লগতে ভগনীয়াসকলৰ পুনৰ্বসতিৰ দায়িত্ব ভগাই লোৱা আদি বিষয়েও আলচ কৰা জানো উচিত নাছিল? সীমান্তৰ এই ৰাজ্যঞ্চলৰ পৰা চোৰাংচোৱা বা বিদেশী বহিষ্কৰণৰ কথা; যুটীয়াভাৱে সীমান্ত চকীসমূহত পহৰা দিয়াৰ ব্যৱস্থা আদিৰ কথাও নিশ্চয় আলচ কৰা উচিত আছিল। আন্তঃৰাজ্য পথ পৰিবহনৰ ক্ষেত্ৰত এই অঞ্চলৰ অন্তৰ্ভুক্ত ৰাজ্যবোৰৰ মাজত পাৰস্পৰিক সহায় আদিৰ বিষয়েও এতিয়ালৈকে খাটাংকৈ আলচ কৰা হোৱা নাই। পশ্চিমবঙ্গই কেন্দ্ৰীয়

ভৱিষ্যৎ পস্থা নলয়, তেনেহ'লে অসমৰ দৰে পিচ পৰা ৰাজ্যই তাৰ মাজত সাঙোৰ খাই নিজৰ ক্ষতিসাধন কৰাৰহে অধিক সম্ভাৱনা থকা দেখা যায়। তদুপৰি সীমান্তৰ ৰাজ্য এখনত এনেদৰে অসন্তুষ্টি আৰু ভেদাভেদ ভাব জীয়াই ৰাখিলে, সময়ত সেয়ে সমগ্ৰ দেশৰ বাবে অতিশয় ক্ষতিকৰ হ'ব বুলিয়েই আমি ভাবো।

দেওবাৰ, ২৪ জুলাই, ১৯৬৬ চন

থলুৱা লোকৰ সমস্যা

উদ্যোগসমূহ কেন্দ্ৰীভূত হৈ থাকিলে সকলো অঞ্চলৰ উন্নতি সমানে নহয়। সেইদেখি এতিয়া বিকেন্দ্ৰীয়কৰণৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। সেইমতে ভিন ভিন ঠাইত নতুন নতুন উদ্যোগ পতা হৈছে। ইয়াৰ ফলত সংশ্লিষ্ট অঞ্চলবোৰৰ উন্নয়নৰ গতি খৰতকীয়া হ'ব বুলি আশা কৰা হৈছে। প্ৰকৃততে কেতবোৰ অঞ্চলত তাৰ পৰিচয়ো পোৱা হৈছে। পিচে অসমৰ ক্ষেত্ৰত এটা ব্যতিক্ৰম পৰিলক্ষিত হৈছে। বিভিন্ন উদ্যোগে অসমত নতুন জাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিছে; উন্নয়নৰ নতুন দিশ মুকলি হৈছে। কিন্তু অঞ্চলৰ ক্ষেত্ৰত যি কথা প্ৰযোজ্য মানুহৰ ক্ষেত্ৰত সেই কথা প্ৰযোজ্য নহয়। থলুৱা লোকে এই নতুন উন্নয়নৰ সোৱাদ পোৱা নাই। বাসিন্দাসকলৰ উন্নয়নক বাদ দি অঞ্চল এটাৰ উন্নয়নৰ লক্ষ্য স্থিৰ কৰিলে তাক সুস্থ ব্যৱস্থা বুলি কোনেও ক'ব নোৱাৰে। অঞ্চলৰ উন্নয়নৰ ফল যদি তাৰ ৰাইজে ভোগ কৰিবলৈ নেপায়, তেন্তে তেওঁলোক ভাগ্য অন্বেষণৰ বাবে আন্দামানলৈ যাব লাগিব নেকি? আমাৰ সংবিধানে নিশ্চয় সেই ব্যৱস্থা দিয়া নাই। সংবিধানে নিৰ্দিষ্ট কৰি দিয়া ব্যৱস্থা মতে ভাৰতৰ কোনো ঠাইতে কোনো লোকৰ বাবে কোনো বিষয়তে একো বাধা থাকিব নোৱাৰিব। ভাষা অঞ্চল আদিৰ যুক্তিৰে কাৰো কাৰণে দুৱাৰ বন্ধ কৰিব নোৱাৰিব। এইটো ব্যৱস্থা সকলোৱে মানি লৈছে। কিয়নো এয়া শোষণৰ বাট বন্ধ কৰাৰ ব্যৱস্থা হৈছে।

কিন্তু সংবিধানৰ এই ব্যৱস্থাক শোষণৰ আহিলা ৰূপে ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰাটো আমি সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰো। থলুৱা লোকক চাকৰি আদিৰ পৰা বঞ্চিত কৰা বুলি আপত্তি উঠিলেই তাক 'প্ৰাদেশিকতা' ঠেক গণ্ডীৰ মনোভাৱ বুলি অভিহিত কৰা হয়। থলুৱা লোকৰ চাকৰিৰ কথা উঠিলে তাক সংবিধান বিৰোধী ধ্বনি বুলি অভিহিত কৰা হয়। অথচ নানান পাকচক্ৰ লগাই থলুৱা লোকক বঞ্চিত কৰাৰ বাবে চলোৱা প্ৰণালীবদ্ধ প্ৰচেষ্টাবো শূন্যকৰণৰ ব্যৱস্থা কৰিব খোজা হয়— সংবিধানৰ দোহাই দি। নেফাৰ চাকৰিত অসমৰ লোকৰ বাবে স্থান নাই। ৰেল, বেংক, ডাক-তাঁৰ বিভাগ আদি সকলোতে গাঁজ পোতা স্বাৰ্থই প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে আৰু ফলত পৰিকল্পিতভাৱে থলুৱা লোকৰ স্বাৰ্থ নাশ কৰাৰ অভিযান চলিছে। এই উদ্দেশ্যেৰে এমুঠি লোকে কি কাম কৰিছে, তাৰ সন্ধান লৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ডাঠ মনেৰে ক'ব পাৰিবনে যে এইবোৰ সংবিধান সন্মত কাম?

উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত অৱস্থা আৰু শোচনীয়। চৰকাৰৰ উদ্যমত হোৱা উদ্যোগ আদিত এমুঠি লোকৰ ন্যস্ত স্বাৰ্থই থলুৱা লোকক ন্যায্য প্ৰাপ্যৰ পৰা বঞ্চিত কৰিছে। বেচৰকাৰী উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত অৱস্থা আৰু শোচনীয়। উদ্যোগত থলুৱা লোক কেনেদৰে বঞ্চিত হৈছে তাৰ হিচাপ অসম বিধানসভাৰ সদস্যক লৈ গঠিত কমিটি এখনেই ৰাজ্য চৰকাৰক দিছে। কিন্তু প্ৰতিকাৰহে নাই। ৰাজ্য চৰকাৰে মাজে সময়ে জনোৱা গোহাৰিলৈ উদ্যোগে

ইতিমধ্যে হাতত লোৱা সকলো ব্যৱস্থাৰ চৰম ব্যৰ্থতাৰ সাক্ষী আজি গোটেই অসম জুৰি সিঁচৰতি হৈ আছে। বান নিয়ন্ত্ৰণৰ নামত এতিয়ালৈকে যিমান টকা খৰচ কৰা হ'ল, তাতকৈ বহুত গুণে বেছি টকা চৰকাৰ আৰু ৰাইজৰ ক্ষতি হ'ল।

সেইদেখি বাস্তৱৰ পৰা আঁতৰি থকাটো অসম্ভৱ কথা। ১৯৫০ চনৰ বৰ ভূঁইকঁম্পৰ পিচৰ পৰা ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু কেইখনমান উপনৈৰ আঁচৰণ তেনেই সলনি হ'ল। অকল সেয়ে নহয়— নদীৰ গঢ়-গতি প্ৰায় বছৰি সলনি হৈ আছে। সেইদেখি প্ৰতিবিধানৰ বাবে নিৰ্ভৰযোগ্য তথ্য গোটেৱাটোৱেই এটা সমস্যা। এই বছৰৰ সংগৃহীত তথ্যৰ ভেঁটিত হয়তো অহা বছৰলৈ নিৰ্ভৰযোগ্য ৰক্ষাকৰচৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা নহ'ব। সেইদেখি নদী নিয়ন্ত্ৰণৰ বৃহৎ পৰিকল্পনা এখন আমাক লাগে। এহাতে নদী নিয়ন্ত্ৰণ কৰিব লাগিব, আনহাতে বানপানী হোৱাটো ৰোধ কৰিব লাগিব আৰু লগে লগে জলসিঞ্চন, আভ্যন্তৰীণ নৌ পৰিবহন আদিৰ ব্যৱস্থাও লাগিব। এইটো ব্যয়সাধ্য কথা। সেইটো আমি স্বীকাৰ কৰো। কিন্তু এতিয়ালৈকে যিমান ধনৰ অপচয় হ'ল, যিমান ওপৰৰি টকা খৰচ কৰিবলগা হ'ল, তাৰ লগত তুলনা কৰি চালে খৰচৰ অংকৰ ভয় নোহোৱা হ'ব।

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সহজ বাট উলিয়াব নোৱাৰে। ডঃ বাৰে এতিয়া যিবোৰ পৰামৰ্শ দিছে, তাৰে কেতবোৰ অবাস্তৱ যেন লাগে। নদীপৰীয়া ৰাইজক স্থানান্তৰ কৰাটো সম্ভৱ হ'ব কেনেকৈ? তেওঁলোকৰ কাৰণে বিকল্প মাটি ক'ত ওলাব? খেতিৰ উপযোগী পৰিৱেশ থকাকৈ মাটি যোগাৰ কৰি দিয়াটো অসম্ভৱ কথা। তদুপৰি এই ব্যৱস্থা কম ব্যয়সাধ্য নহ'ব। নদীৰ পাৰ সুৰক্ষিত কৰি ৰখা, বানৰ বিৰুদ্ধে ব্যৱস্থা লোৱা দল গঠন কৰা, আগতীয়া ব্যৱস্থা ৰখা ইত্যাদি যিবোৰ পৰামৰ্শ দিছে— সেইবোৰ শূন্যবলৈহে ভাল। কাৰ্য্যকৰী নহয়। আগতীয়া ব্যৱস্থা লোৱা সম্পৰ্কে আমি বহুত বছৰৰ পৰা শূন্য আছিলো। মুৰকত সকলো ফুটুকাৰ ফেন।

অৱশ্যে গোট খোৱা পানী উলিয়াই নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা, পাগলাদিয়া আৰু বৰলীয়া নৈ পৃথক কৰা আদি কেতবোৰ পৰামৰ্শ বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ। কিন্তু লগতে আমি কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীৰ পৰা এটা বিশেষ বিষয়ৰ সম্পৰ্কতো মতামত পাবলৈ আশা কৰিছিলো। আমাৰ ৰাজ্যখনৰ এমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈকে অভিযোগ উঠিছে— মথাউৰিবোৰ পৰিকল্পিতভাৱে বন্ধা নাই; ঠেক স্বাৰ্থৰ প্ৰৰোচনাত কেতবোৰ মথাউৰি বন্ধা হৈছে। মথাউৰি, বন্ধা আদিৰ যতন উপযুক্তভাৱে আৰু উপযুক্ত সময়ত লোৱা নহয় বুলিও অভিযোগ উঠিছে। আন এটা অভিযোগ হ'ল— দুৰ্নীতিয়ে পোখা মেলা কাৰণে বিধি মতে মথাউৰি নিৰ্মাণ হোৱা নাই। ঠিকাদাৰৰ লীলা-খেলাৰ বাবেও মথাউৰিৰ আয়ুস বিপন্ন হয় বুলি কিছুমানে কৈছে। তদুপৰি বিশেষ কেতবোৰ অঞ্চল অকল মথাউৰিৰ বাবেই প্লাৱিত হোৱা বুলি আপত্তি উঠিছে। এই সম্পৰ্কেও আমি বিশেষজ্ঞৰ মতামত পাবলৈ আশা কৰিছিলো।

ভাৰত-ৰুছিয়া-পাকিস্থান

বিদেশ-ভ্ৰমণৰ ফলাফল সম্পৰ্কে প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীমতী গান্ধীয়ে লোকসভাত বিবৃতি দিছে। প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে কয় যে ভাৰতৰ প্ৰতি ছোভিয়েট ৰুছিয়াই পোষণ কৰা মনোভাৱ সলনি হোৱা নাই। এইবাৰ কথাই প্ৰকৃত অৱস্থাটো কিমানখিনি প্ৰতিফলিত কৰিছে সেইটো সন্দেহজনক। মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যৰ হেঁচাত পৰি আমাৰ চৰকাৰে লোৱা কেইবাটাও ব্যৱস্থাই সমগ্ৰ দেশত প্ৰতিবাদৰ খলকনি তুলিলে। সেইবোৰ ব্যৱস্থাৰ টো ছোভিয়েট ইউনিয়নতো উঠিছিল আৰু সেইবাবেই প্ৰধানমন্ত্ৰী আৰু বিভিন্ন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী মস্কো পাব'গেলগীয়া হৈছিল।

প্ৰথম আৰু প্ৰধান কথা, উচ্চস্তৰত শিক্ষাৰ মাধ্যম আঞ্চলিক ভাষাৰে নোহোৱাকৈ এই পৰীক্ষা সেই ভাষাৰে কেনেকৈ চলোৱা হ'ব? বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ মাধ্যম আঞ্চলিক ভাষা হ'ব লাগে বুলি মাজে মাজে দাবী উঠা শুনা যায়। কিন্তু পাঠ্যপুথি লিখোৱাকৈ আদি কৰি ইয়াৰ বাবে ইমানবিলাক জটিল সমস্যা সমুখত ৰৈ আছে যে প্ৰশ্নটো সমাধান হ'বলৈ এতিয়াও বহুত দিন বাকী। সমগ্ৰ দেশতে সমান ব্যৱস্থা প্ৰৱৰ্তিত নোহোৱালৈকে। গতিকে ই সমস্যা হৈয়ে থাকিব আৰু সৰ্বভাৰতীয় পৰীক্ষাও আঞ্চলিক ভাষাত হ'ব নোৱাৰে। ইংৰাজী মাধ্যমত অৰ্থনীতি পঢ়ি পাছ কৰি যোৱা প্ৰাৰ্থী এজনে মাতৃভাষাত কেনেকৈ আয়োগৰ পৰীক্ষা দিব? কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এই কথাটোৰ পিনে চকু দিয়া নাই যেন লাগে। দ্বিতীয়তে, প্ৰশ্ন কাকত প্ৰথমে এটা ভাষাত— নিশ্চয় ইংৰাজীত— প্ৰস্তুত কৰি তাৰ অনুবাদ কৰাব লাগিব বিভিন্ন ভাষাত; তাৰ উত্তৰবোৰ পৰীক্ষা কৰিব কোনে? সংশ্লিষ্ট বিষয়ৰ জ্ঞান থাকিলেও বহুত দিনতে ইংৰাজী মাধ্যমত পাছ কৰা শিক্ষক— পৰীক্ষকজনৰ সংশ্লিষ্ট ভাষাৰ জ্ঞান নাথাকিবও পাৰে। কৰ্তৃপক্ষৰ পক্ষে ইমান বিলাক ভাষাৰ জৰিয়তে হোৱা পৰীক্ষাৰ ফলবিলাক গোটাই আনি ঘোষণা কৰোতে যে অযথা বিলম্ব ঘটিব সেইটো নকলেও হ'ব; ভাৰতীয় ভাষাৰ সন্মানৰ খাতিৰত এইটো সমস্যা স্বীকাৰ কৰি ল'লেও ল'ব পাৰি। কিন্তু, তৃতীয়তে, অলপতে শিক্ষক সাল-সলনি কৰাৰ নীতি এটা শিক্ষা মন্ত্ৰীসকলৰ সন্মিলনত গ্ৰহণ কৰাৰ পৰা এই বিষয়ত আন এটা ডাঙৰ সমস্যাই দেখা দিছে (প্ৰস্তাৱটো অসমৰ তৰফৰ পৰাই উত্থাপিত হৈছিল)। ইয়াক যদি সঁচাকৈয়ে কাৰ্য্যকৰী কৰা হয় তেন্তে শিক্ষকৰ ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত ই বেছি খেলিমেলিৰহে সৃষ্টি কৰিব— শিক্ষাদান আৰু পৰীক্ষাৰ মাধ্যমৰ কাৰণে আৱশ্যকীয় লোকৰ সংখ্যা অঞ্চলবিলাকত কমাই পেলোৱা হ'ব।

মুঠতে দেখা গৈছে যে কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষই কোনো সুস্থিৰ নীতিৰ বশৱৰ্তী হৈ কেন্দ্ৰীয় পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰা নাই; কৰিছে মাত্ৰ অঞ্চল বিশেষৰ ভাষা-সংক্ৰান্ত উগ্ৰ মনোভাৱ প্ৰশমিত কৰিবৰ কাৰণেহে। দক্ষিণত হিন্দী বিৰোধী মনোভাৱ তীব্ৰ হৈ অহাৰ ফলতে ত্ৰিভাষী-সূত্ৰ, আঞ্চলিক ভাষাৰ মাধ্যমত পৰীক্ষা আদি উপায় উদ্ভাৱন কৰা হৈছিল। উক্ত উপদেষ্টা সমিতিৰ সভাত সভানেত্ৰিত্ব কৰি প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে ঘোষণা কৰিছে যে চৰকাৰৰ হিন্দী নীতি লৰচৰ কৰা হোৱা নাই; এই সম্পৰ্কীয় সকলো সিদ্ধান্তকে 'ক্ষিপ্ৰ গতিৰে' কাৰ্য্যকৰী কৰা হ'ব। আনকি ইংৰাজীৰ লগতে হিন্দীতো বিল উত্থাপন কৰিব পৰাকৈ আৱশ্যক হ'লে আইন প্ৰণয়ন কৰা হ'ব বুলি শ্ৰীমতী গান্ধীয়ে কৈছে। হিন্দীৰ বিৰুদ্ধে আমাৰ তেনেকৈ ক'বলগীয়া নাই। আৰু ত্ৰিভাষী সূত্ৰই সংহতি গঢ়াত সহায় কৰক বুলি প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ দৰে আমিও কামনা কৰো। কিন্তু কেন্দ্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষই কেৱল নিজৰ মতটোকে বজাবলৈ ইচ্ছা কৰি কোনো স্পষ্ট নীতি অৱলম্বন নকৰাকৈ, বৰং পৰস্পৰ-বিৰোধী পন্থাৰেহে সৰ্বভাৰতীয় পৰীক্ষাৰ প্ৰশ্নটোৰ প্ৰতি দৃষ্টিপাত কৰাত আমি আচৰিত হৈছো।

চিটা বাছ

'চিটা' নৌহওঁতেই চিটা বাছ! গুৱাহাটী আৰু শ্বিলঙক বাৰু মহানগৰৰ নাম-নাচ বুলিয়েই ধৰিলো; কিন্তু তিনিচুকীয়াৰ পৰা মাকুমলৈ বা পানীতোলালৈ চলিলেও কেনেকৈ চিটা বাছ হয়? বোধকৰো চিটা এখন পাবলৈ আমাৰ উদগ্ৰ হেঁপাহ। তাকে গুৱাহাটীত কৰ্পৰেচন বিচাৰি, গানে-কবিতাই-প্ৰৱন্ধে চিটা, মহানগৰ আদি শব্দ ভৰাই আমি আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিছো। ইপিনে সম্বল বা যোগ্যতা থাকক নেথাকক। এই মনোভাৱৰ লগত

ৰাজ্যত চলা দুৰ্নীতিৰ প্ৰতি কটাক্ষপাত কৰাৰ লগতে সদস্যসকলে এইটোও মন কৰিব লাগিব যে নিজৰ দলৰ কাৰোবাৰ মাজতো যদি দুৰ্নীতিৰ এছটিমানো থকা বুলি প্ৰমাণিত হয়— তেনেহ'লে যেন তেওঁক ৰাইজৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ কোনোপধ্যে দিয়া নহয়,— লাগিলে তেওঁৰ হাতত বৃহৎ অনুসৰণকাৰীৰ দল বা আন ক্ষমতাই থাকক। সন্দেহ, আশঙ্কাই থিতাতে একো কৰিব নোৱাৰিলেও ডাৱৰৰ ওপৰত ডাৱৰ থূপ খোৱাৰ দৰে— সেয়ে সামূহিক অসন্তুষ্টি আৰু সামাজিক বিশৃঙ্খলাৰ ধুমুহা বৰষুণৰ বাবে পথ মুকলি কৰি দিয়ে।

এনে এটি দৃষ্টিভঙ্গীৰে পৰহি প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীয়ে লোৱা প্ৰস্তাৱ চাৰিটাৰ ফলাফললৈ সমূহ ৰাইজে লক্ষ্য কৰিব। এই প্ৰস্তাৱসমূহৰ অন্তৰালৰ উদ্দেশ্য আৰু প্ৰস্তাৱক বা সমৰ্থকসকলৰ বক্তৃত্যৰ লগত থকা তেওঁলোকৰ আন্তৰিকতাৰ প্ৰমাণ পোৱা যাব বহল কৰ্মক্ষেত্ৰত— তেওঁলোকে নিজে আগবাঢ়ি নেতৃত্ব কৰি চোৰাং বজাৰত লিপ্ত কিমান লোকক মুকলিভাৱে ধৰাই দিয়ে সেই কথাত, বা কিমান নিস্বার্থভাৱে জনতাৰ মাজত সোমাই অন্যায়াভাৱে ৰাইজক শোষণ কৰাসকলৰ (ব্যৱসায়ীয়েই হওক, চাকৰিয়ালেই হওক বা ৰাজনৈতিক নেতাই হওক) বিপক্ষে তেওঁলোকে সক্ৰিয় পস্থা অৱলম্বন কৰে তাৰ ওপৰত। তদুপৰি চৰকাৰকো তেওঁলোকে এনেবোৰ দুৰ্নীতিপৰায়ণ লোকৰ বিৰুদ্ধে কঠোৰ শাস্তি বিধান কৰাবলৈ বাধ্য কৰাব লাগিব।

গণতান্ত্ৰিক শাসন ব্যৱস্থাত সংখ্যাগৰিষ্ঠ দলৰ মাজৰ পৰা বহু চৰকাৰেও তেওঁলোকৰ দলৰ পৰামৰ্শ অনুযায়ী তৎপৰতাৰে কি ব্যৱস্থা লয়, তালৈকো আমি বাট চাইছো। পঞ্জাবত ৰাজ্যপালৰ শাসনত যি সম্ভৱ, সেয়া যদি গণতান্ত্ৰিক পদ্ধতিৰে বহু ৰাইজৰ প্ৰতিনিধিয়ে কৰিব নোৱাৰে— তেনেহ'লে ভাবিব লাগিব ক'ৰবাত খুঁত আছে নাইবা আমাৰ জনসাধাৰণ গণতান্ত্ৰিক দেশৰ নাগৰিক হ'বলৈ উপযুক্ত হোৱা নাই। ১৯ বছৰ স্বাধীনভাৱে থাকি, গণতান্ত্ৰিক পদ্ধতিৰে তিনিটা নিৰ্বাচনৰ অন্তত— চতুৰ্থ নিৰ্বাচনৰ আগে আগে আমাৰ এনে অনুপযুক্ততা প্ৰমাণিত হোৱাতকৈ কিবা দুখৰ কথা হ'ব পাৰেনে?

সেয়ে আমি আশা কৰোঁ, যি আবেগেৰে উত্তপ্ত পৰিৱেশৰ মাজত প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীয়ে অতি লাগতিয়াল আৰু সময়োপযোগী চাৰিটা প্ৰস্তাৱ ল'লে, সেয়া যেন 'চৈঁচা ৰাজনৈতিক উদাসীনতাৰে' কাৰ্য্যপালিকাই অসার্থক কৰি নেপেলায়।

সমবায় যোগে পুনৰ খাদ্য শস্যৰ একচেটিয়া সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ কৰিবলৈ বেছিভাগ সদস্যৰে উৎসাহ মন কৰিবলগীয়া। কিন্তু সমবায়ৰ মাজত সোমোৱা কেৰোণ,— যাৰবাবে ধান-চাউল সংগ্ৰহ-বিতৰণ মিলৰ হাতত দিবলগীয়া হ'ল,— এই বিষয়ে তদন্ত কমিটীৰ প্ৰতিবেদনৰ ভেটিত পোনতে আসোঁৱাহবোৰ আঁতৰাই ল'ব লাগিব। তদন্ত কমিটীৰ প্ৰতিবেদন অতি সোনকালে সংগ্ৰহ আৰু প্ৰকাশ কৰি তেনে ব্যৱস্থা লোৱাটোকে আমি বিচাৰো। কংগ্ৰেছৰ পৰিকল্পিত সমাজবাদী আৰ্হিৰ সমাজত সৰ্বসাধাৰণৰ স্বার্থৰক্ষাৰ বাবে সমবায়ৰ পস্থা অপৰিহাৰ্য্য। কিন্তু সমবায়ৰ মূল ধৰণী হ'ল সমবায় কৰোতাসকলৰ সক্ৰিয় সহযোগ; নহ'লে, 'সকলোৰে কাম কৰো নিজৰ কাম নহয়'— এই মনোবৃত্তিৰে সমবায় জী থাকিব নোৱাৰে।

আমি আশাকৰো অন্ততঃ এইবাৰ ঠেকি শিকি, সমূহ ৰাইজে সমবায়সমূহৰ ভিতৰত থকা স্বার্থপৰ লোকৰ দুৰ্নীতি আঁতৰাই নিজৰ মঙ্গলৰ কাৰণে আৰু অৰ্থনৈতিক শোষণৰ পৰা মুক্তিৰ বাবে কাম কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিব। শিক্ষিতসকলে ৰাইজক সমবায়ৰ গুৰুত্ব উপলব্ধি কৰাওক কাৰণ সচেতন চেষ্টাৰেহে সমবায় আন্দোলন কৃতকাৰ্য্য হ'ব পাৰিব।

যুদ্ধই নতুন পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিলে। তাৰপিচতে নাটকীয়ভাৱে পৰিস্থিতিৰ ৰূপ সলাই দিলে টাছখণ্ডৰ যুটীয়া ঘোষণা-পত্ৰই। কিন্তু সেই শান্তিপথৰ যাত্ৰাতে আমি হেৰুৱাবলগীয়া হ'ল— প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীলালবাহাদুৰ শাস্ত্ৰীক। নেতৃত্বৰ নতুন বিন্যাস আৰম্ভ হ'ল— প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ গাদীত বহিলে শ্ৰীমতী ইন্দিৰা গান্ধী। কিন্তু ভাৰতৰ আকাশৰ পৰা ডাৱৰ নাভৰিল। পাকিস্থানে লুটি-বাগৰ মাৰিলে। ভাৰত-পাকিস্থানৰ সম্পৰ্কৰ অৱনতি ঘটিল। চীনৰ ভাৰত বিৰোধী তৎপৰতাও অব্যাহত থাকিল— চীনৰ আণৱিক বিস্ফোৰণৰ পৰীক্ষাই সীমান্তৰ সিপাৰৰ সংকট আৰু বঢ়ালেহে। অকল সিমান্তেই নহয়, ভাৰত-পাকিস্থানৰ সংঘৰ্ষৰ পৰিণতি স্বৰূপে নানান সমস্যাই মূৰ তুলি ধৰিলে। অৰ্থনৈতিক সংকট এটাৰ সৃষ্টি হ'ল। পশ্চিমীয়া শক্তি গোষ্ঠীৰ নতুন হেঁচা পৰিল— সাহায্যৰ গতি ৰোধ হ'ল। আমাৰ চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ প্ৰস্তুতি ব্যাহত হ'ল। লগে লগে প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ সমন্বিতে বিভিন্ন কাৰণত খাদ্য সংকটে বিকট মূৰ্তি ধাৰণ কৰিলে। আনহাতে মাৰ্কিন খাদ্যৰ আমদানি লৈ নতুন তিত্ততাৰ সৃষ্টি হ'ল। এইছোৱা সময়ৰ ভিতৰতে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে লোৱা কেতবোৰ ব্যৱস্থাই দেশজুৰি খলকনিৰ সৃষ্টি কৰিলে আৰু পূৰ্বৰ নীতিৰ পৰা ফালৰি কাটি বিদেশৰ হেঁচাত নিজৰ খোপনি ঢিলাই দিয়া বুলি অসন্তুষ্টিৰ ধ্বনি মুখৰিত হৈ উঠিল। সেই পৰিৱেশৰ মাজতে টকাৰ মূল্য হ্রাসকৰণে জনমতক আৰু চক খুৱালে। এই ব্যৱস্থাই শেষত কি ৰূপ লয়গৈ— সেই কথা অনিশ্চিত; কিন্তু ইতিমধ্যে ই মুদ্ৰাস্ফীতিৰ অনুকুলেহে বাট লৈছে। বয়-বস্ত্ৰৰ দাম বাঢ়ি গৈছে। মূল্য-মান স্থিৰেৰে ৰখাৰ হকে লোৱা চৰকাৰী ব্যৱস্থাই এতিয়ালৈকে বজাৰত উল্লেখযোগ্য প্ৰভাৱ পেলাব পৰা নাই। মুঠতে স্বাধীনতাৰ পৰৱৰ্তী কালৰ আটাইতকৈ কঠিন অৰ্থনৈতিক সংকটটোৰ মাজতে আমি এতিয়াও আছো। অন্যান্য ফালৰ পৰাও পাৰ হৈ যোৱা বছৰটোৰ বিশেষ তাৎপৰ্য আছিল। ৰেল দুৰ্ঘটনা, বিমান দুৰ্ঘটনা, পঞ্জাবী চুবাৰ প্ৰশ্ন লৈ ব্যাপক অশান্তিৰ সৃষ্টি, মহাৰাষ্ট্ৰ-মহীশূৰৰ সীমা বিবাদ আদিয়ে জুমুৰি দি ধৰে।

এইবোৰ সমস্যাৰ হেঁচা অসমতো পৰে। ভাৰত-পাকিস্থানৰ যুদ্ধই অসমৰ ওপৰত প্ৰবল হেঁচা পেলায়। পাকিস্থানৰ মাজেদি জাহাজ চলা-চল বন্ধ হৈ পৰাত নতুন সংকট এটাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হ'ল। ভাত-কাপোৰৰ জটিল সমস্যা জটিলতৰ হ'ল। নগা বিদ্ৰোহীয়ে ৰেল দুৰ্ঘটনা ঘটাই নৰমেধ যজ্ঞ পাতিলে আৰু সেই সন্দৰ্ভতে চৰকাৰী ব্যৱস্থাৰ মাজত থকা দুৰ্বলতা কিছুমানো সদৰি হৈ পৰিল। তাৰ ফলতে শান্তি মিছন ভংগ হ'ল আৰু চক্ৰান্তকাৰী ৰেভাৰেণ্ড মাইকেল স্কটক ভাৰতৰ পৰা যাবলৈ বাধ্য কৰিবলগীয়া পৰিণতি এটাৰ সৃষ্টি হ'ল। কিন্তু যোৱা বছৰটোৰ বৈচিত্ৰ্য তাতে শেষ হোৱা নাই। মিজো জিলাৰ বিদ্ৰোহে আৰু এটা দিশ মুকলি কৰি দিলে। অশান্ত পাৰ্বত্য এলেকাৰ মাজত এইটো নতুন সংকট। এই সমুদায় অঞ্চলৰ সমস্যা দূৰ কৰাৰ বাবে দাঙি ধৰা পাটস্কৰ আয়োগৰ প্ৰতিবেদনে কিন্তু পটভূমি ৰচনা কৰিব নোৱাৰিলে। পাৰ্বত্য নেতৃবৰ্গৰ এভাগে এতিয়া পৰিকল্পনা কৰা আন্দোলনৰ আচনিতে হয়তো নতুন নতুন সমস্যাহে আমাৰ মাজলৈ আনিব। অসমৰ সমস্যাৰ মেটমৰা ভাৰ কমাৰ লক্ষণ এতিয়াও দেখা নাই। প্ৰবল বানবানীয়ে এইবাৰ ব্যাপক পৰিমাণে ক্ষতি সাধিলে আৰু বান-প্ৰতিৰোধ ব্যৱস্থাৰ চৰম ব্যৰ্থতা প্ৰমাণিত হ'ল। আনহাতে ৰাজ্যত এইবাৰ উৎকটভাৱে খাদ্য সমস্যাই দেখা দিলে। এইবাৰৰ দৰে ৰাইজে কোনো কালে চাউলৰ বাবে হাঁহাকাৰ কৰিবলগীয়া হোৱা নাছিল। কিন্তু এই সমস্যা সমাধান কৰাৰ বাবে চৰকাৰে যি নীতি হাতত ল'লে সেই নীতিয়ে সম্পূৰ্ণ ব্যৰ্থতাহে স্বীকাৰ কৰিলে।

ৰাজ্যৰ তথা দেশৰ এই সমুদায় সমস্যাৰ বেলিকা দৈনিক অসমে পাৰ্য্যমানে ৰাইজ তথা দেশৰ সেৱাত

বিধি মানি লোৱা বুলি চৰকাৰক জনাব লাগিব। ৰাজ্য চৰকাৰে সিদ্ধান্ত সলনি কৰাত আমি সন্তোষ পাইছো। শিক্ষকসকলৰ প্ৰতি যি অপমানজনক চৰ্ত আৰোপ কৰি বৰ্দ্ধিত দৰমহা দিয়াৰ ব্যৱস্থা হৈছিল, সেই সম্পৰ্কত অকল শিক্ষকসকলেই ক্ষুদ্ধ হোৱা নাছিল, শিক্ষা আৰু শিক্ষকতাক শ্ৰদ্ধাৰ চকুৰে চাবলৈ শিকা বহুতো লোক লাজত অধোমুখ হৈছিল। চৰকাৰে ৰাইজক সেই লজ্জাৰ পৰা এতিয়া অব্যাহতি দিয়াত আমি সন্তোষ পাইছো।

অৱশ্যে এইটো আমি স্বীকাৰ কৰো যে আমি সকলোৱে নিজৰ অধিকাৰৰ লগতে নিজৰ দায়িত্ব সম্পৰ্কেও সচেতন হ'ব লাগে। সম্প্ৰতি অধিকাৰৰ ধ্বনি যিদৰে উঠে, সেই অনুপাতে দায়িত্ব-সচেতনতা পৰিলক্ষিত নহয়। আমাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় জীৱনত এইটো এটা ডাঙৰ ব্যাধিত পৰিণত হৈছে। সেই ব্যাধি দূৰ কৰা, ৰাইজক সচেতন কৰা, নিজৰ নিজৰ কৰ্তব্য পালন কৰিবলৈ সকলোকে তৎপৰ কৰি তোলা আৰু অবাঞ্ছনীয় কাম কৰাৰ পৰা সকলোকে বিৰত কৰা পৰিৱেশ এটা আমাক নিশ্চয় লাগে। উচ্চতম মহলৰ পৰা নিম্নতম মহললৈকে সেই পৰিৱেশে আত্মপ্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিব পাৰিলেহে সেইটো সম্ভৱপৰ হ'ব। বিশেষ কেতবোৰ মহলক গণ্ডীৰ পৰা আঁতৰাই ৰাখি আন কেতবোৰ মহলত আচৰণৰ শিক্ষা দিবলৈ যোৱাটো ভুল পন্থাহে। সেইদেখি শিক্ষকসকলকৰ আচৰণৰ কথাটো লৈ ৰাজ্য চৰকাৰে মূৰ ঘমোৱা দেখি আমি অৱাক হৈছিলো। শিক্ষকসকলে আজি তেওঁলোকৰ আচৰণৰ দ্বাৰা সমাজত এনে পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰিছে নে যে তেওঁলোক সমাজৰ কাৰণে বিভীষিকা স্বৰূপ হৈ উঠিছে? তেওঁলোকৰ পৰা অপমানজনকভাৱে মুচলুকা লিখাই লৈহে বৰ্দ্ধিত দৰমহা দিবলগীয়া অৱস্থা এটা হ'ল বুলি চৰকাৰে কিয় ভাবিছিল?

অথচ চৰকাৰৰ চকুৰ আগতে চৰকাৰৰ অধীনস্থ বহুতো লোকে সমাজৰ ক্ষতি হোৱা ধৰণেৰে অবাধে অবাঞ্ছনীয় আচৰণ দেখুৱাই আহিব পাৰিছে। তেওঁলোকৰ বিৰুদ্ধে চৰকাৰে একো ব্যৱস্থা হাতত লোৱা নাই। ছাত্ৰসকলৰ আন্দোলনৰ তাপমাত্ৰা দেখি চৰকাৰে সিদিনা গুৱাহাটীত ব্যৱসায়ীৰ গুদামকেইটামান খানাতালাছ কৰিলে আৰু অন্যান্য বস্ত্ৰৰ লগতে খাদ্য সামগ্ৰীত ভাঁজ দিবৰ বাবে গোটাই ৰখা ডেখাৰ সামগ্ৰী ধৰা পৰিল। আমি শুনিলো পোৱা মতে খানাতালাছৰ আঁচনি গোপনভাৱে ৰচিত হৈছিল যদিও কাৰবাৰ 'অনুগ্ৰহ'ত বোলে গোপনীয়তাৰ বান্ধ টিলা হ'ল আৰু সেই সুৰুঙা থকা কাৰণেই কিছুমানে আগতীয়াকৈ সতৰ্কতামূলক ব্যৱস্থা লৈ অভিযান আংশিকভাৱে অসার্থক কৰি তুলিলে। সেয়ে নোহোৱা হ'লে হেনো আৰু চাঞ্চল্যকৰ তথ্য প্ৰকাশ পালেহেঁতেন। সেইবোৰ যিয়েই নহওক— যিখিনি তথ্য এতিয়া প্ৰকাশ পালে তাৰ পৰাই সুস্পষ্টভাৱে প্ৰমাণ পোৱা গ'ল যে খাচ গুৱাহাটীৰে মাজ বুকুতে খাদ্যত ভাঁজ দিয়াৰ পৰিকল্পিত প্ৰচেষ্টা চলি আছে। অসমৰ আন ঠাইতো নিশ্চয় সেয়ে হৈছে। কিন্তু এইবোৰ ধৰা নপৰে কিয়? চৰকাৰৰ দৰমহাৰে হস্ত-পুষ্ট হৈ থকা এজাক মানুহে এইবোৰ কথালৈ চকু দিবৰ বাবেই আছে। ভেজাল বস্ত্ৰ ধৰা পেলাবলৈ বিষয়া আৰু কৰ্মচাৰী আছেই; ভেজাল বুলি চিনাক্ত কৰাৰ বাবে পৰীক্ষাৰ ব্যৱস্থাও আছে। সেইসকল লোকৰ দৰমহা খোৱাটোৱেই একমাত্ৰ কাম নেকি? হাইস্কুলৰ শিক্ষকৰ দৰে মুচলুকা লিখি দৰমহা ল'বলগীয়া পৰ্যায়ত পৰাৰ দুৰ্ভাগ্য যিসকলৰ নাই তেওঁলোকৰ বেলিকা আচৰণবিধিতো নায়েই, আনকি অৱশ্যে কৰ্তব্যখিনিৰ পৰাও তেওঁলোকে ছুটি ল'ব পাৰিছে। তেওঁলোকৰ নিৰ্লিপ্ততাৰ কাৰণেই নিভাঁজ খাদ্য বেচি বেপাৰ কৰাটো আজি 'মুৰ্খালি'ত পৰিণত হৈছে। ঔষধৰ নামত ভেজাল বস্ত্ৰ যোগাই মৃত্যুমুখী যাত্ৰীকো চৰম প্ৰবঞ্চনা কৰা হৈছে। গাখীৰ মিহলি পানী আৰু গেলা মাছ আদিৰ প্ৰচলন অবাধে চলি থকাৰ বাবে আচৰিত হ'বলৈকো মানুহে পাহৰি গৈছে। অথচ বজাৰত যাতে

বা দলীয় বিক্ষোভ প্ৰদৰ্শনৰ আগে আগে চৰকাৰে সকলো সতৰ্কতামূলক ব্যৱস্থা লৈছিল। এতিয়াৰ বাতৰিবোৰৰ পৰা এটা ধাৰণা হৈছে যে, চৰকাৰে সকলো ধৰণেৰে নিজক প্ৰস্তুত কৰি ৰাখিছিল। তাৰ পৰা বুজা যায় যে কিবা অশান্তি হ'ব বুলি আগতে ইঙ্গিত পোৱা হৈছিল। যদি ইঙ্গিত পাইছিল আৰু সেইমতেই ঘটনাও ঘটিছে— তেন্তে এটা বিশেষ উদ্দেশ্য লৈ চলোৱা আন্দোলনৰ গতি কোনে সলাই দিলে সেই কথাও চৰকাৰে জানে। কোনোবাই ৰাজনৈতিক উদ্দেশ্য পূৰণ কৰিবৰ বাবে এই পৰিণতি ঘটালে নেকি? নে ছাত্ৰসকলৰ উচ্ছৃঙ্খল আচৰণেই ইয়াৰ বাবে দায়ী? নতুবা দুৰ্নীতিৰ পৰা মনোযোগ আইন-শৃঙ্খলাৰ প্ৰশ্নটোৰ প্ৰতি আঁতৰাই নিবৰ বাবেই কোনো এটা মহলৰ পূৰ্ব পৰিকল্পিত আঁচনিৰ ফলতে এই পৰিণতি ঘটিল? সেই কথা প্ৰকাশ কৰিব পৰা সামৰ্থ্য চৰকাৰৰ নিশ্চয় আছে।

চৰকাৰৰ নিৰৱতাই পৰিস্থিতি অৱনতি ঘটোৱাৰ বেলিকা বৰঙণি যোগোৱা নাইনে? ডিব্ৰুগড়ৰ ঘটনাই আৰম্ভণি সূচালে। কিন্তু প্ৰকৃত তথ্য প্ৰকাশ কৰি এখন প্ৰেছ নোটও উলিওৱা নহ'ল, অথচ ডিব্ৰুগড়ৰ ঘটনা সম্পৰ্কে মানুহৰ মাজত সঁচাই-মিচাই নানা কথা প্ৰচাৰ হ'ল। সমদল যাত্ৰা কৰা ছাত্ৰক বিশেষ এটা মহলে আক্ৰমণ কৰিবলৈ পূৰ্ব পৰিকল্পিত প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱা বুলি আৰু সেই মহলৰ হাততে এজন ছাত্ৰ নিহত হোৱা বুলি মুখে মুখে প্ৰচাৰ হ'ব ধৰিলে। এনেবোৰ কথাই পৰিস্থিতি উত্তপ্ত কৰি তুলিলে আৰু ইঠাইৰ পিছত সিঠাইত অশান্তি বিয়পি পৰিল। ইয়াৰ বাটত বাধা দিবলৈ চৰকাৰে কি কৰিছে? আনহাতে মৃত্যু হোৱা বাতৰি খণ্ডন কৰি প্ৰেছ নোট দিয়াৰ বাহিৰে এনেবোৰ বিষয়ত চৰকাৰৰ একো দায়িত্ব নাই নেকি?

আমি সমুদায় ঘটনাৰলীৰ বিচাৰ হোৱাটো বিচাৰো। বিশেষকৈ গুলীবৰ্ষণ হৈ যোৱাৰ মূৰত তেনে প্ৰয়োজনীয়তা আৰু বাঢ়িছে। আইন শৃংখলাৰ প্ৰশ্নটো আগশাৰীলৈ আনি ৰাইজে আশু সমাধান বিচৰা সমস্যাবোৰ আঁৰ কৰি ৰখাটো বা কাৰোবাৰ ৰাজনৈতিক স্বার্থ সিদ্ধি কৰাৰ বাবে অপচেষ্টা চলাটো আমি বিচৰা নাই। সেইদেখি আঁৰে-বেৰে চলা সকলো প্ৰক্ৰিয়াৰ বিষয়ে তদন্ত চলাই তাকে ৰাইজৰ আগত দাঙি ধৰিব লাগিব।

আমাৰ মৰ্যাদা

আমাৰ চুবুৰীয়া কেতবোৰ এচীয় দেশৰ ক্ষেত্ৰত এতিয়া দেখা গৈছে যে সেইবোৰ দেশে একোটা নতুন মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। সেইবোৰ দেশৰ ইচ্ছা-আকাংক্ষা উপেক্ষা কৰি কেতবোৰ কাৰ্যকলাপ চলাবলৈ বৃহৎ শক্তিৰ শাৰীত পৰা দেশেও সংকোচবোধ কৰে। কিন্তু ভাৰতৰ বেলিকা তাৰ ব্যতিক্ৰম ঘটোৱা অতি পৰিতাপৰ কথা। সিংহল, ব্ৰহ্মদেশ আদিয়ে নিজৰ অভিপ্ৰেত ধৰণে অৰ্থনৈতিক নীতি ৰচনা কৰিছে আৰু সেইবোৰ নীতি কাৰ্যকৰী কৰিবৰ বেলিকা বৰমূৰীয়া বৈদেশীক শক্তিৰ আৰ্থিক স্বার্থও ক্ষতিগ্ৰস্ত হৈছে। তথাপিও আমাৰ অৰ্থনৈতিক নীতি সম্পৰ্কে বৈদেশীক শক্তি কেতবোৰ যি মুকলি মূৰীয়াভাৱে মতামত প্ৰকাশ কৰি প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে— তেনে প্ৰচেষ্টাত সিংহল বা ব্ৰহ্মদেশৰ ক্ষেত্ৰত চলা নাই। নিজৰ ৰাষ্ট্ৰীয় স্বার্থৰ খাতিৰত ব্ৰহ্মদেশে বিদেশী মিচনেৰী সকলোকো সেই দেশৰ পৰা পঠাই দিয়াৰ ব্যৱস্থা হাতত ল'লে— কিন্তু সেই সম্পৰ্কত ব্ৰহ্মদেশৰ ওপৰত কোনো ধৰণৰ হেঁচা পৰা দেখা নগ'ল। অথচ ভাৰতৰ পৰা বহিষ্কাৰ কৰি দিয়া ৰেভাৰেণ্ড মাইকেল স্কটো বৃটেইনত ব্যাপকভাৱে ভাৰত বিৰোধী প্ৰচাৰ চলাই থাকিব পাৰিছে। ভাৰতৰ তৰফৰ পৰা বৃটেইনৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰা হৈছে। কিন্তু আমাৰ আপত্তিলৈ বৃটেইনে দ্ৰক্ষেপ কৰা দেখা নগ'ল। এনে

সকলোৱে আশা কৰাতকৈ বিপৰীতমুখী ক্ৰিয়া-কলাপ কিছুমানহে ঘটা দেখা গ'ল। সেইবোৰ দেখি এইটোৱেই ধাৰণা হ'ল যে বিদ্ৰোহী দলে বৰ্তমান অৱস্থাটোক এটা সুযোগ হিচাপেহে গ্ৰহণ কৰিছে।

অৱশ্যে এইবাৰৰ আলোচনাৰ পৰিৱেশৰ মাজত এটা পাৰ্থক্য থকাটো আমি স্বীকাৰ কৰো। আগতে যিমানবাৰ বিদ্ৰোহী দলৰ লগত উচ্চতম মহলত আলোচনা হৈছিল, প্ৰায় প্ৰত্যেকবাৰৰ সময়তে নানান ধ্বংসাত্মক কাৰ্য্য সংঘটিত হৈছিল। ৰেলৰ বিস্ফোৰণকে ধৰি বিভিন্ন ঘটনাৰ সময় বিশ্লেষণ কৰি চালে তেনে সঙ্গতি থকা দেখা যায়। এইবোৰ ঘটনাই স্পষ্টভাৱে ইঙ্গিত দিছিল যে বিদ্ৰোহী দলে আলোচনাৰ ওপৰত হেঁচা দিয়াৰ উদ্দেশ্যেৰেই এনেবোৰ ঘটনাৰ আশ্ৰয় লৈছিল। কিন্তু এইবাৰৰ আলোচনাত তাৰ ব্যতিক্ৰম ঘটে। আপেক্ষিকভাৱে সুস্থ পৰিৱেশৰ মাজত আলোচনা চলে; আলোচনাৰ আগে আগে তেনে কোনো দুৰ্ভাগ্যজনক ঘটনা ঘটা নাছিল।

এইবাৰ শেষ হোৱা আলোচনাৰ বিষয়ে বিতংভাৱে একো জানিব পৰা নগ'ল। আনকি আন কেইবাৰৰ দৰে বিদ্ৰোহী নগাৰ মুখপাত্ৰসকলেও সাংবাদিকৰ আগত খোলোচাভাৱে (তেওঁলোকৰ দৃষ্টিকোণৰ পৰা) মন্তব্য কৰা নাই। চৰকাৰী মুখপাত্ৰৰ মতে 'চূড়ান্ত মীমাংসাৰ কাৰণে' ধৈৰ্য্য ধৰি চেষ্টা চলাই থকা আৰু শান্তি সুদৃঢ় কৰি তোলাত উভয় পক্ষ একমত। 'বুজাবুজি'ৰ ভাৱ গঢ়ি উঠিছে আৰু 'ভুল ধাৰণা আঁতৰিছে' বুলিও কোৱা হৈছে। কিন্তু বিদ্ৰোহী নগাৰ মুখপাত্ৰই সাংবাদিকৰ আগত কৰা সংক্ষিপ্ত মন্তব্যৰ পৰা বুজা গ'ল যে তেওঁলোক মূল স্থিতিৰ পৰা আঁতৰি অহা নাই। সেইখিনিতে পুৰণি সাঁথৰটো পুৰণি গঢ়তে থাকিল। কিন্তু প্ৰকাশিত বাতৰিৰ মাজত আন কেইবাৰমান কথাও আছে। 'উভয় পক্ষৰ' মৰ্যাদা ক্ষুণ্ণ নোহোৱা ধৰণৰ সম্পৰ্ক এটা' স্থাপন কৰাৰ সম্ভাৱনা সম্পৰ্কে বিচাৰ লোৱাৰ থল ওলাইছে হেনো। সেই কথাৰ আঁত ধৰিয়েই এতিয়া পৰ্য্যবেক্ষকে মন্তব্য কৰিছে যে বিশেষ কেতবোৰ অধিকাৰ বা মৰ্যাদা লৈ মূৰকত ভাৰতীয় ইউনিয়নৰ অধীনত থকা ব্যৱস্থা এটাকে বিদ্ৰোহী দলে মানি ল'বগৈ পাৰে।

এই বিষয়ে মতামত দিয়াটো বৰ আগতীয়া হ'ব। আলোচনাত অন্তৰায় সৃষ্টি কৰিব পৰা কোনো অৱস্থাৰ সৃষ্টি নোহোৱাটোকে আমি বিচাৰো। মাত্ৰ এটা কথা সততে মনত ৰাখিব লাগিব যাতে সেয়ে দুৰ্বলতাসূচক দৰ-দামত পৰিণত নহয়গৈ। দ্বিতীয়তে বৰ্তমানৰ যি পৰিৱেশ দেখা গৈছে, সেই পৰিৱেশ অব্যাহত ৰাখিবলৈ হ'লে উচ্চতম পৰ্য্যায়ৰ আলোচনাৰ মাজত— কোনো অন্তৰতী মহলতে— আন পক্ষক মধ্যস্থতা কৰাৰ সুৰুঙা দিব নেলাগে। বিশেষ কেতবোৰ মহলে মধ্যস্থতাৰ নাম লৈ বিহহে ঢালিছে বুলি সন্দেহ কৰাৰ কাৰণ আছে। তেনেবোৰ অন্তৰায় দূৰ কৰিব পাৰিলে আলোচনাই এটা স্পষ্ট বাট ল'ব পাৰিব আৰু এই আলোচনাও চমু হ'ব।

শ্ৰীআও ক্ষমতাচ্যুত

নগালেণ্ডৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীশ্বিলু আও ক্ষমতাচ্যুত হৈছে। ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত নেচনেলিষ্ট পাৰ্টিৰ ৪৬ জন সদস্যক লৈ গঠিত (এজনো বিৰোধী দলৰ সদস্য নোহোৱাকৈ) বিধানসভাত মুখ্যমন্ত্ৰীৰ বিৰুদ্ধে অনা অনাস্থা প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰাৰ মূৰত এই অভিনৱ ঘটনা ঘটে। নিজৰ দলেই বিধানসভাত অনাস্থা প্ৰস্তাৱ দাঙি ধৰি মুখ্যমন্ত্ৰীক গাদীৰ পৰা আঁতৰোৱাটো ভাৰতৰ সংসদী গণতন্ত্ৰৰ জীৱনত নতুন কথা। অৱশ্যে এই পস্থা বৰ আচহুৱা যেন লাগিছে। বিধানসভাৰ মজিয়াতলৈ সেই উদ্দেশ্যেৰে অহাৰ কি প্ৰয়োজন আছিল, সেইটোহে বুজা নগ'ল।

মাজত বাংময় হৈ উঠা আমি দেখিবলৈ পাইছো। স্বাধীনতা দিৱসৰ আগদিনা ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে ৰাষ্ট্ৰৰ উদ্দেশ্যে দিয়া অনাতাঁৰ ভাষণতো আমি সেই ধ্বনি শুনিলো। আমাৰ ভৱিষ্যতৰ ওপৰত বিশ্বাস ৰাখি আগবঢ়াব বাবে আহ্বান জনোৱাৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে আমাৰ সাম্প্ৰতিক গতিধাৰাতো ৰেখাপাত কৰিছে। সৎ, নিষ্ঠাবান আৰু সুদৃঢ় শাসনৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰি ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে সাম্প্ৰতিক আইনহীনতাৰ পৰিৱেশৰ কথাও উল্লেখ কৰিছে। এই পৰিৱেশৰ উচ্ছেদ সাধন কৰাটো কিমান প্ৰয়োজনীয় সেই বিষয়ে ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে কোৱা কথাৰ সৈতে সকলো একমত। আমাৰ গণতান্ত্ৰিক জীৱন ধাৰাৰ সমুখত সেয়ে এটা সংকট স্বৰূপ হৈ উঠিছে। দেশৰ এই ৰুগীয়া ৰূপ সোনকালে আঁতৰাব নোৱাৰিলে আমাৰ দেশে চৰম ক্ষতি স্বীকাৰ কৰিবলগীয়া হ'ব। কিন্তু এই ৰোগ দূৰ কৰা হ'ব কেনেকৈ? আইনহীনতাৰ এই পৰিৱেশে গঢ় লৈছে কিয়? দেশত চলি থকা অনীতি, দুৰ্নীতি আদিয়ে যিদৰে প্ৰসাৰ লাভ কৰিছে, তাৰ প্ৰতিকাৰ নাই। যিবা অলপ চেষ্টা কৰা হৈছে, সিয়ো নিচেই দুৰ্বল। ৰাইজে নিকাৰ ভূগিছে— কিন্তু নিস্তাৰ পোৱা নাই। ৰাইজৰ দাবী উপেক্ষিত হৈছে— সময়ত প্ৰৱৰ্ত্তিত হৈছে। সেইবোৰ কথাই অসম্ভৱ পুঞ্জীভূত কৰি ৰাখিছে। সেই ক্ষেত্ৰে অবাটে গৈ প্ৰকাশৰ পথ বিচাৰিছে। কেতবোৰ ৰাজনৈতিক উদ্দেশ্যেৰেও পৰিচালিত কৰা হৈছে। কিন্তু অকল সেয়ে সকলোৰে মূল বুলি ভাবিলে ভুল কৰা হ'ব।

ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে প্ৰশাসনক নিকা কৰিবৰ বাবে 'আমাৰ প্ৰতিনিধি'সকলৰ ভূমিকাৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিছে। এই প্ৰতিনিধিসকল নিঃস্বার্থ হ'ব লাগিব আৰু ক্ষমতালোভী হ'ব নেলাগিব; দলা-দলিৰ পৰাও আঁতৰি থাকিব লাগিব। ৰাষ্ট্ৰপতিয়ে তেওঁলোকৰ প্ৰতি সেইটো পথৰে নিৰ্দেশ দিছে। কিন্তু আমি স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে আমাৰ দৈন্য সেইখিনিতে আৰু সাম্প্ৰতিক অসুস্থ অৱস্থাৰো মূল সেয়ে। সেই পংকিলতা দূৰ নহ'লে দেশৰ পৰা দুৰ্নীতি, অনাচাৰ আদি দূৰ নহয় আৰু শাসন সুদৃঢ় কৰি তোলাও টান। সেইদেখি ৰাষ্ট্ৰপতিৰ এই আহ্বান বিবেকৰ প্ৰতি আহ্বান বুলি ধৰিব লাগিব। আমাৰ নিকাৰ দূৰ কৰাৰ বাট এইপিনেই আছে— তাৰ বিকল্প একো হ'ব নোৱাৰে।

পাকিস্থানলৈ সাহায্য

পাকিস্থানে সামৰিক আহিলা-পাতি যোগাৰ কৰা সম্পৰ্কত ভাৰতে মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যৰ ওচৰত আপত্তি দৰ্শোৱা বুলি সংসদত চৰকাৰীভাৱে ঘোষণা কৰা হ'ল। সেই চৰকাৰী ভাষ্য মতে মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যক চোকা সুৰত ভাৰতৰ আপত্তি সম্পৰ্কে জনোৱা হৈছিল। কিন্তু ৱাছিংটনৰ চৰকাৰী মহলে বিদূপৰ সুৰতহে এই বিষয়ে মতামত প্ৰকাশ কৰা যেন লাগিল। ভাৰতৰ পৰা তেনে আপত্তি পোৱা বুলি সেইটো মহ'লে স্বীকাৰ কৰা নাই। কিন্তু লগতে এনে সুৰত কৈছে যে আপত্তি পায়ই থকা হয়— অকল ভাৰতৰ পৰাই নহয়, পাকিস্থানৰ পৰাও। মুঠতে ৱাছিংটনে কাশ্মীৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ভাৰত-পাকিস্থান সম্পৰ্কীয় সকলো কথাতে আগতে যি ধৰণৰ মনোভাৱ লৈ আহিছিল, এতিয়াও তেনে মনোভাৱকে লৈ আছে। ভাৰতৰ আপত্তিলৈ গ্ৰাহ্য কৰাৰ চিন ইয়াৰ মাজত নাই। আনহাতে পশ্চিমীয়া কেতবোৰ মহলে হেনো পাকিস্থানৰ শেহতীয়া সমৰ-প্ৰস্তুতিৰ বাতৰি সত্য নহয় বুলিহে ক'ব খোজে। সেইটো মহলৰ মতে ভাৰতে হৈ চৈ লগাইছে— হেঁচা দিয়াৰ বাবে।

ৱাছিংটনে পাৰস্পৰিক সন্দেহৰ শাৰীতহে বৰ্তমান প্ৰসঙ্গটো ৰাখিবলৈ বিচাৰিছে। মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যই অৱশ্যে নিজ স্বার্থৰ কাৰণেই সত্যক আগতেও উপেক্ষা কৰিছিল। সেই কাৰণে পাকিস্থানক ছিয়াটোভুস্তৰাষ্ট্ৰ

ভাৰতৰ হেজাৰ হেজাৰ অহিংসা ক্ৰান্তিকাৰীয়ে বুকু উদঙাই দিছিল, নিৰ্বিবাদে কলিজাৰ ৰঙা তেজ অৰ্পণ কৰিছিল, সেইদিনা সেই বীৰ-বীৰঙ্গনা দলে তেওঁলোকৰ ত্যাগৰ, আত্মত্যাগৰ পৰিণতি এনে হ'ব বুলি ভাবিব পৰা নাছিল। মহাত্মা গান্ধীয়ে এই ভাৰত ভূমিত 'ৰাম-ৰাজ্য',— চিৰ সুখ-শান্তিৰ দেশ, ৰচনা কৰাৰ সপোন দেখিছিল; পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহৰুৱে সমাজবাদী ভাৰতক আকৌ এবাৰ পৃথিৱীৰ জাতিসমূহৰ মাজত শ্ৰেষ্ঠ আসনত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ কল্পনা কৰিছিল। কিন্তু সেই সপোন, সেই কল্পনা ব্যৰ্থ হৈ গ'ল। তাৰ পৰিৱৰ্তে আজি প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে আকুল আহ্বান জনাব লগা হৈছে— দেশৰ সন্মুখত ভয়ানক সমস্যাই দেখা দিছে, দেশৰ ওপৰত গধুৰ বোজা পৰিছে; এই সমস্যা আৰু বোজা আঁতৰাবলৈ দেশবাসীয়ে সকলো প্ৰকাৰৰ ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব লাগিব।

ভাৰতৰ সৰ্বসাধাৰণ জনতাই ত্যাগ স্বীকাৰৰ আহ্বান এয়ে নতুনকৈ শুনা নাই। যোৱা উনৈশ বছৰে বিভিন্ন মঞ্চৰ পৰা তেওঁলোকে এই আহ্বান শুনিছে। কিন্তু এতিয়া? প্ৰশ্নৰ উত্তৰত কংগ্ৰেছ সভাপতি শ্ৰীকামৰাজে সিদিনা মাদ্ৰাজত কোৱা কথাৰ উদ্ধৃতিয়েই যথেষ্ট। তেওঁ কৈছে, 'আমি আমাৰ অনাহাৰে থকা আৰু বাসস্থান নোহোৱা জনতাক কি ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিবলৈ আহ্বান দিব পাৰোঁ? কিবা যদি ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব লগা হয় তেন্তে সুযোগ-সুবিধা ভোগ কৰি থকা দলেহে কৰিব লাগিব।' ভাৰতৰ দুৰ্ভাগ্য যে সুযোগ-সুবিধা পাই অহা শ্ৰেণীটোৱে আজিলৈকে এই আহ্বানৰ মূল্য উপলব্ধি নকৰিলে। সেই কাৰণেই আৱাদি কংগ্ৰেছৰ সমাজবাদী সমাজ প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰস্তাৱ দহ বছৰৰ পাছতো বাস্তৱত ৰূপায়িত নহ'ল। ভাৰতত সমাজবাদী সমাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ শান্তিপূৰ্ণ পন্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। দেশৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত তলত থকা লোকসকলক ওপৰলৈ তুলি নিয়া হ'ব আৰু ওপৰৰ চামটোক যুক্তিসঙ্গতভাৱে তললৈ নমাই আনি সমতা স্থাপন কৰা হ'ব— এয়ে আছিল লক্ষ্য। কিন্তু লক্ষ্যৰ বিপৰীতহে ঘটিল। অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত পিচ পৰাসকল অধিক পিচ পৰিল আৰু আগবাঢ়া দলটো আৰু আগবাঢ়িল। সুযোগ-সুবিধাত অধিষ্ঠিত দলটোৱে কৰ ফাঁকি দিয়া, চোৰাং ব্যৱসায় আদি বিভিন্ন দুৰ্নীতিৰ দ্বাৰা নিজৰ অৱস্থা ওপৰলৈ তুলিলে আৰু সাধাৰণ লোকে অন্ন-বস্ত্ৰৰ কাৰণে হাঁহাকাৰ কৰিবলগীয়া হ'ল। এয়া সমাজবাদী সমাজ নহয়। সেই কাৰণে আজি দেশৰ অনৈক্য বৃদ্ধি পাইছে, সুবিধাবাদী বা ভুল নেতৃত্বৰ দ্বাৰা পৰিচালিত জনতাই আন্দোলনত হিংসাৰ আশ্ৰয় লৈছে।

সেই কাৰণে এতিয়া ঘাই কথা হৈছে দেশক সমাজবাদৰ লক্ষ্যত উপনীত কৰাবলৈ ত্যাগ স্বীকাৰ কৰিব লগা শ্ৰেণীয়ে ত্যাগ কৰিব লাগিব। প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে তেওঁৰ ভাষণত সকলোকে আত্মবিশ্লেষণ কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছে। সুযোগ-সুবিধা থকা শ্ৰেণীটোৱেই আত্মবিশ্লেষণ কৰি চাব লগা হৈছে। এই আহ্বান তেওঁলোকৰ কাৰণে। এই শ্ৰেণীটোৱে যদি সমাজবাদী সমাজ প্ৰতিষ্ঠাৰ আদৰ্শ গ্ৰহণ কৰে তেন্তে দেশৰ দাৰিদ্ৰ্য বেছিদিন নেথাকে, আন্দোলন-অশান্তি দূৰ কৰিবলৈকো অসুবিধা নহ'ব। কিন্তু তেওঁলোকে যদি প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ আহ্বানত সঁহাৰি নিদিয়ে তেন্তে সমাজবাদ প্ৰতিষ্ঠা সহজ নহ'ব আৰু নেতৃত্বই হেজাৰ আহ্বান দিলেও অনৈক্য, অশান্তিৰ অৱসান নঘটে।

ৰপ্তানি বৃদ্ধিৰ প্ৰচেষ্টা

যোৱা জুন মাহত টকাৰ মূল্য হ্রাস কৰাৰ পাচৰ পৰা ৰপ্তানি বৃদ্ধিৰ প্ৰয়োজনীয়তা অধিক পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছে। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বাণিজ্যত ভাৰতৰ বিৰাট ঘাটত বাধা প্ৰদান কৰাই টকাৰ মূল্য হ্রাসৰো অন্যতম উদ্দেশ্য আছিল। টকাৰ মূল্য হ্রাসৰ ফলত বিদেশী গ্ৰাহকে ভাৰতীয় পণ্য আগতকৈ কিছু বেছিকৈ আগৰ দামতে

আৰু এতিয়া এই দেশখনে পূৰ্ণ পৰ্য্যায়ৰ সমৰ সজ্জাত প্ৰবৃত্ত হৈছে। চীনৰ পৰা সকলো প্ৰকাৰৰ সাহায্য পোৱাৰ উপৰিও পাকিস্থানে পৰোক্ষভাৱে মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যৰ পৰাও প্ৰয়োজনীয় অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ সংগ্ৰহ কৰিছে। 'চেণ্টোৰ অন্তৰ্ভুক্ত দেশ তুৰস্ক আৰু ইৰাণে পাকিস্থানক সামৰিক সামগ্ৰী যোগোৱাত কৃপণতা কৰা নাই। এইবিলাক সাহায্যৰ বলত পাকিস্থানে যি দ্ৰুততাৰে সমৰ প্ৰস্তুতি চলাইছে, সি ভাৰতৰ কাৰণে ভীতি প্ৰদৰ্শক বুলি প্ৰতিৰক্ষা মন্ত্ৰী শ্ৰীচৰন আৰু প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীমতী গান্ধী উভয়ে মুকলিভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে। শ্ৰীমতী গান্ধীয়ে সিদিনা ৰাষ্ট্ৰীয় উন্নয়ন পৰিষদৰ বৈঠকত বক্তৃতা দি কৈছে যে দেশৰ উত্তৰ, পূব আৰু পশ্চিম যিকোনো দিশৰ পৰা যিকোনো মুহূৰ্তত আক্ৰমণৰ বিপদ আহিব পাৰে বুলি ধৰি লৈ পৰিকল্পনা প্ৰস্তুত কৰা আৱশ্যক হৈ পৰিছে; দেশবাসীয়ে সেই আশঙ্কাৰ কথা মনত ৰাখি উৎপাদন বৃদ্ধি আৰু শৃঙ্খলা ৰক্ষাৰ প্ৰতি সচেতন হ'ব লগা হৈছে।

এই প্ৰসঙ্গত পাকিস্থানত অহা ৬ ছেপ্টেম্বৰত পালন কৰিবলৈ লোৱা 'বিজয় দিৱস'ৰ কথাও উল্লেখযোগ্য। সেই দিনটো পাকিস্থানী সশস্ত্ৰ বাহিনীয়ে সমগ্ৰ দেশত বিভিন্ন কাৰ্য্যসূচীৰে পালন কৰিবলৈ লৈছে। বিজয় দিৱস উপলক্ষে পাকিস্থানী সশস্ত্ৰ বাহিনীয়ে পূৰ্ণ পয়োভৰে কুচকাৱাজ প্ৰদৰ্শন কৰিব। চান্দ-জ'ৰিয়ান, খেমকৰণ আৰু ৰাজস্থানত পাকিস্থানী সৈন্যৰ অগ্ৰগতিৰ কথাছবি দেখুওৱা হ'ব। এনে এটা দিৱস পতাৰ অৰ্থ কি হ'ব পাৰে, তাক সহজে অনুমান কৰিব পাৰি। ভাৰতৰ বিৰুদ্ধে পাকিস্থানী সৈন্য বাহিনীৰ মাজত উত্তেজনা সৃষ্টিৰ বাহিৰে ইয়াৰ আন একো অৰ্থ থাকিব নোৱাৰে।

পাকিস্থানী সৈন্য বাহিনীৰ লোকৰ লগত অলপতে নৌছেৰা খণ্ডত ভাৰতীয় সীমান্ত ৰক্ষীৰ সংঘৰ্ষ হোৱা কথাও একেবাৰে উলাই কৰিব লগা নহয়। অনুপ্ৰৱেশ আৰু যুদ্ধ-বিৰতি চুক্তি ভঙ্গ কাৰ্য্যও সমানেই গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াৰ পৰা দেখা যায় যে পাকিস্থানে আকৌ এবাৰ ভাৰতৰ বিৰুদ্ধে অভিযান চলোৱাৰ আশা এৰি দিয়া নাই। এই বিভীষিকাৰ সন্মুখত ভাৰতৰ পক্ষৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা বুলি আশ্বাস দিয়া হৈছে। আৰু তেনে প্ৰতিৰক্ষা ব্যৱস্থা লোৱাই স্বাভাৱিক কাৰণ আকৌ এবাৰ 'আকস্মিকভাৱে' দেশখনক বিপদগ্ৰস্ত হ'বলৈ এৰি দিয়া উচিত নহ'ব।

কিন্তু এই বিষয়ত ভাৰত-পাকিস্থানৰ পশ্চিমীয়া 'বন্ধু'সকলে কি কৰিছে? তেওঁলোকে, ভাৰতত আণৱিক বোমাৰ পৰীক্ষা কৰিব খোজা হৈছে বুলি চলোৱা পাকিস্থানী প্ৰচাৰতে ভোল গৈ এই আক্ৰমণাত্মক আৰু শাস্তি বিপন্নকাৰী কাৰ্য্যৰ প্ৰতি চকু মুদি থাকিবনে? ইয়াৰ উত্তৰ অন্ততঃ মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্য আৰু বৃটেইনে দিয়া উচিত।

কাশ্মীৰ নীতি

কাশ্মীৰৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীজি-এম ছাদিকে অলপতে এটা সাক্ষাৎ প্ৰসঙ্গত অভিযোগ তুলিছে যে, 'যেতিয়াই কাশ্মীৰত এটা স্বাভাৱিক অৱস্থাৰ উদ্ভৱ হয়, তেতিয়াই কেন্দ্ৰই এনে কিছুমান কাম কৰি পেলায় যাৰ ফলত সেই স্বাভাৱিক গতিত বাধা পৰে।' এই সংশ্ৰৱত শ্ৰীছাদিকে জয়প্ৰকাশ-ছেখ আব্দুল্লা সাক্ষাতৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে। তেওঁ কৈছে যে ইয়াৰ ফলত জন্ম-কাশ্মীৰৰ আব্দুল্লা সমৰ্থক আৰু গণভোটকামী দলবিলাকে ভাবিবলৈ প্ৰয়াস পাইছে যে চৰকাৰে হয়তো ছেখ আব্দুল্লাৰ লগত এটা বুজাবুজিৰ মাজলৈ আহিব খুজিছে। সেই কাৰণে এই দুই দলৰ লোকসকলে আকৌ এটা প্ৰেৰণা লাভ কৰিছে। তেওঁ আৰু এটা অভিযোগ তুলিছে যে কাশ্মীৰৰ বিষয়ে কিবা প্ৰসঙ্গ উত্থাপিত হ'লে আগতে যিদৰে কাশ্মীৰ চৰকাৰৰ লগত আলোচনা কৰা হৈছিল, এতিয়া

আগৰ বানৰ ফলত ক্ষতিগ্ৰস্ত হোৱা মথাউৰি, বাট, স্কুল আদি মেৰামতি কৰিবৰ বাবে ৯ কোটি ৫৫ লাখ টকাৰ প্ৰয়োজন। ৰাজ্যিক বিত্ত বিভাগে তেনে কাম হাতত ল'বৰ বাবে ইতিমধ্যে ১ কোটি ১৬ লাখ টকা মঞ্জুৰ কৰে। তাৰ ভিতৰত ৪৫ লাখ টকা ধৰা হয় মথাউৰি মেৰামতি কৰাৰ কাৰণে। ৰাজ্যিক বান-নিয়ন্ত্ৰণ বিভাগীয় মন্ত্ৰী শ্ৰীমহীন্দ্ৰ হক চৌধুৰীয়ে স্থলভিত্ত কয় যে সম্প্ৰতি মথাউৰি মেৰামতি কৰা ক্ষেত্ৰত শালি খেতি ৰক্ষা কৰিব পৰা ব্যৱস্থা লোৱা বিষয়তহে জোৰা দিয়া হৈছে। কিন্তু ইতিমধ্যে নতুনকৈ হোৱা বানে সেই ধৰণৰ ব্যৱস্থাও পঙ্গু কৰি পেলোৱাৰ বাতৰি আহিলেই। বিভিন্ন ঠাইত মথাউৰি ছিগাৰ ফলত প্ৰৱলভাৱে বানপানী হৈছে। তাতেকৈ দুখৰ কথা— সিদিনা মাত্ৰ লাখ লাখ টকা আৰু অত পৰিশ্ৰম খৰচ কৰি মেৰামতি কৰা মথাউৰিও নতুন বানৰ আগত তিষ্ঠিব নোৱাৰিলে। নলবাৰীৰ বাতৰি মতে প্ৰায় ৫ লাখ টকা খৰচ কৰি অলপতে মেৰামতি কৰা বৰখনা জন মথাউৰি পানীয়ে আকৌ ছিঙিলে। ৰঙিয়া চাৰ্কেলৰ মধুকুছি গাৱঁৰ ওচৰতো পুঠিমাৰীৰ মথাউৰি ছিঙিল— অথচ সিদিনা মাত্ৰ মেৰামতি কৰা হৈছিল। যোৰহাটৰ পৰাও বাতৰি আহিছে যে মালৌ বান্ধৰ নতুনকৈ বন্ধা একাংশ খঙ্গিয়াৰ ওচৰত পানীৰ হেঁচাত উটি গৈছে। যোৱা ৪ জুলাইৰ বানৰ পিচত এক লাখ টকা খৰচ কৰি ৰিং বান্ধ দিয়াৰ মূৰত পৰিণতি হ'লগৈ এয়ে?

দীৰ্ঘম্যাদী আৰু অধিক স্থায়ী ধৰণৰ ব্যৱস্থা হোৱা শীত কালিহে লোৱা হ'ব। কিন্তু তৎকালীন ব্যৱস্থা হিচাপে ইতিমধ্যে সাম্প্ৰতিক খেতি ৰক্ষা কৰিব পৰাকৈ যিখিনি ব্যৱস্থা হাতত লোৱা হ'ল— তাৰ এনে নিৰাশজনক পৰিণতি দেখি আমি চিন্তাত পৰিছোঁ। নতুন খেতিৰ মূৰতো যদি ৰাম টাঙোন পৰে তেন্তে ৰাইজৰ কি অৱস্থা হ'ব? এনেয়ে খাদ্য সমস্যা জটিল। গাওঁ অঞ্চলৰ অৱস্থা— বিশেষকৈ পূৰ্বৰ বানত পীড়িত হোৱা অঞ্চলবোৰৰ অৱস্থা অতি শোচনীয়। খাদ্য-শস্যৰ নাটনিৰ বাবে চৰকাৰেও বানপীড়িত ৰাইজৰ কাৰণে মজুত ভঁৰাল ৰাখিব পৰা নাই— এনে অৱস্থাত ৰাইজৰ অৱস্থা এতিয়া আৰু শোচনীয় হ'ব।

এতিয়া কথা হ'ল— বছৰি আমি এইটো দুৰ্দশাৰ চকৰীৰ মাজতে ঘূৰি থাকিব লাগিবনে? বানপানী ৰোধ কৰিবৰ বাবে এতিয়ালৈকে লোৱা ব্যৱস্থাই সম্পূৰ্ণ ব্যৰ্থতাৰ চিনাকি দিলে। টকা কিমান খৰচ হ'ল— সেইটো ঘাই কথা নহয়। ফল ধৰিলে নে নাই— সেইটোহে আচল কথা। আমাৰ নিশ্চিত ধাৰণা যে অত তত মথাউৰি বন্ধাৰ দৰে খুচুৰা কাৰবাৰৰ যোগেদি অসমৰ বানপানীৰ সমস্যা আংশিকভাৱেও সমাধান কৰিব পৰা নহ'ব। ৰাজ্য আৰু কেন্দ্ৰৰ বিশেষজ্ঞ মহলে যেতিয়ালৈকে অকপট চিন্তে এই নিভাঁজ সত্য স্বীকাৰ কৰি বাস্তৱ পথৰ সন্ধান নলয়, তেতিয়ালৈকে আমি এই নিকাৰ ভোগি থাকিব লাগিব। নতুন দিল্লীত উচ্চতম মহলত অসমৰ বানপানীৰ সমস্যা সম্পৰ্কে হৈ যোৱা আলোচনা সম্পৰ্কে সম্প্ৰতি সংশ্লিষ্ট ৰাজ্যিক মন্ত্ৰীৰ যোগেদি এটি আভাস পোৱা হৈছে। পিচে আলোচনাৰ গতি-গোত্ৰ দেখি বুজা গ'ল যে সম্পূৰ্ণভাৱে স্থিতৱস্থাৰ ভিত্তিতহে আলোচনা চলে। সাহায্য কেনে ধৰণে দিব, কিমানখিনি ধন সাহায্য স্বৰূপে দিব— সেইবোৰহে আলোচনাৰ ঘাই বিষয়। মুৰকত যেনিবা কেন্দ্ৰৰ পৰা আশ্বাস পোৱা হ'ল যে সাহায্য দিয়াত বিশেষভাৱে বিবেচনা কৰা হ'ব। কিন্তু বৰ্তমানৰ পালমৰা বান-নিয়ন্ত্ৰণ ব্যৱস্থাৰ ঠাইত পূৰ্ণৰূপে আৰু ব্যয়-বহুল আঁচনি হাতত লোৱাৰ কাৰণে সোনকালে ব্যৱস্থা কৰাৰ আশ্বাস ইয়াৰ মাজত নাই। অথচ আমাক লাগে— সেইটো আশ্বাসহে।

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় লীলা

হোৱাৰ ফলত থলুৱা ৰাইজৰ সবহভাগেই চাকৰি আদিৰ পৰা বঞ্চিত হৈ আহিছে। এই ক্ষেত্ৰত ৰাজ্য চৰকাৰে একো প্ৰতিকাৰ কৰিব নোৱাৰাটো অতিশয় দুখৰ কথা। বেচৰকাৰী উদ্যোগ, চৰকাৰী উদ্যোগ, বিভিন্ন অফিচ, ঠিকা, কাৰবাৰ— ইত্যাদি সকলোতে থলুৱা লোক বিমুখ হ'বলগীয়া হৈছে।

সম্প্ৰতি নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰৰ কাৰ্যকলাপ সম্পৰ্কীয় হিচাপ এটাৰ মাজতো আমি ৰাজ্যৰ দূৰৱস্থা প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা পাইছো। তালিকাভুক্ত হৈ থকা চাকৰি-প্ৰাৰ্থীৰ সংখ্যা ১৯৬১ চনতকৈ ১৯৬৫ চনত বহুত বাঢ়িছে। চাকৰি বিচাৰি নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰত নাম ভৰ্তি কৰা শিক্ষিত নিবনুৱাৰ সংখ্যা তৃতীয় পৰিকল্পনাৰ কালছোৱাত অধিক ক্ষিপ্ৰগতিৰে বৃদ্ধি পায়; ১৯৬১-৬৫ চনত এই বৃদ্ধিৰ পৰিমাণ শতকৰা ৭১ ভাগ। এইটো হিচাপে সাম্প্ৰতিক অৱস্থাৰ স্পষ্ট পৰিচয় দিব পাৰিছে। অৱশ্যে হিচাপটোৰ মতে ৰাজ্যত চৰকাৰী খণ্ডত নিয়োগ মতে ৰাজ্যত চৰকাৰী খণ্ডত নিয়োগ কৰা লোকৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাইছে। ১৯৬১ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ সংখ্যা আছিল ১,৭০,১৬৯ জন; ১৯৬৫ চনৰ মাৰ্চ মাহৰ হিচাপ মতে ২,২৬, ১০৪ জনে চৰকাৰী খণ্ডত চাকৰি পায়— অৰ্থাৎ প্ৰায় ৫৬ হেজাৰ লোকৰ বাবে বেছিকৈ কৰ্ম-সংস্থানৰ দিহা হয়। কিন্তু এই হৰিলুট কোনে দিলে? থলুৱা চাকৰি-প্ৰাৰ্থীয়ে জানো? পৰ্য্যালোচনাত কোৱা মতে ১৯৬১ চনতকৈ ১৯৬৫ চনত বেচৰকাৰী খণ্ডত বিনিয়োগ হ্রাস পাইছে— ৫,৫৫৯০৭ জনৰ পৰা ৫,৪৬,২৯৫ জনলৈ নামিছে। তাৰো শতকৰা কিমানভাগ থলুৱা লোক— সেইটো ভাবিবলগীয়া কথা বুলিয়েই আমাৰ ধাৰণা। চাহবাগিছাত বিনিয়োগ ক্ৰমে কমি যোৱা বুলিও ইয়াত স্বীকাৰ কৰিছে। অৱশ্যে পৰ্য্যালোচনাত কোৱা হৈছে যে বেচৰকাৰী খণ্ডত অধিক বিনিয়োগৰ থল উলিওৱাটো প্ৰয়োজনীয়।

গাৱঁৰ নিবনুৱা সমস্যাৰ ৰূপটোও এই পৰ্য্যালোচনা যোগে প্ৰকাশ পাইছে। ১৯৬৩ চনৰ হিচাপ এটা দাঙি ধৰি কোৱা হৈছে যে নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰযোগে চাকৰি বিচাৰি গাওঁ অঞ্চলৰ প্ৰাৰ্থীৰ সংখ্যা সেই বছৰত আছিল ২৮,৪৯২ জন। এতিয়া নিশ্চয় বহুত বাঢ়িছে। আনহাতে অকল সংখ্যাই এই ক্ষেত্ৰত সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰা নাই। গাৱঁৰ পৰা চাকৰি বিচৰাসকলৰ ভিতৰত সবহভাগেই প্ৰৱেশিকা পাচ, প্ৰৱেশিকা পাচ নকৰা আৰু অৰ্হতাৰিহীন প্ৰাৰ্থী। সেয়ে তেওঁলোকৰ ভৱিষ্যত অন্ধকাৰ কৰি থৈছে। এই বিপুল সংখ্যক লোকক কেন্দ্ৰ কৰি গাওঁ অঞ্চলত যি নতুন সমস্যাৰ উদ্ভৱ হৈছে, তাক দূৰ কৰিবলৈ হ'লে এই চাম লোকক অৰ্হতা অৰ্জনৰ বাবে বিকল্প সুবিধা দিব লাগিব। কিন্তু এই সমস্যাটোৰ সম্পৰ্কত ৰাজ্য চৰকাৰে সমূলি একোকে চিন্তা কৰা নাই। কিন্তু তাকে নকৰাৰ ফলত জটিলতাহে বঢ়াই লোৱা হৈছে। নিয়োগ বিনিময় কেন্দ্ৰৰ পৰ্য্যালোচনা মতে চাকৰি বিচৰাসকলৰ ভিতৰত শতকৰা ৭৮ ভাগৰো সৰহ সংখ্যকৰে বয়স ২৫ বছৰৰ তল। সেই বয়সত চকুলৈ ঘন তমসা নামিলে সমাজত কি দুৰ্যোগ ঘটে, সেই কথাও চৰকাৰে নিশ্চয় জানে।

প্ৰস্তাৱ মতে অসমৰ পাৰ্বত্য অঞ্চলক লৈ এখন 'ছাব ষ্টেট' বা শাখা ৰাজ্য স্থাপন কৰিব খোজা হৈছে; ইয়াত সুকীয়া মন্ত্ৰী পৰিষদ, সুকীয়া মুখ্যমন্ত্ৰী আৰু সুকীয়া বিধান মণ্ডল থাকিব। ইয়াতকৈ বেছি কথা এতিয়াও ওলোৱা নাই— ছাব-কমিটীয়েও বিস্তাৰিত বিৱৰণ নিদি প্ৰতিক্ৰিয়ালৈহে লক্ষ্য ৰাখিছে। অসমবিধান সভাৰ লগত 'কিছুমান উমৈহতীয়া বিষয়ৰ' দায়িত্ব এই শাখা ৰাজ্যৰ থাকিব বুলি কোৱা হৈছে— সেইবোৰ কি এতিয়াও অজ্ঞাত। এই ব্যৱস্থা যে নেহৰু আঁচনি আৰু পাটস্কৰ আয়োগৰ পৰামৰ্শতকৈ বহুখিনি আগবঢ়া সেইটো বুজিবলৈ টান নহয়। এইটোও বুজিবলৈ টান নহয় যে তোষণ নীতিৰ বশবৰ্তী হৈয়েই ছাব-কমিটীয়ে এনে প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াইছে। ইয়াৰ ফলত যে ভাঙনমুখী শক্তিবিন্যাসক অধিকতৰ সুবিধা দিয়াহে হ'ল সেইটো নক'লেও হ'ব। মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই কেইদিনমানৰ আগতে এনেকুৱা ভাঙনমুখিতাৰ আশঙ্কাৰ কথা উল্লেখ কৰিছিলেই। কিন্তু মুখেৰে সংহতিৰ গীত গাই অহা কেন্দ্ৰীয় নেতৃবৰ্গই পৃথকীকৰণৰ মনোভাৱক আগৰে পৰা তুষ্টি কৰিবলৈ লৈ ক্ৰমাৎ বৰ বেয়াকৈ আপোন জালত বান্ধ খাই এতিয়া ওলাব নোৱাৰা হৈছে। নগাপাহাৰৰ সমস্যা সমাধান

ছুটী নোপোৱা মাওবিৰোধী নেতা কোনোবা আছে যদিও বতাহৰ কলপাত হৈ আছে কিজানি। ৰাজনৈতিক ছুটী পাকিস্থানৰ ভূতপূৰ্ব বৈদেশিক মন্ত্ৰী শ্ৰীভূট্টোৱেও ল'ব লগা হ'ল; অৱশ্যে তেওঁ ছাত্ৰৰ আন্দোলনত নহয়, ক্ষমতাৰ টনা-আজোৰাতহে যাবলগা হ'ল। তথাপি ৰোগ একেটাই— ইয়াক ইণ্ডোনেছিয়াৰ এজন সংসদী সদস্যই এছিয়ান ফ্লু আখ্যা দিছে। ডঃ সুবান্দ্ৰিত'ৰ লগত শ্ৰীভূট্টোক তুলনা কৰা হয়েই। ডঃ সুকৰ্ণৰ উগ্ৰ ৰাজনীতিৰ পতন ঘটোৱাত ছাত্ৰ সমাজৰ বৰঙণি ভালেখিনি; তেওঁলোকে এতিয়াও তেওঁৰ 'বিপ্লৱৰ মহান নেতা' উপাধি কাঢ়ি ল'ব খুজিছে, চীনৰ লগত স্বদেশৰ সম্পৰ্ক সম্পূৰ্ণ ছেদ কৰি পেলাবলৈ দাবী কৰিছে। শ্ৰীভূট্টোৰ দৰে ডঃ সুকৰ্ণৰো ছুটী উপভোগ বৰ সুখকৰ নহ'ব।

এছিয়াৰ ভিতৰতে যেতিয়া ভাৰততো এই বিধ ৰোগ হ'ব নোৱাৰেনে? হ'ব পাৰে। কিন্তু হ'লেও সুপ্ৰাচীন দেশ হিচাপে আমি বিদেশত 'চিকিৎসা' কৰিবলৈ গৈ হাঁহিয়াতৰ পাত্ৰ হ'ব নোখোজো। আমাৰ ইয়াতো কোনোবা লোক দেশৰ কামত বিদেশলৈ যাব লগা থকাত কিবা আউল লাগিলে 'ছিকলীভ' লোৱা দেখা যায়। বানপ্ৰস্থৰ আৰ্হিৰে নাইবা তাৰে নোৱাৰিলে কামৰাজ আঁচনিৰ নিচিনা কিবা বুধি উলিয়ায়ো ৰাজহুৱা জীৱনৰ পৰা বহুতক ইয়াত আজৰি কৰি দিয়া হয়। স্বেচ্ছায়ো কিছুমানে অব্যাহতি লয় বা লৈছে। অতি ব্যস্ত ৰাজনৈতিক জীৱনৰ পৰা অৱসৰ লৈ বিদেশত অৱস্থান কৰা লোকসকলৰ কথা আমি আৰু মনত নাৰাখো। তেওঁলোকৰ জীৱন দুৰ্বিসহ নেকি তাকো নাজানো। আমাৰসকলে হ'লে সভা-সমিতিলৈ সভাপতি, মুখ্য অতিথি হৈ গৈ থাকি অফুৰন্ত সময়ৰ কিছু কিছু কটাব পাৰে; কেতিয়াবা পেন্সনপ্ৰাপ্ত বিষয়া পুনৰ মকৰল হোৱাৰ দৰে পুনৰ ৰাজহুৱা জীৱনলৈ ঘূৰিও যাব পাৰে।

বৃহস্পতিবাৰ, ১ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

আইন-শৃঙ্খলাৰ প্ৰশ্ন

যোৱা মঙ্গলবাৰে মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই অসমৰ আইন-শৃঙ্খলাৰ পৰিস্থিতি সম্পৰ্কে বিধানসভাত দিয়া এটা বক্তৃতাত কৈছে যে ৰাজ্যত অশান্তি আৰু বিশৃঙ্খলাৰ সৃষ্টি কৰা, 'ভিতৰৰ বা বাহিৰৰ— যিকোনো প্ৰতিক্ৰিয়াশীল শক্তি'ৰ সন্মুখীন হোৱাটো প্ৰকৃত চৰকাৰৰ কৰ্তব্য। এই কৰ্তব্য পালনত অসম চৰকাৰে কেনেদৰে কাৰ্য্যপন্থা গ্ৰহণ কৰিছে, মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে তেওঁৰ বক্তৃতাত আভাস দিছে।

অসমত আইন-শৃঙ্খলা অটুট ৰখাৰ আৱশ্যকতা যে যথেষ্ট বেছি সেই কথা কোনেও নুই নকৰে। সীমান্তৱৰ্তী ৰাজ্যখনত আইন-শৃঙ্খলাৰ অভাৱ— এটা ভয়ঙ্কৰ কথা। ইয়াত অশান্তি আৰু বিশৃঙ্খলাৰ সৃষ্টি কৰাটো অসম তথা ভাৰত বিৰোধী শক্তিৰ এটা লক্ষ্য হৈ পৰিছে। সেই কাৰণেই আমি ৰাজ্যখনত পশ্চাদঘাতী কাৰ্য্য দেখিবলৈ পাইছোঁ, মিজো জিলাত বিদ্ৰোহ হোৱা দেখিছোঁ। এইবোৰ কাৰ্য্যত বিদেশীৰ সহায়-সহযোগ সুস্পষ্ট হৈ পৰিছে আৰু সেই কাৰণেই বিদ্ৰোহী মিজোৰ 'অস্থায়ী চৰকাৰ' এটাই সেই জিলাখনত উৎপাত কৰিবলৈ সুযোগ পাইছে। ৰাজ্যখনৰ, লগতে সমগ্ৰ ভাৰতৰ নিৰাপত্তাৰ কাৰণে প্ৰতিক্ৰিয়াশীল শক্তিবিলাকৰ উচ্ছেদ কৰা আৱশ্যক হৈ পৰিছে। এই বিষয়ত মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই চৰকাৰৰ যি দৃঢ়তাৰ আশ্বাস দিছে সি প্ৰশংসনীয়। আমি আশা কৰিছোঁ ভাৰতৰ শত্ৰু দলৰ সহযোগত বা উচ্চনিত অসমত ধন-জন ক্ষতি হোৱা পশ্চাদঘাতী কাৰ্য্য

ৰাজ্যৰ কৃষিমন্ত্ৰী শ্ৰীহৰু চৌধুৰীয়ে বিধানসভাত অসমৰ বানপানী আৰু ক্ষয়-ক্ষতিৰ বিৱৰণ দি কৈছে যে অসমৰ বান নিয়ন্ত্ৰণৰ কাৰণে প্ৰায় ৩২০ কোটি টকাৰ সৰ্বতোমুখী আঁচনি এখন প্ৰস্তুত কৰা হৈছে কিন্তু সেই আঁচনিৰ নামত তৃতীয় পাঁচ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ শেষলৈকে ১৮ কোটি ৫৬ লাখ টকাহে খৰচ কৰিব পৰা গৈছে। চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত অসমৰ বান নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যয় ৩০০ কোটি টকাৰ পৰা ১১৫ কোটি টকালৈ হ্রাস কৰা হৈছে— তাকো টকাৰ মূল্য হ্রাসৰ পাচত। এয়া অসমৰ ভাগ্যৰ বিৰাট বিড়ম্বনা।

এতিয়া বানপানীৰ দুৰ্দশাৰ কাৰণে চকুলো টোকাৰ সময় নহয়, বানপানী ৰোধৰ কাৰণে দৃঢ়তাৰে প্ৰস্তুতি চলোৱাৰ সময়। ইয়াৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ সচেতন হ'বনে? কেন্দ্ৰীয় জলসিঞ্চন মন্ত্ৰী শ্ৰীআলি আহমদে ইতিমধ্যে আপত্তি তুলিছে যে চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত জলসিঞ্চন আঁচনিৰ বাবে আৰু ২৩০ কোটি টকাৰ ব্যয় নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা উচিত আছিল। এই কৰ্ত্তনৰ বাবে অসমে ক্ষতি স্বীকাৰ কৰিব নেলাগেতো?

বানপানীৰ প্ৰসঙ্গ উত্থাপিত হ'লেই অসমত খাদ্যৰ প্ৰশ্ন উঠে। ১৯৬৫-৬৬ চনত শালি ধানৰ চাউলৰ উৎপাদন ১ লাখ ২৪ হেজাৰ টন কমিল। ৰাজ্যিক যোগান মন্ত্ৰী শ্ৰীৰূপনাথ ব্ৰহ্মৰ মতে অসমত বছৰি প্ৰয়োজনীয় ১৮ লাখ ৭৯ হেজাৰ টন চাউলৰ ঠাইত ১৬ লাখ টনহে হয়তো উৎপাদন হ'ব। ফলত অসম খাদ্যত ঘাটি পৰা অঞ্চললৈ ৰূপান্তৰিত হ'ব। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে বৰ্তমানৰ সংকটত অসমক আশানুৰূপভাৱে চাউলৰ যোগান ধৰিব পৰা নাই। সেই কাৰণে অহা তিনি মাহৰ কাৰণে অসমৰ চাউল যোগান পৰিস্থিতি কঠিন হ'ব বুলি শ্ৰীব্ৰহ্মই কৈছে। কিন্তু কথা হৈছে— অসমৰ মানুহ নাখাই মৰিব লাগিবনে? ইয়াৰ দায়িত্ব চৰকাৰে ল'ব লাগিব। ৰাইজে কিন্তু ধাৰণা কৰে উপযুক্ত বিতৰণ হ'লে, চোৰাং বজাৰ বন্ধ হ'লে, আহাৰৰ ধৰণ বদলি কৰিলে সমস্যাই গুৰুতৰ ৰূপ নলয়। অৱস্থা বুজি ব্যৱস্থা লোৱাত ৰাইজৰ বিশেষ আপত্তি নাই, কিন্তু বিভাগীয় উদাসীনতা দূৰ হ'ব লাগিব আৰু ব্যৱসায়ী মহলৰ সহানুভূতি আৰু সততা থাকিব লাগিব।

শুকুৰবাৰ, ২ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

হুলেৰে হুল কাঢ়ক

মিজো নেচনেল ফ্ৰণ্টৰ সভাপতি শ্ৰীলালদেঙ্গাই পূব পাকিস্থানৰ কোনো এঠাইত অস্থায়ী চৰকাৰ গঠন কৰা বুলি দাবী কৰাৰ কথা চৰকাৰে জানে। লোকসভাৰ প্ৰশ্নোত্তৰ প্ৰসঙ্গত চৰকাৰীভাৱে এই কথা প্ৰকাশ কৰা হৈছে। পিচে এই কথা স্বীকাৰ কৰাৰ লগে লগে চৰকাৰৰ দায়িত্বও শেষ হ'ল বুলি আমি নেভাবো। বিদ্ৰোহী নগা দলে পাকিস্থানৰ পৰা অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ পাইছে; পাকিস্থানত বিদ্ৰোহী নগাই প্ৰশিক্ষণো পাইছে। পাকিস্থানে সকলো প্ৰকাৰে সাহায্য দিয়াৰ কাৰণেই বিদ্ৰোহী নগাই ঘনাই আমাৰ সীমান্তইদি অহা-যোৱা কৰি থাকিবও পাৰিছে। সেইবোৰ বিষয়ত ভাৰতে একো প্ৰতিকাৰ কৰিব নোৱাৰিলে; পাকিস্থানৰ ওপৰত কোনো প্ৰকাৰৰ হেঁচাও দিব

নাই। অসমৰ জনমতে আৰু জনমতৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰা বুলি দাবী কৰোতাসকলে কি কৰিছে? আয়ুৰ্বেদ কলেজ এখন আছেই। নামত কলেজ এখন পাতি থোৱা হৈছে। কিন্তু সুস্থিৰ পৰিকল্পনা নাই। ফলত কলেজখন থাকিও নথকাৰ দৰে হৈছে। ধনৰ অভাৱেই কলেজক গিলি থৈছে। কলেজত সা-সুবিধা নাই; অধ্যাপক আদিৰ প্ৰতিও সুবিচাৰ হোৱা নাই। তদুপৰি কলেজ পাতিলেইতো নহ'ব— কলেজৰ পৰা ওলাই অহাৰ মূৰত সংস্থানৰ সুপৰিকল্পিত আঁচনিও লাগিব। কিন্তু তেনে একো ব্যৱস্থা নথকাত এই কলেজে ছাত্ৰক আকৰ্ষণ কৰিবও পৰা নাই। কলেজ আৰু ছাত্ৰৰ তৰফৰ পৰা পাঠ্যক্ৰম উন্নত পৰ্যায়লৈ নিয়া, বৃত্তিৰ পৰিমাণ বঢ়োৱা, আয়ুৰ্বেদৰ

কঠোঁয়াতলী ৰচনা কৰি ল'লে। সেই কৌশলৰ পুনৰাবৃত্তি হোৱাৰ থল অসমত নাই বুলি কোনেও ক'ব নোৱাৰে। অবৈধ পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ সমস্যাটোৰ কথা আমি এই সন্দৰ্ভত বিশেষভাৱে বিচাৰ কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। সিদিনা অৱশ্যে সংসদত প্ৰশ্নোত্তৰ প্ৰসঙ্গত পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ সমস্যা সম্পৰ্কে ৰঙীন ছবি এখন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা দাঙি ধৰিলে। কেন্দ্ৰীয় স্বৰাষ্ট্ৰ দপ্তৰৰ উপমন্ত্ৰীয়ে ক'লে যে অনুপ্ৰৱেশকাৰী অসমলৈ অহাত বাধা দিয়া ব্যৱস্থাৰ পৰা বিশেষ সুফল পোৱা হৈছে। এই মূল্যাংকন বৰ বেছি ৰঙচঙীয়া হ'ল বুলিহে আমাৰ আশংকা হৈছে। প্ৰকৃত অৱস্থাৰ পৰিচয় ইয়াৰ মাজত নাই বুলিহে আমি ক'বলৈ বাধ্য। কিয়নো এতিয়ালৈকে দিয়া হিচাপবোৰৰ খেলিমেলিৰ পৰা আমাৰ ধাৰণা হৈছে যে প্ৰকৃততে অসমত কিমান অবৈধ অনুপ্ৰৱেশকাৰী আছে, কিমান নতুনকৈ আহিছে, কিমানক বহিষ্কাৰ কৰা হ'ল— সেইবোৰৰ খাটাং হিচাপ কাৰো হাতত নাই। ইপিনে বহিষ্কাৰ কৰাৰ পিছত কিমানে মূৰ পোলোকা দি পুনৰ অসম সোমাইছেহি— তাৰ খবৰো কাৰো হাতত নাই। অবৈধ অনুপ্ৰৱেশকাৰী ধৰা পেলোৱা আৰু বহিষ্কাৰ কৰা ক্ষেত্ৰত হাতত লোৱা সমুদায় ব্যৱস্থা অকামিলা হোৱা বুলি সন্দেহ কৰাৰ যথেষ্ট কাৰণ আছে। তদুপৰি ৰাজ্য চৰকাৰে বিশেষ স্বার্থৰ হেঁচাত পৰি অবৈধ পাকিস্থানী বহিষ্কাৰণ ব্যৱস্থা গাপত দি থোৱা বুলি বিভিন্ন মহলৰ পৰা যি অভিযোগ উঠিছে সেই সম্পৰ্কত চৰকাৰীভাৱে একো ব্যাখ্যা দিয়া হোৱা নাই।

আমি যি সংকটৰ কথা ভাবিছো আৰু তাৰ বিৰুদ্ধে থিয় দিয়াৰ কথা ভাবিছো— সেই উদ্দেশ্য পূৰণ কৰাৰ বেলিকা কিন্তু অবৈধ পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ কথা তল পৰিছে কাৰণেই পাকিস্থানী এজেণ্টৰ সূত্ৰও ওলোৱা নাই। সেইদেখি আমাৰ চকুৰ আগতে পাকিস্থানলৈ চাউলৰ চোৰাং চালান হোৱাকে ধৰি নানান কাৰ্য্যও চলি থাকিব পাৰিছে। সীমান্তৰ নিৰাপত্তাৰ কাৰণে চৰকাৰে ব্যৱস্থা লৈছে। বাট-পথৰ উন্নতি সাধিছে, চকীৰ সংখ্যা বঢ়াইছে, সীমান্তৰক্ষী দলৰ শক্তিও বঢ়াইছে। পিচে প্ৰতিৰক্ষা বেছ অকল জানো সীমান্তক লৈয়েই ৰচিত হয়? কেতিয়াও নহয়। ৰক্ষা বেছৰ সীমা আমাৰ মাজলৈকে বিয়পি আছে। এই বৰ্দ্ধিত সীমাৰ প্ৰস্তুতি আৰু জৰুৰী কথা।

সোমবাৰ, ৫ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

শিক্ষকৰ মৰ্য্যাদা

বিশ্ববিশ্ৰুত শিক্ষক, আমাৰ বৰ্তমান ৰাষ্ট্ৰপতি ডঃ ৰাধাকৃষ্ণণৰ জন্ম দিৱসত আজি পঞ্চম বাৰলৈ শিক্ষক দিৱস পালন কৰা হৈছে। চৰকাৰীভাৱে দেশৰ শিক্ষক শ্ৰেণীক এইদৰে সন্মানিত কৰিবলৈ লোৱাটো উচিত কাৰ্য্য হৈছে বুলি সকলোৱে একমুখে ক'ব। বছৰি উপযুক্ত শিক্ষক, লেখক, বৈজ্ঞানিক, শিল্পী আদিকো এইদৰে ৰাষ্ট্ৰীয় মৰ্য্যাদা দিয়াৰ ৰীতি অনুসৃত হোৱাটো সকলো শ্ৰেণীৰ সেৱকৰ প্ৰতি ৰাষ্ট্ৰৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন স্বৰূপ হৈছে। দেশ গঠন তথা মানৱ জাতিৰ সেৱাত বিভিন্ন বৃত্তিত লিপ্ত প্ৰত্যেক লোকৰে যে অৱদান আছে এই কথা যেনেকৈ সমূহ ৰাইজে উপলব্ধি কৰিব লাগে, ঠিক তেনেকৈ সংশ্লিষ্ট প্ৰত্যেক শ্ৰেণীয়েও নিজৰ স্থান আৰু গুৰুত্ব উপলব্ধি কৰিব পাৰিব লাগে। আজি আমি আমাৰ গুৰুসকললৈ ওলগ আৰু ধন্যবাদ জনোৱাৰ লগতে উক্ত বিষয়েও বিচাৰ কৰি চাব লাগিব।

কৰিছে। এই সম্পৰ্কত ইয়াৰ বিপৰীত মন্তব্য কৰিবলগীয়া একো কথা নাই। সেয়ে কেইটাই মূল সমস্যা বুলি আমি স্বীকাৰ কৰিবলৈ বাধ্য। কিন্তু সেইবোৰ সমস্যাৰসমাধানৰ ক্ষেত্ৰত আমি কেনেদৰে আগবাঢ়িব লাগে— সেই বিষয়তহে মতভেদৰ থল ওলাইছে। এতিয়ালৈকে যিবোৰ পস্থা অৱলম্বন কৰা হৈছে, সেইবোৰ আমাৰ মনঃপূত হোৱা নাই। সম্প্ৰতি খাদ্য-সমস্যাটো গৈ আইন-শৃংখলাৰ সমস্যাৰ শাৰীত পৰা যেন দেখা গৈছে বা আইন-শৃংখলাৰ ধ্বনিয়ে খাদ্য-সমস্যাৰ প্ৰশ্নটোকে ঢাকি ধৰা যেন দেখা গৈছে। বিশেষ কেতবোৰ পৰিস্থিতিয়ে অৱশ্যে আইন-শৃংখলাৰ প্ৰশ্নটোক ইয়াৰ মাজলৈ আজুৰি অনাৰ থল উলিয়াই দিলে। অলপতে হৈ যোৱা অশান্তিয়েই সেই সুযোগ দিলে। কিন্তু আইন-শৃংখলাৰ প্ৰশ্নই গোটেই খাদ্য-সমস্যাটোক গিলি থলে তাৰ পৰিণাম আৰু বেয়াহে হ'ব— সেই কথা চৰকাৰে উপলব্ধি কৰা উচিত।

খাদ্য-সমস্যা সমাধান কৰিবৰ বাবে আইন-শৃংখলা ৰক্ষা কৰাটো নিতান্ত প্ৰয়োজনীয়। কিন্তু আইন-শৃংখলা ৰক্ষা কৰাৰ নামতে সমাজত চলি থকা অনাচাৰবোৰে পট্টা লগাই ল'বলৈ পোৱা অনুচিত। মাজতে ৰাজ্য জুৰি যি আন্দোলন চলিছিল, তাৰ পৰা দেখা গ'ল যে চৰকাৰৰ বিভিন্ন বিভাগৰ অলসতাৰ (বা আন কিবা স্বার্থৰ কাৰণে) কাৰণে ব্যাপকভাৱে দুৰ্নীতি চলিছে। তাৰ ডেখাৰ প্ৰমাণো ওলাল। নাটনিও সম্পূৰ্ণভাৱে খাটি নাটনি নহয়— কৃত্ৰিম নাটনিৰ প্ৰাধান্য যথেষ্ট আছে। কিন্তু আইন-শৃংখলাৰ কথাটো আগশাৰীলৈ অহাৰ লগে লগে এইবোৰ দুৰ্নীতিৰ কথা তল পৰি গ'ল। সেই সম্পৰ্কত যে চৰকাৰ কৰিবলগীয়া একোৱেই নাই।

অকল বানপানীৰ বাবেই প্ৰধানতঃ খাদ্য-সমস্যাৰ উদ্ভৱ হৈছে বুলি আমি নেভাবো। কৃত্ৰিম নাটনি, দুৰ্নীতি আদি নানান প্ৰসঙ্গই এই ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। সেইবোৰৰ বিৰুদ্ধে চৰকাৰে কঠোৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ নকৰিলে আমাৰ খাদ্য-সমস্যা লাঘৱ নহয়— হ'ব নোৱাৰে। উৎপাদন, বিতৰণ, সংগ্ৰহ আদি সমুদায় পৰ্যায়তে ঘূৰ্ণে ধৰিছে— সেইবোৰৰ আমূল সংস্কাৰৰ প্ৰয়োজন। চৰকাৰৰ যোগান বিভাগ সম্পূৰ্ণভাৱে অকামিলা হৈছে— এই বিভাগক কামিলা কৰাৰ ব্যৱস্থাও লাগে।

বানপানীৰ সম্পৰ্কত আমি মাত্ৰ এটা স্থিৰ সিদ্ধান্তত উপনীত হৈছো। বান নিয়ন্ত্ৰণৰ বাবে মথাউৰি নিৰ্মাণৰ দৰে খুচুৰা আঁচনি লৈ আমি একো কৰিব নোৱাৰো। নদী উপত্যকা পৰিকল্পনাৰ দৰে সৰ্বাত্মক আৰু বহুমুখী আঁচনি হাতত ল'লেহে আমি বানপানীৰ পৰা নিস্তাৰ পাম। আনহাতে মথাউৰি নিৰ্মাণৰ সম্পৰ্কত ৰাজ্য জুৰি যিবোৰ অভিযোগ উঠিছে, সেইবোৰ উপেক্ষিত হোৱাটোও আমি নিবিচাৰো।

ধ্বংসাত্মক কাৰ্য্য বন্ধ কৰিবৰ বাবে আৰু ইয়াৰ শিপা উঘালিবৰ বাবে চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা যি ব্যৱস্থাকে হাতত লয়, সেই সকলো ক্ষেত্ৰতে চৰকাৰে ৰাইজৰ পৰা সহযোগিতা পাব। পিচে ধ্বংসাত্মক কাৰ্য্যৰ নতুন পটভূমিৰ পৰা পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ প্ৰসঙ্গটোৰ নতুন মূল্যাংকন কৰিবলৈকো চৰকাৰ আগ নেবাঢ়ে কিয় ? অসমলৈ পাকিস্থানী লোকৰ অনুপ্ৰৱেশ বন্ধ কৰাৰ বাবে লোৱা ব্যৱস্থা ফলদায়ক হোৱা বুলি সংসদত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীসকলে উৎফুল্ল হৈ ঘোষণা কৰিলে। কিন্তু ৰাজ্য বিধানসভাত মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই জনালে যে এতিয়াও প্ৰায় এক লাখ পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰী অসমত আছে। বহিষ্কাৰ কৰা পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰী পুনৰ অসম সোমাইছেহি আৰু পাকিস্থানীৰ নতুন অনুপ্ৰৱেশো চলি আছে বুলি মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে কৈছে। সেয়ে সাম্প্ৰতিক ব্যৱস্থাৰ চৰম ব্যৰ্থতাৰ পৰিচয়হে দিছে।

নিৰ্মম সত্য

আৰু ছাত্ৰসকলৰো এটা ভাগে আজিৰ ‘অসম বন্ধ’ৰ পৰা বিৰত থাকিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছিল। তথাপি ‘অসম বন্ধ’ৰ গুৰুত্ব কমা নাছিল। লগে লগে অশান্তিৰ আশংকাও আছিল। কিয়নো আমি দেখি আহিছো যে বন্ধ, হৰতাল আদি আন্দোলন হ’লেই আজিকালি অশান্তি, গুলীয়াগুলী— এইবোৰ হয়েই। ব্যতিক্ৰম নোহোৱা নহয়। ইতিমধ্যে অসমতো তেনে ব্যতিক্ৰম নঘটা নহয়। কিন্তু তাৰো আগতে এইখন ৰাজ্যতে আন্দোলনৰ সন্দৰ্ভত ব্যাপক অশান্তি ঘটি গ’ল। অশান্তি কেনেকৈ হ’বলৈ পালে, সেইটো অৱশ্যে সুকীয়া কথা। কিন্তু যি কাৰণেই নহওক, সি আন্দোলনৰ উদ্যোক্তাসকলৰ আয়ত্তৰ ভিতৰত নাই বুলিয়েই ধাৰণা হয়। অথচ আন্দোলনৰ এনে দায়িত্ব লওঁতাসকলে অশান্তিৰ সুৰুঙা নথকা কৰিব পৰা সামৰ্থ্যও আয়ত্ত কৰি ল’ব পাৰিব লাগে। সেই সামৰ্থ্য নাই কাৰণেই আন্দোলনে মূল উদ্দেশ্যটোৱেই ব্যৰ্থ হৈ যায়। শেষত গৈ আইন-শংঙ্খলাৰ কথাই আন সকলো কথা তল পেলাই দিয়ে। অসমত মাজতে চলা আন্দোলন সম্পৰ্কে যিমান বিৰূপ মন্তব্য কৰা নহওক, ইয়াক ৰাজনৈতিক উদ্দেশ্য প্ৰণোদিত বুলি যিমনেই কোৱা নহওঁক— তথাপি এই কথা স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব যে সেই আন্দোলনেই চৰকাৰৰ অলসতা ভাঙি দিছিল, কেতবোৰ ব্যৱস্থা ল’বলৈ চৰকাৰক বাধ্য কৰিছিল আৰু সংশ্লিষ্ট চৰকাৰী বিভাগবোৰৰ চৰম অকৰ্মণ্যতাও সেই আন্দোলনেই উদঙাই দেখুৱাইছিল। কিন্তু মূৰকত অশান্তিৰ পোহাৰৰ মাজত মূল কথাৰে আঁত হেৰাই গ’ল। ইয়াৰ ফলত লাভবান হ’ল কোন? যিসকলে সমাজক নিকৰুণভাৱে শোষণ কৰিছে, তেওঁলোক— ৰাইজ নহয়।

সেইদেখি আন্দোলনৰ অস্ত্ৰ হিচাপে ‘বন্ধ’, হৰতালৰ আহ্বান দিলে আমি চক খাওঁ— জানোচা পুনৰ অশান্তি হয় আৰু তাৰ ফলত ৰাইজৰ স্বাৰ্থত আৰু আঘাত পৰে! জানোচা শোষণকাৰী সকলৰ কাৰণে আৰু সুযোগ ওলায়। সেইবোৰ কথাৰ কাৰণেই এতিয়া ‘অসম বন্ধ’ৰ আঁচনি পৰিত্যাগ কৰা বুলি জানি আমি সন্তোষ পাইছো। এই সন্তোষজনক পৰিণতিৰ বাবে মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহা আৰু সংযুক্ত আন্দোলন পৰিষদৰ নেতৃবৰ্গৰ আমি শলাগ লৈছো। প্ৰকাশিত বাতৰি মতে মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে হেনো চাউলৰ বিতৰণ-ব্যৱস্থা অবিলম্বে সলনি কৰিব বুলি কৈছে। নগৰ, উদ্যোগ-কেন্দ্ৰ আৰু নাটনি পৰা অঞ্চলত ৰেচন কাৰ্ড দিয়া ব্যৱস্থা প্ৰবৰ্তন কৰা হ’ব। তেনে ব্যৱস্থা নথকাত কি অৱস্থা হৈছে, সেই বিষয়ে ইতিমধ্যে আলোচনা কৰা হৈছিল। প্ৰস্তাৱিত ব্যৱস্থাই নিশ্চয় ৰাইজক সকাহ দিব। মাত্ৰ এই পৰিৱৰ্তন সাধন কৰোতে যাতে খেলি-মেলি নহয়, নতুন জটিলতাৰ সৃষ্টি নহয় আৰু সংশ্লিষ্ট চৰকাৰী বিভাগে যাতে পুনৰ অকৰ্মণ্যতাৰে পৰিচয় নিদিয়ে, তাকেই আমি আশা কৰিছো। মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে হেনো সপ্তাহত জনমূৰি এক কিলোকৈ নৱেম্বৰলৈকে চাউল দিবৰ বাবেও সিদ্ধান্ত লৈছে। তাৰে এটা ভাগ মিলৰ পুলৰ পৰা ১.০৫ পইচা নিৰিখত আৰু সমানে ইটো ভাগ চৰকাৰী ভঁৰালৰ পৰা ৭৫ পইচা নিৰিখত দিয়া হ’ব। মিলৰ পুলৰ কাৰণে যোগান সুনিশ্চিত কৰাৰ ভাৰসা যদি থাকে আৰু দামৰ বিভিন্নতাৰ বাবে চৰকাৰী ভঁৰালৰ চাউলে যদি বাট এৰি অবাটে যোৱাৰ সুৰুঙা নোলায়, তেন্তে এই ব্যৱস্থাই ৰাইজক নিশ্চয় কিছু সকাহ দিব।

বৈদেশিক প্ৰচাৰ

বৈদেশিক প্ৰচাৰ সম্পৰ্কীয় বাজেট ব্যৱস্থা আৰু প্ৰচাৰৰ স্বৰূপ সম্পৰ্কে সংসদৰ চৰকাৰী হিচাপ কমিটীয়ে কেতবোৰ কঠোৰ সমালোচনা কৰিছে। এইবোৰ সমালোচনাই চৰকাৰক সচেতন কৰিব বুলি অৱশ্যে আমাৰ

সম্পৰ্কে সুমীমাংসা এতিয়াও হোৱা নাই; কেন্দ্ৰৰ শেহতীয়া শাখা-ৰাজ্যৰ প্ৰস্তাৱ সম্পৰ্কেও ভালেখিনি সন্দেহ প্ৰকাশ কৰা হৈছে। কেন্দ্ৰই তথাকথিত সৰ্বদলীয় পাৰ্বত্য নেতা সন্মিলনক অযথা গুৰুত্ব দি তেওঁলোকক প্ৰশ্ৰয় দিছে। এই সন্মিলনে প্ৰত্যক্ষ সংগ্ৰামৰ ভাবুকি দি অহাৰ কথাও আটাইৰে নিশ্চয় মনত আছে। এনে অৱস্থাত তেওঁলোকৰ সমৰ্থক কিছুমানে যে তলে তলে সশস্ত্ৰ বিদ্ৰোহৰ নিচিনা সাংঘাতিক কিবা পস্থাৰ কথা চিন্তা কৰিব সেইটো চৰকাৰে অনুমান কৰি ল'ব পাৰিব লাগিব আৰু তাৰ বিৰুদ্ধে ব্যৱস্থাও গ্ৰহণ কৰিব লাগিব। কিন্তু মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ব্যক্ত কৰা শেহতীয়া পৰিস্থিতিলৈ চাই তেনে কৰা নাই বুলিয়েই ক'ব লাগিব।

পূব পাকিস্থানলৈ পাৰ হৈ যাব পৰাৰ পৰা এনে লোকক বাধা দিব পাৰিব লাগিছিল। খাছী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ সৈতে পাকিস্থানৰ সীমা লগা-লগি— পাৰ হৈ যোৱা তেনেই সহজ। দূৰদৰ্শিতাবে চাই চৰকাৰে সীমান্তত চোকা পহৰাৰ দিহা কৰিব লাগিছিল। কিন্তু চৰকাৰী বিবৃতিৰ পৰা যি দেখা গৈছে, খাছী ডেকাসকলে ইচ্ছা মতে দুই দেশৰ মাজত অহা-যোৱা কৰি আছে। আমি মনত ৰখা উচিত যে কিছুদিন আগলৈকে পূব পাকিস্থানৰ সৈতে সীমান্তবৰ্ত্তী জনজাতীয় লোকসকলে বেহা-বেপাৰ অবাধে কৰি আছিল। গতিকে অনুকূল

নতুন নাৰদ

মহুৰা বা নাৰদৰ ন-ন ৰূপ আমাৰ চকুত নিতৌ পৰিবই লাগিছে। এই পুৰণি দেশখনত ঐতিহ্য ইমান দ-কৈ শিপাই আছে যে কিবা এটা তুলনা দিবলৈ যাওঁতেও আমি সেই পুৰণি ৰামায়ণ-মহাভাৰত-ভাগৱতলৈকে উলটি যাব লগা হয়। আমাৰ গাৱেঁ গাৱেঁ নাৰদ। লোকে কুইজলিং বুলিলে আমাৰ বিভীষণ নামটোহে মনলৈ আহে। বিভিন্ন যুগৰ সাহিত্যয়ো নাৰদক একে ৰূপত জীয়াই ৰাখিছে যেন বোধ হয় : হিন্দী কথাছবিৰ 'নাৰায়ণ নাৰায়ণ' কৰি ফুৰা বীণৰ'ৰাগীটিৰ কথা বাৰু এৰিলো; কিন্তু টেকীত উঠি সামান্য ফুল এপাহিৰ কাৰণে কৃষ্ণ-গোসাঁইৰ ঘৰত কন্দল লগোৱা চৰিত্ৰটি মনত পেলাওকচোন— সেইজন এতিয়াও গাৱেঁ-নগৰে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি থকা যেন লাগে। টেকী আমাৰ উৰাজাহাজৰ পৌৰাণিক সংস্কৰণ আছিল নেকি নাজানো। কিন্তু আজিকালিৰ কোনো কোনো নাৰদে হ'লে অৱলীলাক্ৰমে উৰাজাহাজতে অহা-যোৱা কৰে। স্বয়ং পাইলট শ্ৰীবিজু পাটনায়কে দিল্লী-ভূৱনেশ্বৰৰ মাজত তাঁত-বাটি কৰি থকাৰ মূৰত উৰিয়া মন্ত্ৰীসভাৰ কি অথন্তৰ মিলিছে আমি সকলোৱে দেখিছো। উৰিয়াৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীসদাশিৰ ত্ৰিপাঠীক অকলে এৰি তেওঁৰ সহকৰ্মীসকলে একেলগে পদত্যাগ কৰিব লগা হোৱাৰ প্ৰায় কেউটা স্তৰতে শ্ৰীপাটনায়ক উপস্থিত আছিল বুলি এতিয়া বাতৰি ওলাইছে। মহাৰাষ্ট্ৰৰ এম-এল-এ সকলৰ পদত্যাগ আৰু উত্তৰ প্ৰদেশৰ নেতৃ নিৰ্বাচন প্ৰশ্নতো এনেকুৱা নতুন নাৰদ কেনোবা কোনোবা আছিল নেকি কোৱা টান। কিন্তু মহাৰাষ্ট্ৰৰ বেলিকা মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীনায়কে কেন্দ্ৰীয় ৰেলৱে মন্ত্ৰী শ্ৰীপাটিলৰ লগত টেলিফোনেৰে আলোচনা কৰাৰ বতৰি হ'লে ওলাইছে— ৰেলৱে মন্ত্ৰী হ'লেও শ্ৰীপাটিলে যে ৰেলৰ সলনি আধুনিক টেকী-বাহনেৰেই অহা-যোৱা কৰে সেইটো নকলেও হ'ব। শ্ৰীমতী কৃপালনিৰ বেলিকাও আঁৰপটৰ পৰা সূত্ৰ ধৰা লোক আছিল বুলি নিসন্দেহে ক'ব পাৰি। আমাৰ জকাইচুকীয়া অসমতো পঞ্চায়ত, মন্ত্ৰীসভা, নিৰ্বাচন, খাদ্য যোগান আদিত অদৃশ্য হাতৰ পৰশ মাজে মাজে পৰি থাকে। সতকাই ধৰা টান; কাৰণ আগতে নাৰদ এজনহে আছিল, আজিকালি ক্ষেত্ৰই ক্ষেত্ৰই বহুত হ'ল।

মঙ্গলবাৰ, ১৩ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

চাহ বাগিচাৰ কথা

উত্তৰ বঙ্গত কিছুদিন আগতে চাহ বাগিচাত হোৱা ধৰ্মঘট আৰু গুলী চালনা আদিয়ে চাহ-শিল্পৰ বিষয়ে অলপ দ'কৈ ভাবি চোৱাৰ কথালৈকে আঙুলিয়ায়। সেয়েহে পশ্চিমবঙ্গ চৰকাৰে চাহ বাগিচাৰ বনুৱাসকলৰ অভাৱ-অভিযোগ আদিৰ বিষয়ে সম্যকভাৱে বুজ ল'বলৈ এখন এজনীয়া কমিটী নিয়োগ কৰাৰ সিদ্ধান্ত লৈছে। এই কমিটীত বনুৱা বিভাগৰ প্ৰবীণ বিষয়া এজন থাকিব। চাহ বাগিচাৰ বনুৱাসকলৰ বানচ আৰু বৰ্তমানৰ বৰ্দ্ধিত মূল্য বা অনাটনৰ দিনত তেওঁলোকৰ জীৱিকা-নিৰ্বাহৰ অৱস্থা আদিৰ বিষয়ে এই তদন্ত কমিটীয়ে বিচাৰ কৰাৰ কথা।

এই সন্দৰ্ভত আমি গোটেই ভাৰতৰে চাহ-শিল্পৰ কেইটিমান সমস্যাৰ কথা উনুকিয়াব খুজিছো। বাতৰি মতে, পঞ্জাবৰ কাংৰা পাৰ্বত্য অঞ্চলৰ চাহ বাগিচাবোৰতো ১৯৬৫ চনৰ হিচাপ মতে এহাতে উৎপাদন কমিছে আনহাতে বানচ কম হোৱা কাৰণে বনুৱাৰ সংখ্যা কমি আহিছে। কাংৰা অঞ্চলত থকা ১১৫৯ খন ৰেজিষ্টাৰ্ড

প্ৰতি তৎপৰ হ'ব লাগিব। তৃতীয়তে, হস্তান্তৰিত কৰা চাহ বাগিচাবোৰ চৰকাৰে নিজৰ অধীনলৈ আনি অশুভ প্ৰতিক্ৰিয়াৰ বাট বন্ধ কৰা উচিত হ'ব। শেষত, চোৰাংচোৱা বিভাগক চাহ বাগিচাত নিয়োজিত অবাঞ্ছিত লোকৰ সম্বন্ধনৰ বাবে তৎপৰ হ'বলৈ নিৰ্দেশ দিয়া উচিত হ'ব।

বিদেশী মুদ্ৰা অৰ্জনকাৰী চাহ শিল্পক বাঢ়ি অহা প্ৰতিযোগিতাৰ মাজত জীয়াই ৰাখিবলৈ চৰকাৰে এতিয়াৰেপৰা অহোপুৰুষাৰ্থ নকৰিলে অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত দেশৰ যথেষ্ট ক্ষতি হ'ব। সময় থাকোতে এই বিষয়ে অসম চৰকাৰ আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ যাতে সজাগ হয়, আমি তাকেই আশা কৰো।

নাট্য আন্দোলন

অসমীয়া সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ পাতনি মেলিছিল মহাপুৰুষ শ্ৰীশঙ্কৰদেৱে নাট-ভাওনাৰেই। সেয়া পাঁচশ বছৰ আগৰ কথা। ভাৰতৰ কোনো প্ৰান্তীয় ভাষাত এনেদৰে পাঁচশ বছৰ আগতে নাটকৰ ঐতিহ্যই গঢ় লোৱা নাছিল। অথচ, তেনে ঐতিহ্যসম্পন্ন অসমত আজি সকলোৱে আক্ষেপ কৰে যে ইয়াত এটা সুস্থ নাট্য আন্দোলন গঢ়ি উঠা নাই। নাটক সাহিত্যৰ এটা বিভাগ, যদিও, ইয়াৰ প্ৰাণ সঞ্চাৰ হয় প্ৰয়োগতহে। সেয়ে নাট্য সাহিত্য আৰু মঞ্চৰ মাজত অতীত কালৰেপৰা এটা নিবিড় সম্বন্ধ গঢ়ি উঠিছে।

অসমত মানে মঞ্চৰ বাহিৰেও অন্যান্য মাধ্যমত নাটক প্ৰচাৰিত হয়; কিন্তু মূল কথাটো একেই আছে যে দৰ্শনেন্দ্ৰিয় আৰু শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয় নাইবা অকল শ্ৰৱণেন্দ্ৰিয়ৰ যোগেৰে গ্ৰহণ কৰিবলৈ যি কোনো এটা প্ৰয়োগশৈলীৰ জৰিয়তে নাটক অভিনীত হ'বলৈ লাগিব। অকল সাহিত্যিক মূল্যৰ বাবে পাঠ কৰিবলৈ লিখা নাটকৰ নাটকীয় মূল্য এই কাৰণেই বিশেষ নেথাকে যে, তেনে ক্ষেত্ৰত সেই কাহিনীটি উপন্যাস বা গল্পৰ আকাৰেও লিখিব পৰা গ'লহেঁতেন।

পৰহি কটন কলেজ নাট্য পৰিষদৰ প্ৰথম নাটক মঞ্চস্থ কৰা উপলক্ষে দিয়া উদ্বোধনী ভাষণত ৰাজ্যিক শিক্ষামন্ত্ৰীয়ে কৈছিল যে নাটক হ'ল বিপ্লৱৰ বাৰ্ত্তাবহ; যুগে যুগে দেশে দেশে নাট্যকাৰে তেওঁলোকৰ নাটকৰ যোগেৰে একোটা জাতি, একোখন দেশক উদ্ধুদ্ধ কৰি আহিছে নিজৰ প্ৰাপ্য কাৰণে সংগ্ৰাম কৰিবলৈ; অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে বিদ্ৰোহ কৰিবলৈ, আৰু দুৰ্নীতি-দুষ্কৃতিৰ ছবি দাঙি ধৰি জনসাধাৰণক সত্য-ন্যায়ৰ আদৰ্শ ল'বলৈ। আমি ক'ব খোজো যে, এই আদৰ্শতে উদ্ধুদ্ধ হৈ পৰাধীন ভাৰততো, বিশেষকৈ বঙ্গদেশত জাতীয়ভাবোদ্দীপক বহু নাট ৰচিত হৈছিল। প্ৰত্যক্ষভাৱে প্ৰচাৰধৰ্মী কৰিব নোৱাৰি মহাভাৰত-ৰামায়ণৰ কাহিনীৰ মাজেৰেও, ভাৰতবাসীক বিদেশী শাসন আৰু শোষণৰ বিপক্ষে বিদ্ৰোহ কৰিবলৈ নাটকৰ যোগেৰে উদ্বুদ্ধি যোগাইছিল। আপেক্ষিকভাৱে দুৰ্বল আৰু অনুকৰণধৰ্মী হ'লেও অসমীয়া দুই-চাৰিখন নাটকেও পৰাধীন ভাৰতক স্বাধীনতাৰ বাবে অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল। স্বাধীনতাৰ পিচত সমাজৰ অৰ্থনৈতিক অসমতা আৰু দুৰ্নীতি-দুষ্কৃতিৰ ছবি দাঙি ধৰা নাটক বা দেশ আক্ৰান্ত হোৱাৰ সময়ত সংহতি আৰু প্ৰতিৰক্ষাৰ আহ্বানৰ নাটকে ছেগাচোৰোকাকৈ অসমত মঞ্চস্থ হৈ আছে। তাৰ ভিতৰত শক্তিশালী নাটক কেবাখনো আছে। দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ পিচত নাট্য জগতত এহাশুধীয়া অনুশীলন নোহোৱা হৈছিল একাধিক কাৰণত। প্ৰথম কথা, জীৱন যাত্ৰা দুৰ্বহ হৈ অহাত,— মঞ্চত লাগি থকা এচাম নতুন শিল্পী গঢ়ি উঠাটো সম্ভৱ নহ'ল। পূৰণি মঞ্চবোৰ জহিখহি গ'ল, আৰু আন আন ঠাইত— বিশেষকৈ কলিকতাত হোৱা নাট্য নিবেদনৰ কৌশলৰ লগত ফেৰ মাৰিব পৰা সুবিধা আমাৰ মঞ্চবোৰত নথকাত নতুন

ফলত তাত ব্যাপকভাৱে জগুিচ ৰোগ হোৱাটো প্ৰমাণিত হোৱা কথালৈ মনত পেলাই কিছুমানে এনে ধাৰণা কৰিছিল। গুৱাহাটীৰ পানীৰ গুণাগুণ সম্পৰ্কে বিচাৰ লোৱা হৈছে যদি আমি নেজানো। কিন্তু এই বিষয়ে খৰচি মাৰি বিচাৰ লোৱাটো প্ৰয়োজনীয়। নতুনকৈ বহুওৱা পাইপবোৰৰে কিছুমান লগোৱাৰ পিচতে ফাটি যায়। সেই পিনেদি পানী বৈ আহি দোঙা বান্ধি থকাও কিছুমান ঠাইত দেখিবলৈ পোৱা যায়। নৰ্দমাৰ গেলা পানীৰ লগত এইবোৰ স্থানত সংস্পৰ্শ ঘটাব সম্ভাৱনা নথকা নহয়। ইয়াৰ প্ৰতিকাৰ সোনকালে কৰিব লাগে।

সম্প্ৰতি গুৱাহাটীৰ পানী কলৰ বাবে পাম্পেৰে পানী তোলা ব্যৱস্থা সম্ভাৱজনক নহয় বুলি এটা বাতৰি ওলাইছে। ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ বোৱতি সুঁতিৰ পৰা পানী তোলা হোৱা নাই। পাৰৰ কাষৰে যোলা পানীহে পাম্পেৰে তোলা হৈছে। গুৱাহাটী নগৰৰ কাষৰ পাৰটো কি অৱস্থাত আছে, সেই কথা সকলোৱে জানে। কৰ্তৃপক্ষই নাগৰিকসকলক নিম্নতম যিখিনি সা-সুবিধা দিব লাগে, সেইখিনিও দিব পৰা নাই। সেইদেখি হেজাৰ হেজাৰ লোকে নদীৰ পাৰটো লেতেৰা কৰি পেলাইছে। নিম্নতম সা-সুবিধাখিনি দিব পৰা নাই কাৰণেই বোধকৰো কোনেও এই সমস্যাটোলৈ কাণ কৰা নাই। এইটো যেন কাৰো দায়িত্বৰ ভিতৰুৱা কথা নহয়! কিন্তু এই লেতেৰা, অস্বাস্থ্যকৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতাৰ নিচেই কাষৰ পৰা পানীকলৰ বাবে পানী তোলাটো বিজ্ঞানসন্মত ব্যৱস্থা হৈছে নে? এহাতে অস্বাস্থ্যকৰ পাৰ আৰু আনহাতে কাষৰ অসংখ্য জাহাজে পানীৰ গতিত বাধা দি সেই ঠাইৰ পানী স্থবিৰ কৰি ৰাখিছে (লগতে জাহাজবোৰৰ পৰাও পানী অধিক লেতেৰা হৈছে)— তেনে এটা অঞ্চলৰ পৰা পানী তোলাটো অবিলম্বে বন্ধ কৰি বোৱতি সোঁতৰ পৰা পাম্পেৰে পানী তোলাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ হকে, যিসকলে পোষকতা কৰিছে, আমিও সেইটো মত সমৰ্থন কৰো। ইতিমধ্যে পানী শোধন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অধিক সতৰ্কতা অৱলম্বন কৰা উচিত। লগতে পানী উতলাই খাবৰ বাবেও ৰাইজৰ মাজত ব্যাপকভাৱে প্ৰচাৰ চলোৱা উচিত। এটা সংক্ৰামক ৰোগ হৈ থকা পৰত সাৱধানতা অৱলম্বন কৰাটো কৰ্তৃপক্ষই জঞ্জাল বুলি ভবা অনুচিত।

শনিবাৰ, ১৭ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

প্ৰচলন হৈছে। চাউলৰ কথাৰে এই প্ৰসঙ্গত ক'ব পাৰি। ব্যৱসায়ী মহলৰ লগতে কেতবোৰ চৰকাৰী বিভাগীয় লোকৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক ঘটিলে কাৰণেই চাউলৰ বেলিকা ডাঙৰ দুৰ্নীতি এটা চলি আছে। চৰকাৰৰ উদ্যোগত যোগান ধৰা হ'লেই তাৰ মান নিকৃষ্ট হোৱাটো স্বতঃসিদ্ধ যেন হৈছেগৈ। ইয়াৰ মাজত দুৰ্নীতি সোমাইছে কাৰণেই এই অৱস্থা হৈছে। সেইদৰে চাউলত শিল, ধান, তুঁহ, বনগুটি আদিয়ে প্ৰাধান্য লাভ কৰাৰ মূলতো দুৰ্নীতিৰ পোহাৰ এখন চলি আছে। সেয়ে নোহোৱা হ'লে কোনে এই কাম কৰিছে সেইটো ধৰা পেলাই তেনে কামৰ বিৰুদ্ধে চোকা ব্যৱস্থা লোৱাটো নিচেই সহজ কথা হ'লহেতেন!

গুৱাহাটীত উপায়ুক্তৰ উদ্যোগত পতা সভাৰ সিদ্ধান্ত মতে এতিয়া বিভিন্ন সমস্যাৰ প্ৰতি চকু ৰাখিবলৈ তদাৰককাৰী কমিটী গঠন কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে। এই উদ্যমত আমি টেঁচা পানী ঢালিব খোজা নাই। ভেজাল খাদ্য সম্পৰ্কীয় কমিটীৰ সদস্যসকলে খাদ্য বস্তুৰ নমুনা সংগ্ৰহ কৰি গুণাগুণ সম্পৰ্কে বিচাৰ ল'ব বুলি কোৱা হৈছে। কিন্তু চলিত ব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিৱৰ্তন নোসাধিলে তাৰ পৰা ফল একোৱেই নহ'ব। কমিটীয়ে ভেজাল বুলি ক'লেই তাৰ আইনগত মূল্য নেবাঢ়ে। শ্বিলঙৰ পৰীক্ষাগাৰৰ ৰায় আনি চিৰাচৰিত মছৰ গতিৰে আগবাঢ়োতে মূৰকত কমিটীৰ উদ্যমেই ক'ৰবাত হেৰাই যাব। চৰকাৰৰ তৎপৰতা আৰু খৰতকীয়া কঠোৰ ব্যৱস্থা, সংশ্লিষ্ট চৰকাৰী বিভাগৰ নিষ্ঠা আৰু সচেতন নাগৰিক সদা-জাগ্ৰত সহযোগিতাই এই শামুকীয়া গাঁঠি খুলিব পাৰে।

গুৱাহাটীৰ এই সভাখনতে চাউলৰ বিতৰণ সম্পৰ্কে কেতবোৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ সিদ্ধান্ত লোৱা হৈছে। এইপথ অন্যান্য ঠাইতো লোৱা উচিত। সভাত সিদ্ধান্ত কৰা মতে ২৬ ছেপ্টেম্বৰ পৰা গুৱাহাটীত ৰেচন কাৰ্ডত চাউল দিয়া হ'ব। ২১ ছেপ্টেম্বৰৰ ভিতৰত ৰেচন কাৰ্ড যুগুত কৰা কাম সম্পূৰ্ণ হ'ব বুলি কোৱা হৈছে। ৰেচন কাৰ্ডৰ ব্যৱস্থাই এতিয়া বহুতখিনি অসুবিধা দূৰ কৰিব পাৰিব। পিচে কৰ্তৃপক্ষই এটা কথাৰ প্ৰতি বিশেষ দৃষ্টি ৰাখিব লাগিব— এই পৰিৱৰ্তন ঘটোৱাৰ প্ৰাৰম্ভিক সময়ছোৱাত ৰাইজৰ যাতে একো ওপৰধিঃ আহুকাল নহয়।

সোমবাৰ, ১৯ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

আৰু দহ বছৰ ?

খাদ্য-শস্য নীতি কমিটীয়ে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰক যি পৰামৰ্শ দিছে তাৰ পৰা অনুমান হৈছে যে দেশৰ খাদ্য পৰিস্থিতি এতিয়াৰ দৰেই পাঁচৰ পৰা দহ বছৰলৈ একেই থাকিব বুলি ধৰি লোৱা হৈছে। ঘাইকৈ খাদ্য অঞ্চল গঠনৰ বিৰুদ্ধে হোৱা কঠোৰ সমালোচনাৰ কাৰণেই খাদ্যৰ সংগ্ৰহ, বিতৰণ, মূল্য, চলাচল আদি সকলো দিশৰ বিষয়ে পৰামৰ্শ দিবলৈ এই কমিটী যোৱা মাৰ্চ মাহত গঠন কৰা হৈছিল। কমিটীয়ে উৎপাদন বৃদ্ধিৰ বিষয়ে একো কথা কোৱা নাই যেতিয়া বৰ্তমান খাদ্য-সংকটেই ৫।১০ বছৰলৈ চলি থাকিব বুলি ধৰি লোৱা হৈছে। কিন্তু এই সময়ৰ ভিতৰত যে এই সংকট আৰু বেছি উৎকট নহ'ব তাৰ কোনো নিশ্চয়তা নাই। গতিকে এতিয়াই খাদ্যাভাৱত জুৰুলা হোৱা ভাৰতবাসীৰ চকুৰ সমুখত কমিটীয়ে আশাৰ ছবি এখন দাঙি ধৰা নাই, বৰং বেছি দুখ-কষ্টৰ আশঙ্কাহে নমাই আনিছে। কমিটীৰ প্ৰতিবেদনৰ ভাষা অতিশয় ভয়াবহ, আমাৰ সমুখত বোলে “কোনো সহজ বিকল্প নাই— কেৱল কঠোৰ পথহে” বাছি ল'ব লাগিব; কমিটীৰ মতে ভৱিষ্যৎ “ইমান বেছি উদ্ব্বেগপূৰ্ণ” যে ই দেশৰ নিৰাপত্তাৰ প্ৰতি সামৰিক ভাবুকিৰ নিচিনাই বুলি ইয়াক ধৰিব লাগে। গতিকে এতিয়া আমাৰ বিচাৰ্য্য বিষয় হ'ব— মোটা-মুটিকৈ ৪ৰ্থ-৫ম পৰিকল্পনাৰ ভিতৰত বাহাল ৰাখিব খোজা এই স্থিতাবস্থাত

ধন বুলি এটা কথা আছে। একো নকৰাকে লাভ কৰা ধনখিনিক তেনে আখ্যা দিয়া হয়। ভাৰতৰ আজিও যিটো বণিক সভ্যতা, তাত নানান অসদুপায় অৱলম্বন কৰিয়ে ধন ঘটাৰ বস্তুত ভাঁজ দি, বস্তু লুকুৱাই থৈ, বস্তুৰ চোৰাং ব্যৱসায় কৰি, ভেটি দি আৰু ভেটি খুৱাই ইত্যাদি নানা উপায় অৱলম্বন কৰি ব্যৱসায় জগতখন চলাই থকা হৈছে। ইয়াৰপৰা যিবোৰ ধন উপাৰ্জিত হয় তাকনো বাকু টো লেখি পোৱা ধন নুবুলি কি বুলিব।

এই আন্ধাৰৰ মাজতো কাচিৎ এগটি বস্তু জ্বলি উঠে। বাহু বা বজাৰত যেনেকৈ আপোনাৰ জেপ লুৰ্ক্ষী মানিবেগটো নিয়া মানুহো আছে, তেনেকৈ আপুনি অন্য মনস্তাতত এৰি থৈ আহা মাণিবেগটো ঘূৰাই দিয়া মানুহো দুই-এজন ওলাব। কলিকতাৰ পুলিচে এনে দুজন ডেকাৰ সন্ধান পাইছে। তেওঁলোকে হেনো চাকৰি বজাই ৰাখিবৰ কাৰণে মিছা কথা কৈ, ভুৱা চাৰ্টিফিকেট দেখুৱাই চৰকাৰক প্ৰৰঞ্চনা কৰিছে। কিন্তু বিবেকৰ দংশনত থাকিব নোৱাৰি আৰু সংশোধনৰ সুযোগ বিচাৰি পুলিচৰ ওচৰ চাপিছিল। এনে ঘটনাক সুধাতাৰ সাধু কথা বুলিয়ে ক'ব পাৰি। এনেবোৰ যে বাতৰি বুলিও বিবেচিত হৈছে সেইটোৱে তাৰ প্ৰমাণ। কিন্তু শ্মশানৰ জুইকুৰাই আন্ধাৰ দূৰ কৰাকচাৰি তাক বেছি গভীৰ, বেছি ভয়াৱহ কৰি তোলাৰ দৰে এইবোৰ ঘটনাই আমাৰ সমাজৰ সমস্যা আৰু জটিল কৰিব বুলিহে অনুভৱ কৰাই দিয়ে। শ্ৰীধৰমবীৰ ডেকাসকলে অভিযান চলাই অসাধু বেপাৰীক ধৰিলে। আমি হাত চাপৰি বজাই ৰং কৰো; কিন্তু অভিযানৰ উত্থা চোঁচা পৰি গ'লে আমি যি তিমিৰত আছিলো সেই তিমিৰতে আকৌ বুৰ যাওঁ— বৰং তিমিৰৰ ভয়াৱহতা বুজিব পাৰি তাক আগতকৈও অসহ্য যেনহে লাগে। টো খেলিবলৈ গৈ ধৰা পৰা চৰকাৰী চাকলিয়ালৰ তালিকা মাজে মাজে চৰকাৰে উলিয়াই থাকে। তথাপি টো লেখাৰ অন্ত নাই। অৱশ্যে অকল যে বেপাৰী বা চাকৰিয়ালে এনে কাম কৰে এইটো নহয়। কৰ ফাঁকি দিয়া চৰকাৰী ব্যয়ৰ পৰা চান কাৰি কমিচন লোৱা, লাইনত থিয় হৈ সহৰকৈ চাউল গোটায় বেচা, দৰ্খাস্তই প্ৰতি হাতত পৰা আদি বহুত মানুহে টো লেখি আজিকালি ধন ঘটে।

শুকুৰবাৰ, ২৩ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

একে ধৰণৰ সঁজুলি দুবাৰ কিনিলে। কিন্তু তাৰ বাবে দায়ী কোন, সেই কথা ১৯৬৬ চনলৈকে নিদ্বাৰণ কৰা নহ'ল। এইবোৰ কথাই প্ৰশাসনৰ কাৰণে সুনাম অৰ্জা নাই। অফিচৰ 'ৰামৰাজ্য' বন্ধ কৰিবলৈ হ'লে সাংবিধানিক আৰু গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থা অনুসৰি কৰা তদাৰককাৰী সংগঠনবোৰৰ প্ৰতি অধিক শ্ৰদ্ধা প্ৰদৰ্শন কৰিবই লাগিব।

সাধাৰণ পৰিষদ

সন্মিলিত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ সাধাৰণ পৰিষদৰ একবিংশ অধিবেশন ইতিমধ্যে আৰম্ভ হৈছে। বৰ্তমান অধিবেশনৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে। ভিয়েটনামৰ যুদ্ধ, আফ্ৰিকাৰ গুৰুতৰ পৰিস্থিতি, —এইবোৰৰ পৰিবেশৰ মাজত বহা কাৰণেই এই অধিবেশনৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। পিচে অধিবেশনে নাটকীয়ভাৱে কিবা সমাধান উলিয়াব পাৰিব বুলি আমাৰ ধাৰণা নহয়। জাতিসংঘৰ মৰিশালীত গঢ়ি তোলা সন্মিলিত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ জেউতি ইতিমধ্যে ম্লান হৈ পৰিছে। সম্প্ৰতি সন্মিলিত ৰাষ্ট্ৰসংঘত দুটা সমান্তৰাল গতি দেখা গৈছে। নতুনকৈ স্বাধীন হোৱা এছীয় আৰু আফ্ৰিকান দেশবোৰৰ সদস্য-সংখ্যা বৃদ্ধি পোৱাৰ পৰা সাধাৰণ পৰিষদত এতিয়া বিশেষ এটা ধাৰাই প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। কিন্তু সন্মিলিত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ গতিপথ নিৰ্ণয় কৰিছে নিৰাপত্তা পৰিষদেহে— সাধাৰণ পৰিষদে নহয়। নিৰাপত্তা পৰিষদত বৰমূৰীয়া ৰাষ্ট্ৰসমূহৰে এদনীয়া দখল। সেইদেখি এই বিশ্ব সংস্থাৰ মাজত দুটা সমান্তৰাল গতি পৰিলক্ষিত হৈছে।

ইয়াৰ পৰিণতি কি হয়গৈ ক'ব নোৱাৰি। কিন্তু এইটো ঠিক যে সাধাৰণ পৰিষদে সাম্প্ৰতিক সমস্যাবোৰত ৰেখাপাত কৰিব নোৱাৰে। বিশ্বৰ অন্যতম ঘাই সমস্যা— ভিয়েটনামৰ যুদ্ধ। কিন্তু ভিয়েটনামৰ প্ৰশ্নক আজি সন্মিলিত ৰাষ্ট্ৰসংঘৰ গণ্ডীৰ বাহিৰত ৰাখি বৰমূৰীয়া ৰাষ্ট্ৰৰ লীলা-খেলাৰ মাজতহে ৰখা হৈছে। আফ্ৰিকাৰ গুৰুতৰ পৰিস্থিতিৰ ক্ষেত্ৰতো কাৰ্য্যতঃ আনুগত্যৰ ভাগ বাটোৱাৰা হৈছে— শ্বেতাঙ্গ আৰু কৃষ্ণগঞ্জৰ মাজত। বৰমূৰীয়া ৰাষ্ট্ৰৰ মৌন আশীৰ্বাদ যেতিয়ালৈকে থাকিব তেতিয়ালৈকে সাধাৰণ পৰিষদৰ অসহায় অৱস্থা দূৰ নহয়।

শনিবাৰ, ২৪ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

বানপানী

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা পঠোৱা প্ৰতিনিধি দল এটাই অসমৰ বানপানীৰ সমস্যা সম্পৰ্কে ৰাজ্য চৰকাৰৰ সৈতে আলোচনা কৰে আৰু এতিয়া প্ৰতিনিধি দলে ৰাজ্যৰ বানপানীত অঞ্চল কেতবোৰ পৰিদৰ্শন কৰিবলৈ লৈছে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ প্ৰতিনিধি দল ৰাজ্যৰ এই জটিল সমস্যা সম্পৰ্কে উপলব্ধি কৰিবলৈ সক্ষম

সাংবাদিক কীৰ্ত্তিনাথ হাজৰিকা ৰচনাৰলীঃ প্ৰথম খণ্ড

কাৰ্য্যক্ষেত্ৰত কঠোৰতা দেখা পালেহে আমি বুজিম যে সন্দেহৰ থল নাই। পূব পাকিস্থানৰ লগত অবাধে চোৰাং ব্যৱসায় চলাব পৰা 'সুবিধা' থকা কথাটোলৈ আমি নিশ্চয় ৰাষ্ট্ৰৰ নিৰাপত্তাৰ দৃষ্টিকোণৰ ফালৰ পৰাও লক্ষ্য কৰা উচিত হ'ব। এইবোৰ সুৰুঙাই জানো ডাঙৰ বিপদকো হাত বাউল নিদিব? সেই ভাৰসা আমাৰ নাই। ইতিমধ্যে বহুতো কথাই আমাৰ উদ্বেগ বঢ়াইছে। অবৈধ পাকিস্থানীৰ প্ৰসঙ্গটোৰ ক্ষেত্ৰতো অদৃশ্য হাতৰ স্পৰ্শ পৰা বুলি ধাৰণা হৈছে। অসমত অবৈধভাৱে প্ৰৱেশ কৰা পাকিস্থানী লোকৰ সমস্যাটো এটা ডাঙৰ সমস্যা বুলি চৰকাৰেও স্বীকাৰ কৰিছে। কিন্তু তেনে লোকক বহিষ্কাৰ কৰা কাম সমূলি সন্তোষজনক হোৱা নাই। বহিষ্কাৰ কৰা লোক পুনৰ অসমত সোমাইছেহি। কিমান অবৈধভাৱে প্ৰৱেশ কৰা পাকিস্থানী লোক অসমত আছে, তাৰ নিৰ্ভৰযোগ্য হিচাপ চৰকাৰৰ হাতত নাই বুলিয়েই আমাৰ ধাৰণা হৈছে। মাজতে বৰপেটা সত্ৰৰ সন্মুখত হোৱা ৰাজহুৱা সভাত

চৰকাৰে যে জখে-মখে ব্যৱস্থা লৈছিল, সেই কথা এই দুয়োটা ৰায়ৰ পৰা সুস্পষ্টভাৱে ওলাই পৰিছে। কলমৰ খোঁচাতে আনৰ ভাত মৰাৰ অধিকাৰ আছে বুলি যিসকলে ভাবে, তেওঁলোকৰ হয়তো ধীৰে-সুস্থিৰে আগবঢ়াৰ ধৈৰ্য্যকণো নাই। এতিয়া আদালতৰ ৰায়ে যদি সেইকণ শিক্ষা দিয়ে, তেন্তে সেয়ে বহুত লাভ। আমি এতিয়া বিচাৰো যে ক্ষতিপূৰণসহ এইসকল শিক্ষক পূৰ্বৰ পদত বাহাল হ'ব লাগে। লগতে আমি এই কথাও কৈ থ'ব খোজো— অবাঞ্ছনীয়ভাৱে শিক্ষকক খেদাই শিক্ষাৰ মান উন্নত কৰিব নোৱাৰি। প্ৰাইমেৰী শিক্ষাৰ মান উন্নত কৰিবৰ বাবে উপযুক্ত শিক্ষকৰ ব্যৱস্থা কৰিবলৈ হ'লে মূল ভেটিটোৰো উন্নতি কৰিব লাগিব। অনাহাৰে থকাৰ খত লিখি দি শিক্ষকতাৰ দায়িত্ব ল'বলৈ মানুহ সহজে নাহে। দ্বিতীয়তে মহম্মদ টোগলকৰ আৰ্হিৰে প্ৰশিক্ষণ আঁচনি সফলভাৱে সম্পাদন কৰিব নোৱাৰি— তাৰ বাবে লাগিব— সুপৰিকল্পনা, নিষ্ঠা, আন্তৰিকতা, ধৈৰ্য্য আৰু সহনুভূতি।

তেনে পৰিকল্পনা আমি দেখা নাই। কিয়নো সাম্প্ৰতিক অৱস্থাটোক স্বীকাৰ কৰি লৈহে বাস্তৱ পৰিকল্পনাৰ কথা ভাবিব পাৰি। কোন স্তৰৰ লোক বৰ্তমান প্ৰাইমেৰী স্কুলৰ শিক্ষকৰ আসনত আছে, সেই কথা পোনতেই বিচাৰ কৰিব লাগিব। কিয় আছে— সেইটো কথাও বিচাৰ কৰিব লাগিব। ৰাজহুৱা সভাত যিহকেই কোৱা নহওক প্ৰাথমিক শিক্ষা সুদীৰ্ঘকাল ধৰি উপেক্ষিত হৈ আছে। তাৰ অৱশ্যন্তাৰী পৰিণতি স্বৰূপে প্ৰাথমিক পৰ্যায়ত যি অৰ্হতাৰ শিক্ষক লাগে, তেনে শিক্ষক নাই। যিসকল আছে তেওঁলোকক আচম্বিতে যুগুত কৰা মাপ-কাঠীৰে জুখি দলিয়াই দিলেও নল মৰি গজালিহে ওলাব— যদিহে মূল ভেটিৰ সুস্থ পৰিকল্পনা কৰা নহয়। চৰকাৰে ব্যৱস্থা কৰি উপযুক্ত লোকক আকষণ কৰক আৰু যিসকল ইতিমধ্যে শিক্ষক হৈ আছে তেওঁলোকক সহানুভূতিৰে সময় দিয়ক— নিজৰ যোগ্যতা আৰ্জিবলৈ। শাস্তি দিবলৈ শিক্ষকলৈ চোঁচা লোৱাটো সম্ভৱতঃ নিচেই সহজ কথা।

সোমবাৰ, ২৬ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

গুৱাহাটী মেডিকেল কলেজ

অৱশেষত কুম্ভকৰ্ণৰ টোপনি ভঙাৰ দৰে গুৱাহাটী মেডিকেল কলেজ সম্পৰ্কে চৰকাৰৰ মনোভাৱৰ এটা আভাস পোৱা গৈছে। কিছুমান দাবীৰ ভিত্তিত যোৱা ১৭ ছেপ্তেম্বৰৰ পৰা এই কলেজৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ধৰ্মঘট কৰি আছে আৰু এসপ্তাহৰো ওপৰ কাল এই ধৰ্মঘট চলি থকাটো উদ্বেগজনক বুলি বিবেচিত হৈছে। তেওঁলোকৰ দাবীৰ ন্যায্যতা সম্পৰ্কে আমাৰ দ্বিধা নাই। কলেজখনক ইমান দিনেও পূৰ্ণাঙ্গ কৰি তুলিব নোৱাৰাটো অকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে নহয়, ৰাইজৰো পৰম পৰিতাপৰ বিষয়। এখন কলেজ পতাই চৰকাৰৰ পক্ষে সহজ নহয়, এনে অৱস্থাত একেলগে দুখন কলেজ পাতিবলৈ সিদ্ধান্ত কৰি পোনতেই ভুল কৰা হৈছিল—

ভূৱা ৰেচন কাৰ্ড ধৰাৰ কথা কিছুদিন আগতে ওলাইছিল। খাদ্য বিতৰণৰ বাবে নাগৰিকৰ তালিকা কৰোতে হেনো তেজপুৰতো হিচাপতকৈ বহুত মানুহ বেছি ওলাইছে।

মিছা কথা কোৱাটো বেয়া। অন্যায়ে। কাৰণ পিয়ল মতেই চহৰবোৰৰ জনসংখ্যাৰ মোটামুটি হিচাপ একোটা আছে। কৰ্তৃপক্ষই নিয়ম কৰি খাদ্য-বস্তু বিতৰণ কৰিবলৈ ওলাই যদি ৰাইজে বঢ়াই দেখুওৱা পেটবোৰৰ সমুখীন হয় তেন্তে বিতৰণ ব্যৱস্থাটোৱেই ব্যৰ্থ হৈ যাব। অৱশ্যে মুকলি বজাৰত যথেষ্ট পৰিমাণৰ পণ্য থাকিলে এনে পয়মালৰ সৃষ্টি নহয়। যোৱা কিছুদিন প্ৰতি বৃহস্পতিবাৰে লাইনত থিয় দিয়া মানুহৰো বহুতে একে কাৰণতে সংগ্ৰহকুমাৰৰ ভূমিকা লৈছিল— কিছুমানে বোলে বেপাৰো কৰিছিল।

অভিযোগ উঠিছে যে পৰিয়াল পৰিচয়-পত্ৰ প্ৰস্তুত আৰু বিতৰণৰ পদ্ধতিটো ভুল হোৱা কাৰণেই মানুহে সংখ্যা বঢ়াই দেখুৱাবলৈ সুবিধা পাইছে। পদ্ধতি নিকা কৰাটো আমিও বিচাৰো। কিন্তু আনহাতে মানুহৰ মনত এই বুধিটো খেলাল কেনেকৈ সেইটোও ভাবি চাবলগীয়া। আমাৰ মানুহে অৱস্থা চাই যে ব্যৱস্থা কৰিব জানে এই কথা ইয়াত প্ৰমাণ হয়। পৰিয়ালৰ সংখ্যা বঢ়াই দেখুৱাটো যে লাজৰ কথা নহয় এইটো বাৰু গান্ধাৰীৰ এশ পুত্ৰ বা দ্ৰৌপদীৰ পঞ্চপতি থকা ধৰ্মকথাৰ প্ৰেৰণা নেকি? —ছগৰাকী পত্নী গ্ৰহণ কৰা ইভোনেছিয়াৰ ভূতপূৰ্ব মন্ত্ৰী এজনৰ কথা বাৰু নধৰিলোৱেই! চাউল গোটাই ফুৰা মধ্যবিত্ত-নিম্নবিত্তকনো অকলে কি দুষিব, বৰ বৰ লোকেও মনে মনে সংগ্ৰহ কৰে— তাকে যেনিবা খুলি নকয়। কিছু ধন বাহিৰ কৰিবলৈ চৰকাৰে চেষ্টা কৰাৰ কথা সকলোৱে জানে; বোম্বাইত চিত্ৰতাৰকাসকলৰ লটি-ঘটি হোৱাৰ কথাও আমাৰ মনত আছে। নেতাসকলৰ পৰাও কেতিয়াবা কেতিয়াবা হিচাপ খোজা হয়। কুবৰ কিজানি এই পিচৰ শ্ৰেণীৰ আৰ্হি। মুঠতে ৰোগটো প্ৰাচীন আৰু ব্যাপক। সমাজদেহৰ ওপৰত আসুৰিক হওক, অস্ত্ৰোপচাৰ হওক ভাল চিকিৎসা নহ'লে নিৰাময় কৰা টান।

কৰা হৈছিল। এনেবোৰ অসৎ লোকৰ কামৰ বাবে বহু প্ৰাণ নষ্ট হৈছিল, বহুতো সম্পত্তি ধ্বংস হৈছে আৰু ৰেলৰে বিভাগে ১৯৬৪-৬৪ চনত প্ৰায় ৫ দেশৰ সামূহিক নিৰাপত্তাৰ লগত ৰেলপথৰ নিৰাপত্তাৰ বিশেষ সম্বন্ধ থকালৈ চাই— এই বিষয়ে কেন্দ্ৰীয় ৰেলৰে মন্ত্ৰী বিভাগ তৎপৰ হোৱাটো স্বাভাৱিক। ৰেল লাইনৰ নিৰাপত্তাৰ বাবে প্ৰত্যেক ৰাজ্য চৰকাৰৰ দায়িত্ব থাকিব কিন্তু ৰেল ষ্টেচন বা ট্ৰেইনত ঘটা চুৰি-ডকাইতি-হত্যাकाण্ড আদিৰ বিপৰীতে দ্ৰুততৰ ব্যৱস্থা ল'বলৈ এটা কেন্দ্ৰীয় ৰেলৰে পুলিচ বাহিনী গঠন কৰাৰ মানসে সংবিধানৰ আৱশ্যকীয় সংশোধনৰ বাবে ৰেলৰে মন্ত্ৰীদপ্তৰে বৰ্তমানে প্ৰস্তাৱ দিছে। চলন্ত ট্ৰেইন বা ৰেল ষ্টেচনত ঘটা অপৰাধৰ সংখ্যা বৰ্তমানে বাঢ়িছে আৰু ইয়াৰ আঁৰত বিদেশী শত্ৰুৰ হাত থকাটোও অসম্ভৱ নহয়। বহু ক্ষেত্ৰত তেনে বাহিৰৰ হস্তক্ষেপৰ উমানো পোৱা গৈছে। অসমৰ দৰে একাধিক অবন্ধুভাবাপন্ন ৰাষ্ট্ৰৰ সীমাত থকা ৰাজ্যৰ ক্ষেত্ৰত এই বিষয়ে ৰেল বিভাগ অধিক তৎপৰ হোৱা উচিত হ'ব।

আনহাতে কেন্দ্ৰীয় সীমান্ত নিৰাপত্তা বাহিনীৰ ডিৰেক্টৰ জেনেৰেল শ্ৰীকে-এফ-বুস্তমজীয়ে যোৱা দেওবাৰে শ্বিলঙত কোৱাৰ দৰে চৰকাৰে দ্ৰুতভাৱে— অসম আৰু পূব পাকিস্থানৰ সীমান্তত অধিক চোকা পহৰাৰ ব্যৱস্থা কৰাটো যুক্ত হ'ব। বৰ্তমানে পূব পাকিস্থানৰ পৰা অনুপ্ৰৱেশকাৰী দলে দলে অসমত সোমাবলৈ চেষ্টা কৰা কথাটো অকল অসমৰ কাৰণেই নহয়, গোটেই ৰাষ্ট্ৰৰ কাৰণে ভয়াবহ হৈ উঠিছে। এই বিষয়ে অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰীয়েও দঢ়াই দঢ়াই সাৱধান কৰি দিছে। আমি আশা কৰো অসমৰ সকলো দলৰ নেতৃস্থানীয় সকলো লোকে এই বিপদৰ বিপৰীতে সক্ৰিয় অংশ গ্ৰহণ কৰিব। সমূহ ৰাইজেও এই বিষয়ে চৰকাৰক সহায় কৰাৰ উপৰি, দেশৰ মাজত লুকাই থকা দেশদ্ৰোহীৰ সন্ধানত সজাগ থাকিব,— যাতে এজনো অনুপ্ৰৱেশকাৰীয়ে ক'তো আশ্ৰয় নেপায়। আজি ভাৰতৰ গণতান্ত্ৰিক ৰাষ্ট্ৰৰ নাগৰিকে ব্যক্তিগতভাৱে আৰু সমূহীয়াকৈ ৰক্ষা কৰিব লাগিব তেওঁলোকৰ প্ৰথম আৰু প্ৰধান স্বত্ব-নিৰাপত্তা, ব্যক্তিগত নিৰাপত্তা, পৰিয়ালৰ নিৰাপত্তা, দেশৰ নিৰাপত্তা।

শুকুৰবাৰ, ৩০ চেপ্তেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ৰাজ্য চৰকাৰসমূহকো খৰচ কমোৱাৰ বাবে নিৰ্দেশ দিছে। আন্তৰিকতাৰে আগবাঢ়িলে ৰাজ্য চৰকাৰসমূহেও অনায়াসে বিভিন্ন শিতানত খৰচ কৰিব পাৰে। অৱশ্যে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এতিয়া ল'ব খোজা ব্যৱস্থাই যে আমাৰ সমূহৰ এক্সাৰ দূৰ কৰিব পাৰিব— সেইটো নহয়। কিয়নো এতিয়া যিখিনি ব্যয় কৰিব খোজা হৈছে, তাৰ মূৰতো ১৯৬৬-৬৭ চনৰ ৰাজহৰ বাজেট ৰাহিৰে শেষ নহ'বগৈ। তদুপৰি চৰকাৰে টকাৰ মূল্য হ্রাসকৰণৰ ফলত হোৱা হেঁচাৰ হিচাপ এই প্ৰসঙ্গত লোৱা নাই। টকাৰ মূল্য হ্রাস কৰাৰ ফলত আমাৰ প্ৰায় সকলো শিতানৰ ব্যয় বৃদ্ধি পাব। হেঁচা আঁতৰাবৰ বাবে টকাৰ মূল্য হ্রাস কৰাৰ মূৰত লোৱা ব্যৱস্থাই সমস্যা লাঘৱ কৰিব বুলি চৰকাৰে আশা কৰিছে। কিন্তু সেই ভাৱসা ল'ব পৰা অৱস্থাত আমি এতিয়াও উপনীত হোৱা নাই। কিয়নো চৰকাৰে লোৱা কোনো ব্যৱস্থাবে সুফল এতিয়ালৈকে পৰিলক্ষিত হোৱা নাই।

বিদ্ৰোহী নগাৰ তৎপৰতা

অলপ দিন শাস্ত হৈ থকাৰ মূৰত বিদ্ৰোহী নগা দলৰ উপদ্ৰৱমূলক কাৰ্যকলাপ আকৌ চলিছে। বিভিন্ন অঞ্চলৰ পৰা ভিন ভিন ঘটনাৰ বাতৰি আহিব লাগিছে। চৰকাৰী ৰক্ষী বাহিনীৰ ওপৰত বিদ্ৰোহী নগা দলে আক্ৰমণ চলোৱাৰ কেইবাটাও বাতৰি ইতিমধ্যে প্ৰকাশ পাইছে। বিদ্ৰোহী নগা দলে সময় বুজি এনেবোৰ তৎপৰতা দেখুৱাই আহিছে। এনে অৱস্থাত চৰকাৰে এইবোৰ বিক্ষিপ্ত ঘটনা বুলি ধৰি লোৱাটো ভুল হ'ব। বিদ্ৰোহী নগা, বিদ্ৰোহী মিজো সকলোৰে তৎপৰতাৰ যোগাযোগ নিশ্চয় আকস্মিক নহয়। পাকিস্থানৰ সহায় লৈ এই দুয়োটা পক্ষই নিজক অধিক পৰিমাণে সুসজ্জিত কৰি তুলিছে। আনহাতে উভয়ৰে মাজত যোগাযোগ স্থাপিত হোৱা বুলিও কেতবোৰ মহলে বাতৰি দিছে।

অভিযান বন্ধ কৰি শান্তিপূৰ্ণ পৰিৱেশৰ মাজত আলোচনা সুগম কৰি তোলাটোৱেই উদ্দেশ্য আছিল। কিন্তু আলোচনাৰ ক্ষেত্ৰত অগ্ৰসৰ হ'ব পৰা নাই। অথচ অভিযান বন্ধ ৰখাৰ মিয়াদ ক্ৰমে বঢ়াই থকা হৈছে। ইয়াৰ ফলত মাত্ৰ এটা পৰিণতিহে ঘাইকৈ চকুত পৰিছে— এই অৱস্থাৰ পূৰ্ণ সুযোগ লৈ বিদ্ৰোহী নগা দলে নিজৰ শক্তি বৃদ্ধি কৰিছে। অবাধ চলাচলৰ যোগেদি বিদ্ৰোহী নগা দলে নিজৰ প্ৰভাৱৰ গণ্ডী ক্ৰমে বঢ়াই নিছে। মণিপুৰ সীমান্তত সেই প্ৰভাৱ বিস্তাৰৰ অভিযানত বাধা পোৱা কাৰণেই স্থানীয় লোকৰ সৈতে ইটোৰ পিচত সিটোকৈ সংঘৰ্ষ ঘটিছে। আনহাতে বিদ্ৰোহী নগা দলে নিজৰ সামৰিক বলো ইতিমধ্যে আগতকৈ বহুত বেছি পৰিমাণে বঢ়ালে। অস্ত্ৰ-শস্ত্ৰ আদিও পাকিস্থানৰ পৰা আনিয়েই আছে। চৰকাৰে খুটি পুতি উজুটি খোৱাৰ উপায় উলিয়াই লোৱাহে হ'ল বুলি আমাৰ ধাৰণা জন্মিছে। নগালেণ্ডৰ এই সমস্যা এনেদৰে থাকিবলৈ দিলে ইয়াৰ পৰিণাম বৰ জটিল হ'ব— তাত সমূলি সন্দেহ নাই।

দেওবাৰ, ২ অক্টোবৰ, ১৯৬৬ চন

দুই অক্টোবৰ

আজিৰ দিনটো কেবাটাও কাৰণত গুৰুত্বপূৰ্ণ। এই দিনটোতে মহাত্মা গান্ধী আৰু লালবাহাদুৰ শাস্ত্ৰীয়ে জন্ম গ্ৰহণ কৰিছিল। গান্ধীজীয়ে ভাৰতবাসীক জাগৰণৰ পথেৰে নি স্বাধীনতাৰ লক্ষ্যত উপনীত কৰাইছিল আৰু গান্ধীবাদত পূৰ্ণবিশ্বাসী স্বৰ্গীয় শাস্ত্ৰীয়ে স্বাধীন ভাৰতৰ দ্বিতীয় প্ৰধান মন্ত্ৰী ৰূপে অতি সংকটৰ কালত

সময়ে হৈ থকা নানান আন্দোলন-অশান্তিৰ পৰা সংশয় নোপজাকৈ নেথাকে। এনে অৱস্থাত চৰকাৰী-বেচৰকাৰী এনে উদ্যমৰ জৰিয়তে সংহতিৰ প্ৰচেষ্টা চলাই থকা আৰু ৰাইজক এই ভাবৰ প্ৰতি উদ্বুদ্ধ কৰি থকাটো আৱশ্যকীয় হৈ উঠিছে। সংহতিৰ ভাব গান্ধীজীৰো মনৰ ওচৰ আছিল; কাৰণ তেওঁ এখন ভাৰতৰ কাৰণে সেৱাৰ পথ দেখুৱাইছিল আৰু তাৰ জৰিয়তে মানৱ জাতিক একীভূত কৰিব খুজিছিল।

সোমবাৰ, ৩ অক্টোবৰ, ১৯৬৬ চন

ছাত্ৰৰ নিয়মানুবৰ্ত্তিতা

কেন্দ্ৰীয় গৃহমন্ত্ৰী শ্ৰীমন্দি পৰহি কংগ্ৰেছ এম-পি কেইজনমানক ক'বৰ দৰে ভাৰতত ছাত্ৰসমাজৰ অনুশাসনহীনাটো সঁচাই এটা ব্যাপক সমস্যা হৈ পৰিছেনে? কিছুমান ঘটনাৰ পৰা প্ৰথমে তেনে যেনেই লাগে। সম্ভৱতঃ ছাত্ৰৰ আন্দোলনে বেয়া ৰূপ লোৱা বাবে লক্ষ্ণৌ বিশ্ববিদ্যালয় বন্ধ কৰি দিয়া ঘটনা আৰু যোৱা মাহৰ মাজ ভাগ মানৱ পৰা মধ্যপ্ৰদেশৰ ইন্দোৰ, গোৱালিয়ৰ, জবলপুৰ আদি চহৰত হৈ থকা ছাত্ৰ আন্দোলনৰ কথা কেতিয়াও ভাবি শ্ৰীমন্দি এই সমস্যাটোৱে 'বিৰাট আকাৰ' ধাৰণ কৰিছে বুলি কৈছে। কিন্তু আমি মনত ৰখা উচিত যে এনেকুৱা বিক্ষিপ্ত ঘটনা সময়ে সময়ে বিভিন্ন বিশ্ববিদ্যালয় বা অন্যান্য ঠাইত হৈয়েই আহিছে। ভাৰতৰ বাহিৰততো কোনো কোনো দেশত ছাত্ৰ সমাজৰ আন্দোলনে ব্যাপক ৰাজনৈতিক আকাৰ ধাৰণ কৰা দেখিবলৈ পোৱা গৈছে। ভাৰততো স্বাধীনতা আন্দোলনৰ সময়ত আমাৰ ছাত্ৰ সমাজে স্কুল-কলেজ এৰি নেতাসকলক অনুসৰণ কৰি দুখ-কষ্টৰ জীৱনক সাবটি লৈছিল। কিন্তু আজি দেশত তেনে কোনো ব্যাপক ৰাজনৈতিক আন্দোলনো নাই আৰু সেই বাবে তেনে ঘটনাৰো সৃষ্টি হোৱা নাই। সময়ে সময়ে অৱশ্যে নানান ধৰণৰ আন্দোলন হৈ আছে আৰু সেইবিলাকত ছাত্ৰসকলকো কেতিয়াবা যোগদান কৰা দেখা যায়। যেনে চোৰাং বেপাৰীৰ বিৰুদ্ধে চলোৱা অভিযান, 'বন্ধ' আন্দোলন আদিত তেওঁলোকেও সহযোগিতা কৰে। তদুপৰি ছাত্ৰ সমাজৰ নিজৰো কিছুমান অভিযোগ আছে বা থাকে যিবোৰৰ কাৰণে তেওঁলোকে ধৰ্মঘট কৰে। বিশ্ববিদ্যালয়ত হোৱা আন্দোলন সাধাৰণতে এই পিচৰ বিধৰ।

শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠানত অনুশাসনহীনতা কেতিয়াও ক্ষমণীয় নহয়। শিক্ষাদানৰ বাবে অনুকূল বাতাবৰণ ৰক্ষা কৰিবই লাগিব; তাৰ লগত ছাত্ৰৰ নিজৰে আৰু লগতে দেশৰো ভৱিষ্যৎ নিৰ্ভৰ কৰিছে। কিন্তু ছাত্ৰসকলক চৌপাশৰ সমাজখনৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰি চাব নোৱাৰি আৰু সেইবাবে বাহিৰৰ প্ৰভাৱ তেওঁলোকৰ ওপৰত পৰিবই। বাহিৰৰ নানান আন্দোলনৰ লগতে গুৰুসকলৰো দাবী দিবস, ধৰ্মঘট আদি ছাত্ৰই চকুৰ আগতে দেখি আছে। চকুৰ আগতে দেখি থকা দুৰ্নীতি আৰু অনৈতিকতাৰ বিৰুদ্ধে তেওঁলোকে নিজেই ক্ষোভ প্ৰকাশ কৰিছে। হয়তোবা তেওঁলোকৰ উচ্ছ্বাসত মাত্ৰাধিক্য ঘটে; কিন্তু বয়সৰ ফালৰ পৰা সেইটো বৰ বেছি অস্বাভাবিক নহয়। তেওঁলোকৰ শক্তিৰ প্ৰাচুৰ্য্যক সুপথে পৰিচালিত কৰিব পাৰিলে অনুশাসনৰ সমস্যা ভালোখিনি লাঘৱ হৈ গ'লহেঁতেন। কিন্তু তাৰ কাৰণে অনুকূল পৰিৱেশ নাই।

সুপৰিচালনাৰ অভাৱেই ঘাই সমস্যা যেন প্ৰতীয়মান হৈছে। সিদিনা দুৰ্ধনৈত হোৱা এখন ছাত্ৰ সভাত মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহায়ো তেওঁলোকক যথার্থ পৰিচালনা দিয়াৰ আৱশ্যকতাত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছে। ৰাজনৈতিক

বৰ সহজ নহয়।

শুকুৰবাৰ, ৭ অক্টোবৰ, ১৯৬৬ চন

ছাত্ৰৰ বিক্ষোভ

কেইদিনমানৰ ভিতৰতে ছাত্ৰ সমাজৰ বিক্ষোভে এনে ব্যাপক আৰু ভয়াবহ ৰূপ ধাৰণ কৰিব বুলি আমি ভবা নাছিলো। চৰকাৰে ভবাৰ দৰে ই কেৱল আইন-শৃঙ্খলাৰ প্ৰশ্ন নহয় বুলিও আমাৰ ধাৰণা হৈছিল। সেই ধাৰণা সলনি হোৱা নাই যদিও এতিয়া সকলো ঠাইতে ধ্বংসাত্মক কাৰ্য্য-কলাপলৈ চাই সাময়িক ভাৱে হ'লেও কৰ্তৃপক্ষই শৃঙ্খলা ৰক্ষাৰ ব্যৱস্থা লোৱাৰ প্ৰয়োজন হৈছে। ক্ষুদ্ৰ ছাত্ৰৰ লগ হৈ সমাজ বিৰোধী লোকে ৰাজহুৱা সা-সম্পত্তি নাশ কৰি যাব, এনে কথা হ'ব নোৱাৰে। কৰ্তৃপক্ষই সতৰ্কতাৰে উপযুক্ত কঠোৰ ব্যৱস্থা লওক।

সুখৰ বিষয় যে চৰকাৰ আৰু অন্যান্য কৰ্তৃপক্ষই এই অশান্তিক বহল দৃষ্টি-কোণৰ পৰা বিবেচনা কৰিছে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগে একোখন কমিটী গঠন কৰি ছাত্ৰৰ উচ্ছৃঙ্খলতাৰ গুৰি কাৰণ উলিয়াবলৈ দিহা কৰিছে। এইবিলাক কমিটীত দেশৰ প্ৰধান প্ৰধান শিক্ষাবিদ, চিন্তানায়ক আদিকে লোৱা হৈছে। সম্প্ৰতি ছাত্ৰ-বিক্ষোভ হৈ থকা অঞ্চলবিলাকৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য্যসকলকো পৰামৰ্শৰ বাবে আহ্বান জনোৱা হৈছে। তেওঁলোকে সুচিন্তিত অভিমত আৰু পৰামৰ্শ আগবঢ়াব বুলি আশা কৰিছো। কেন্দ্ৰীয় শিক্ষামন্ত্ৰী দপ্তৰে প্ৰশ্নটো কেবল আইনশৃঙ্খলা ৰক্ষাৰ দ্বাৰা সমাধান কৰিব নোৱাৰি বুলি উপলব্ধি কৰাটো এটা ভাল লক্ষণ।

চলিত বিক্ষোভৰ গুৰি কাৰণ প্ৰাপ্ত বাতৰিবিলাকৰ পৰা উলিওৱা টান। বিহাৰ, উত্তৰ প্ৰদেশ আৰু মধ্য প্ৰদেশত যিবিলাক ঘটনা হৈ আছে সেইবোৰৰ সৰহ ভাগেই আন ঘটনাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া স্বৰূপ। ছাত্ৰৰ ক্ষোভৰ কাৰণ হয়তো আছে, কিন্তু তাৰ প্ৰতিক্ৰিয়া ইমান ব্যাপক আৰু ভয়ঙ্কৰ হৈছে যে ইয়াৰ অন্তৰালত ছাত্ৰৰ মানসিক অৱস্থালৈ ভালদৰে লক্ষ্য কৰাৰ প্ৰয়োজন হৈছে। এই বিষয়ত চিন্তা-চৰ্চা কৰা কোনো কোনো লোকে ক'ব খোজে যে শিক্ষকৰ হতাশাজনক মনোভাৱৰ পৰাও ছাত্ৰ সমাজ বিশৃঙ্খল হৈ পৰিব পাৰে; ইয়াৰ লগতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰভাৱ হ্রাস, অনুশাসন শিক্ষাৰ অভাৱ ইত্যাদিয়েও বৰঙণি যোগাইছে। শিক্ষকসকলে সম্প্ৰতি ভাৰত-জোৰা আন্দোলন চলাবলৈ আয়োজন কৰিছে; ইয়াৰ বাবে আলোচনাৰ কেন্দ্ৰ পাটনা আৰু লক্ষ্ণৌ নিৰ্বাচিত হৈছে— যি দুঠাইত ব্যাপক ছাত্ৰ বিক্ষোভ হৈছে। শিক্ষকৰ ক্ষোভৰ সৈতে ছাত্ৰৰ ক্ষোভৰ কিবা সম্পৰ্ক আছে নেকি উক্ত মহলবিলাকে বিচাৰ কৰি চাওক। কিন্তু অকল এয়েই কাৰণ হ'ব নোৱাৰে। বন্ধ আন্দোলনত হোৱাৰ দৰে এইবিলাক ক্ষোভৰ ফলতো ৰাজহুৱা সা-সম্পত্তিৰ ক্ষতি সাধন কৰিবলৈ লোৱা দেখা গৈছে। গতিকে ধৰি ল'ব পাৰি যে ইয়াৰ অন্তৰালত বহুতো আৰু বহুদিনৰ পৰা পুঞ্জীভূত হৈ থকা অসন্তোষে ক্ৰিয়া কৰিছে। সেইবোৰ বিচাৰি উলিওৱাই হ'ব উক্ত কমিটীসমূহৰ কাম। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে ৰাজ্যসমূহক ৰাষ্ট্ৰীয় কাৰ্য্যসূচী উদ্ভাৱনৰ প্ৰয়োজন হৈছে বুলি কৈছে। এই কথা কিছুদূৰ প্ৰয়োজনীয় হ'বও পাৰে। কিন্তু কেতিয়াবা স্থানীয়ভাৱেও ক্ষোভৰ কাৰণ থাকিব পাৰে। সমবেশ নীতি অনুসৰণ কৰিবলৈ গৈ যেন এইবিলাক কথা লৈ আওকাণ কৰা নহয়। ইতিমধ্যে কালি দিল্লীত উচ্চমহলত এই বিষয়ে আলোচনা আৰম্ভ হৈছেই। অসুস্থতাৰ পৰা সকাহ পাই শিক্ষামন্ত্ৰীয়েও এতিয়া ভালদৰে মনোনিৱেশ কৰিব পাৰিব।

বিদ্ৰোহীৰ গতি-বিধি

পুলিচৰ গুলীচালনা হ'বই লাগিছে। বিক্ষোভে এনে আকাৰ ধাৰণ কৰিছে যে আইন-শৃঙ্খলা ৰক্ষা কৰাটোৱেই এতিয়া প্ৰধান সমস্যা হৈ উঠিছে। সেইটো অৱশ্যে কৰিবই লাগিব, কাৰণ ৰাজহুৱা সা-সম্পত্তি ইয়াৰ ফলত ধ্বংস হ'বলৈ এৰি দিব নোৱাৰি। কিন্তু এই ক্ষোভ আৰু ধ্বংসকাৰ্য্য কিমানখিনিলৈকে পুলিচৰ দোষত হৈছে সেইটো বিচাৰ কৰি চাবই লাগিব। কাইলৈ গৃহমন্ত্ৰী শ্ৰীনন্দই তিনিখন ৰাজ্যৰ আই-জি-পি সকলৰ লগত আলোচনা কৰাৰ কথা। অকল তিনিখন কয়, সকলো ৰাজ্যৰ পুলিচ কৰ্তৃপক্ষৰ লগতে পৰামৰ্শ কৰাৰ আৱশ্যক। কাৰণ অন্যান্য ৰাজ্যতো বিক্ষোভ-আন্দোলন হৈছে আৰু আগলৈকো নহ'ব বুলি ক'ব নোৱাৰি— সেইবিলাকতো অভিযোগ কৰিবলগীয়া নাই বা নেথাকিব বুলি কোৱা টান।

অসমত তেনে অভিযোগ আছেই। অলপতে হৈ যোৱা খাদ্য আন্দোলন সংক্ৰান্ততে এনে অভিযোগ যোৰহাট, শ্বিলং আদি ঠাইত উঠিছে। যোৰহাটৰ ঘটনা কিছুমানৰ বিষয়ে অনুসন্ধানৰ আদেশ দিয়া হৈছে। যোৱা ১৪ ছেপ্টেম্বৰত অসম বিধানসভাৰ গোপন অধিবেশনত আইন-শৃঙ্খলাৰ বিষয়ে খোলোচাকৈ আলোচনা কৰা হয়। এই আলোচনাৰ বিষয়ে যি বিবৃতি প্ৰকাশ কৰা হৈছে তাত অসমৰ পুলিচ বাহিনীৰ উন্নতি সাধন কৰাৰ আৱশ্যক আছে বুলি একমত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। এতিয়াকৈ উন্নত গুণ আৰু নিপুণতা সম্পন্ন লোকক পুলিচ বিভাগত ল'ব লাগে বুলিও মত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। অৰ্থাৎ এই ৰাজ্যৰ পুলিচ ব্যৱস্থা উপযুক্ত নহয়। বিষয়া পৰ্য্যায়ত পতা দুখন কমিটীয়ে প্ৰশাসন আৰু পুলিচ ব্যৱস্থা সম্পৰ্কে পৰামৰ্শ দি প্ৰতিবেদন দাখিল কৰিছে বুলি বাতৰি ওলাইছে। পৰিৱৰ্তিত অৱস্থাৰ লগত পুলিচৰো যে পৰিৱৰ্তিত ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন এই কথা অন্ততঃ অসমত স্বীকাৰ কৰি লোৱা হৈছে। সৰ্বভাৰতীয় পৰ্য্যায়তো এই সজাগতা অহাৰ লক্ষণ দেখা গৈছে।

পুলিচৰ প্ৰতি জনসাধাৰণৰ মনোভাৱ সলনি হোৱাৰ প্ৰয়োজন আছে নেকি ভাবি চাবলগীয়া। অসম বিধানসভাৰ উক্ত গোপন অধিবেশনে প্ৰয়োজন আছে বুলি অনুভৱ কৰে। ছাত্ৰ বিক্ষোভৰ সংক্ৰান্ততো এই প্ৰসঙ্গ উল্লেখ কৰা হৈছে। শোষণকাৰী আৰু উৎপীড়ক বিদেশী শক্তি এটাৰ প্ৰতিনিধি বুলি এসময়ত পুলিচক বেয়া চকুৰে স্বাভাৱিকভাৱেই চোৱা হৈছিল। সেই ভাবটো এতিয়া থাকি যোৱা উচিত নহয় সঁচা। কিন্তু দেশখনত এনে এটা পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি হৈছে যে পুলিচে প্ৰতিনিধিত্ব কৰা নতুন শক্তিটোকো জনসাধাৰণে তাতকৈ বেলেগ বুলি ভাবিব পৰা নাই। সেই পৰিৱেশৰ পৰিৱৰ্তন লাগে। পুলিচ সৌজন্য সপ্তাহ পালনে এই বিষয়ত একো বৰঙণি যোগাব পৰা নাই। অসৎ, সমাজ-বিৰোধী লোকৰ বিৰুদ্ধেহে পুলিচৰ আৱশ্যক; বাদবাকী সৰহ সংখ্যক নাগৰিকে উচিত কামত পুলিচৰ সৈতে সহযোগিতা নকৰাৰ কাৰণ নাই। কি কাৰণত সহযোগিতাৰ এই ভাব ৰাইজৰ মাজলৈ অহা নাই সেইটো বিচাৰি উলিয়াই প্ৰতিকাৰ কৰিব পাৰিলেই বিধানসভাই কামনা কৰা পুলিচ-ৰাইজৰ সম্প্ৰীতিৰ সম্পৰ্ক আশা কৰিব পাৰি। সেইটো এটা বিৰাট সামাজিক দায়িত্ব— তাক চৰকাৰে বহন কৰিব পাৰিবনে?

এটা বিন্দুক কেন্দ্ৰ কৰি

এটা বাতৰি ওলাইছে— বন বিভাগত ইঞ্জিনীয়াৰিং আৰু মেডিচিনৰ বিষয়ত তিনিটা সৰ্বভাৰতীয় সেৱা অনুষ্ঠান গঠন হ'বলৈ এতিয়াও বাকী যদিও আজিৰ পৰা পাঁচ বছৰৰ আগতে দেশত একো ৰক্ষা কৰাৰ নামত ৰাষ্ট্ৰীয় আনুভূতিক একো পৰিষদে সেইৰূপে অনুমোদন দিছিল। অকল সেয়েই নহয়— তাৰো পাঁচ বছৰৰ আগতে ৰাজ্য পুনৰ গঠন আয়োগেও কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ওচৰত সেই সম্পৰ্কে পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিল। এতিয়া

হ'ব সহজে বুজিব পাৰি।

অসমৰ অৰ্থনৈতিক দুৰৱস্থাৰ কথা এই ৰাজ্যৰ লোকে অনুভৱ কৰিছে কাৰণ ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ বিত্ত মন্ত্ৰী দপ্তৰ আৰু অন্যান্য পক্ষৰ পৰা এই বিষয়ে জনোৱা হৈছে। কিন্তু ৰাজ্যখনৰ এই পিচপৰা অৰ্থনীতিৰ কাৰণে দায়ী কোন? ইয়াৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰেও দায়িত্ব বহন কৰিব নালাগিবনে? এইখন ৰাজ্যত বৈদেশিক মুদ্ৰা অৰ্জন কৰিব পৰা চাহ, মৰাপাটৰ খেতি হয়, ইয়াত আজিৰ যুগৰ অতি আপুৰুগীয়া সম্পদ তেল আছে। এইখন ৰাজ্যত প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ অভাৱ নাই, ইয়াৰ মাটি সাৰুৱা, অথচ এইখন ৰাজ্যই দুখীয়া। এই ৰাজ্যৰ চৰকাৰে উন্নয়ন আঁচনি হাতত লোৱাৰ কথা দূৰত থাওক, প্ৰশাসন কাৰ্য্য চলাবলৈ ধনৰ চিন্তা কৰিব লাগে। এই ৰাজ্যখনৰ সম্পদ আহৰণ কৰি কামত লগোৱাত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সময়োপযোগী আৰু আৱশ্যকীয় পৰিমাণৰ সাহায্য দিয়া হ'লে আৰু তৎপৰতা অৱলম্ব কৰা হ'লে স্বাধীনতা লাভৰ উনৈশ বছৰৰ পিচতো এনে এটা অৱস্থা

আৱশ্যক নেথাকিব; নিৰস্ত্ৰীকৰণ আণৱিক অস্ত্ৰৰ বিস্তৃতি সাধন বন্ধ আদি বিশ্বৰ আহুকলীয়া সমস্যা কিছুমান সমাধান কৰাৰ পথ সুগম হ'ব। আনকি ভিয়েটনামৰ যুদ্ধৰ সমস্যাও সমাধান হ'ব পাৰে। এই আটাইবোৰৰ কাৰণে লাগিব সহ-অৱস্থান নীতিৰ প্ৰতি আনুগত্য। মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যই সহ-অৱস্থান নীতি অনুসৰণ কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিবনে সেয়ে হৈছে প্ৰশ্ন।

মাৰ্কিন প্ৰেছিডেণ্ট জনছনে মাৰ্কিন জনতাৰ সাধাৰণ মনোভাৱৰ প্ৰতি লক্ষ্য কৰি অহা প্ৰেছিডেণ্ট নিৰ্বাচন আৰু ৰিপ্ৰেজেণ্টেটিভ সদনৰ নিৰ্বাচনৰ ওপৰত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিবলৈকে এনে প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াইছেনে কি বুজা নাযায়। কিন্তু এটা কথা ঠিক যে মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যত ভিয়েটনামৰ যুদ্ধই এটা বিৰূপ প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু বিক্ষোভ প্ৰদৰ্শনৰ দ্বাৰা সেই প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ইউৰোপত মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যই এদিন নেতৃত্ব অব্যাহত ৰাখিব পাৰিব বুলি ভাবিছিল যদিও ফ্ৰান্সৰ দৃষ্টিভঙ্গীৰ পৰিৱৰ্তনে সেই আশা ব্যৰ্থ কৰি পেলাইছে। এতিয়া মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যই সসন্মানে ইউৰোপৰ পৰা আঁতৰি আহিব পাৰিলেই হয়তো ৰক্ষা পৰিব। ভিয়েটনামতো মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্যৰ সন্মানৰ প্ৰশ্ন উঠিছে। সেই কাৰণে স্বাৰ্থৰ খাতিৰতে প্ৰেছিডেণ্ট জনছনে সহ-অৱস্থান নীতি অনুসৰণ কৰা বৰ্তমানৰ ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ লগত সম্পৰ্কৰ উন্নতি সাধন কৰিবলৈ চেষ্টা চলোৱা অসম্ভৱ নহয়।

কিন্তু মাৰ্কিন যুক্তৰাজ্য আৰু ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ মাজত এনে বুজা-বুজি হ'ব বুলি আশা কৰা কঠিন। ছোভিয়েট ইউনিয়নৰ লগত সহ-অৱস্থান নীতি কাৰ্যকৰী কৰাত মাৰ্কিন পেণ্টাগন আৰু ৱালষ্ট্ৰীটৰ বেৰণসকল সন্মত হ'ব বুলি আশা কৰিব নোৱাৰি। অথচ বিশ্বৰ শান্তিপ্ৰিয় জনতাই মানৱ জাতিৰ কল্যাণৰ বাবে আজি এই দুখন দেশৰ পৰস্পৰ বিৰোধী কাৰ্যকলাপৰ অৱসান কামনা কৰিছে আৰু সেয়ে হ'লে পৃথিৱীৰ বহুতো সৰু-সুৰা সমস্যা সমাধান কৰা উজু হৈ পৰিব।

সোমবাৰ, ১৭ অক্টোবৰ, ১৯৬৬ চন

আকৌ অনুপ্ৰৱেশকাৰী

পাকিস্তানী কৰ্তৃপক্ষই আকৌ নিয়মিত ৰূপে অনুপ্ৰৱেশকাৰী ভাৱতৰ ভিতৰলৈ পঠোৱাৰ বাতৰি ওলাইছে। কালি আমি এই স্তম্ভত সামান্যভাৱে ইয়াৰ উল্লেখ কৰিছিলো। এইবাৰ আমি বেছি ঘনিষ্ঠভাৱে এই সমস্যাৰ লগত সংশ্লিষ্ট। কাৰণ এইবাৰ অসমলৈ অনুপ্ৰৱেশকাৰী পঠোৱা হৈছে। সীমান্ত নিৰাপত্তা বাহিনীক সজাগ কৰি দিয়া হৈছে বুলি ৰাজ্য চৰকাৰে জনাইছে। সেইটো উৎসাহজনক কথা। কিন্তু তাতেই আশ্বস্ত আৰু সন্তুষ্টি হৈ থাকিলে নহ'ব। এই সমস্যাটো কিমান ব্যাপকভাৱে সাংঘাতিক হৈ উঠিব পাৰে সেইটো চালি-জাৰি চালেই সেই কথা উপলব্ধি হ'ব।

হৈ নেযায় চৰকাৰে তাৰেই দিহা কৰক।

ল'ৰামতীয়া

ল'ৰাই পানী পেলায়, বুঢ়া পিছলি পৰে— নীতি-বাক্যযাৰ বহুতেই পঢ়ি আহিছে। টলপ্তয়ৰ বৰ সুন্দৰ কাহিনী এটাও আছে— ল'ৰা-ছোৱালীৰ কাজিয়াৰ পৰা ডাঙৰৰ কাজিয়া ডাঙৰকৈ লাগিলগৈ আৰু শেষত সেই 'তামাচা' ল'ৰা-ছোৱালীয়ে ডিঙিত ধৰা-ধৰিকৈ চাই আছে! পিচে আজিকালি অকল ল'ৰা-ছোৱালীয়েই কাজিয়া নকৰে আৰু কাজিয়াকো বিবাদ, মতভেদ আদি নাম দি সন্মানিত কৰি লোৱা হৈছে। তথাপি এই

বিবাদৰ বিষয়ে কংগ্ৰেছৰ উৰ্দ্ধতন মহল কেতিয়াবাই অৱগত হৈছিল। সংশ্লিষ্ট উভয় পক্ষই এই বিষয়ে কংগ্ৰেছৰ উৰ্দ্ধতন কৰ্তৃপক্ষক জনাইছিল। কিন্তু সমস্যাৰ সমাধানৰ সূত্ৰ আগ নবঢ়াই মাত্ৰ ইয়াকে কোৱা হৈছিল যে নিৰ্বাচনৰ আগমুহূৰ্তত স্থিতাবস্থাকে বাহাল ৰাখিব লাগে। পিচে মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে শ্ৰীবৰুৱা মন্ত্ৰীৰূপে থাকিলে পদত্যাগ কৰিব বুলি জনোৱাত কংগ্ৰেছ সভাপতিকে ধৰি উৰ্দ্ধতন মহলৰ কাৰণে বিকল্পৰ থল সংকুচিত হৈ পৰিল। মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে পদত্যাগ কৰিলে মন্ত্ৰীসভাৰ গাঁথনিৰে আমূল পৰিৱৰ্তন সাধিবলগীয়া হ'ব। নিৰ্বাচনৰ আগমুহূৰ্তত অসমৰ ক্ষেত্ৰত তাকে কৰিলে অন্যান্য কেইখনমান ৰাজ্যতো অনুৰূপ ব্যৱস্থা হাতত ল'বলৈ কংগ্ৰেছ কৰ্তৃপক্ষ প্ৰতিশ্ৰুত হৈ পৰিব। অসমৰ মন্ত্ৰীসভাৰ সংকটতকৈ উৰিষ্যা, উত্তৰ প্ৰদেশৰ মন্ত্ৰীসভাৰ সংকট অধিক গুৰুতৰ। সেই দুয়োখন ৰাজ্যৰ তৰফৰ পৰা কংগ্ৰেছ কৰ্তৃপক্ষৰ ওপৰত প্ৰবল হেঁচাও দিয়া হৈছে। কিন্তু তাকে কৰিলে সেই দুয়োখন ৰাজ্যতে দলাদলি বৃদ্ধি পাব আৰু ফলত সমাগত মাহ কেইটাত নতুন নতুন সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হ'ব। সেই কাৰণেই কংগ্ৰেছৰ উৰ্দ্ধতন মহলে স্থিতাবস্থা বাহাল ৰখাৰহে পোষকতা কৰিছিল।

শ্ৰীচলিহাৰ শেহতীয়া উক্তিye কংগ্ৰেছ সভাপতি প্ৰমুখ্যে নেতৃবৰ্গৰ আগত মাত্ৰ এটা পথ ৰাখিলে। সেইদেখি শ্ৰীবৰুৱাক দিল্লীলৈ মাতি নিয়াৰ পিচত এতিয়া শ্ৰীবৰুৱাক পদত্যাগ কৰিবলৈ কোৱাৰ বাতৰি প্ৰকাশ পাইছে। শিক্ষামন্ত্ৰী শ্ৰীবৰুৱাই হেনো পদত্যাগ কৰিবলৈ সন্মতি জনাইছে। ইমানতে বিবাদ নিষ্পত্তি হৈ যায় যদি ভালৈই। কিন্তু গোজেই গছ হ'লৈগৈ সমাগত দিনত বহুতো বিপত্তিৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়া হ'ব। অন্যান্য ৰাজ্যৰ তুলনাত অসমৰ কংগ্ৰেছ নেতৃবৰ্গ পাৰস্পৰিক বিবাদৰ পৰা আপেক্ষিকভাৱে মুক্ত আছিল। সেইদেখি নানান সীমাবদ্ধতাৰ মাজতো কেতবোৰ ৰাজ্যৰ তুলনাত অসমৰ মন্ত্ৰীসভাই প্ৰশাসনৰ কামত অধিক পৰিমাণে মনোনিবেশ কৰিব পাৰিছিল। সীমামূৰীয়া এই ৰাজ্যখনৰ সমস্যাৰ সন্দৰ্ভত এইটো বিশেষ সন্তোষজনক কথা। অসমৰ সীমান্তৰ সিপাৰে শত্ৰুতা আচৰণ কৰা দুটা শক্তি তৎপৰ হৈ আছে। সীমামূৰীয়া ৰাজ্য নগালেণ্ডত বিদ্ৰোহী নগাৰ তৎপৰতা আছেই। তাৰ লগতে যোগ হৈছে বিদ্ৰোহী মিজোৰ সমস্যা, পাৰ্বত্য জনজাতীয় অঞ্চলৰ আন্দোলন, পাকিস্থানী অনুপ্ৰৱেশকাৰীৰ সমস্যা, ৰাজ্যৰ খাদ্য সমস্যা, বান আৰু খহনীয়াৰ সমস্যা, ৰাইজৰ অৰ্থনৈতিক দুৰ্গতিৰ সমস্যা, থলুৱা স্বাৰ্থৰ সংকটাপন্ন অৱস্থা— ইত্যাদি এশ ছকুৰি সমস্যা। এনে সময়ত দলাদলি বৰ্জিত শক্তিশালী চৰকাৰ এটাৰ নিতান্ত প্ৰয়োজন। শাসনত অধিষ্ঠিত দলৰ মূৰব্বীসকলৰ মাজত দলাদলি থাকিলে চৰকাৰ কেতিয়াও শক্তিশালী হ'ব নোৱাৰে। অথচ দেশৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থই অসমত এতিয়া শক্তিশালী চৰকাৰ এটা কাৰ্য্যৰত হৈ থকাটোকে দাবী কৰে। সেইদেখি আমি এতিয়া চিন্তিত হৈছো। শেহতীয়া ব্যৱস্থাই যদি বিবাদৰ পুষ্টি সাধনত সহায় কৰে, তেন্তে অকল যে দলীয় স্বাৰ্থতে আঘাত কৰিব এনে নহয়— অসম তথা ভাৰতৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থও বাধাগ্ৰস্ত হ'ব।

হৈ পৰিছে, শিক্ষানুষ্ঠানৰ পবিত্ৰ চৌহদকো সেই একেটা বিকাৰে কলুষিত কৰি তুলিছে। সময়ত ৰাজনীতিয়ে প্ৰকাশ্যে প্ৰৱেশ কৰিছে, সময়ত কৰিছে লুকাই-চুৰকৈ। শিক্ষক, অধ্যাপকৰ নিযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত ৰাজনীতিৰ প্ৰভাৱ পৰিছে। ৰাজনৈতিক বিচাৰ-বিবেচনাৰ ফালৰ পৰা শিক্ষানুষ্ঠান পতা হৈছে। শিক্ষক, ছাত্ৰ আদিৰ কিছুমান ৰাজনৈতিক স্বাৰ্থৰ প্ৰভাৱত পৰিছে। যদি সেই প্ৰভাৱ বিৰোধী দলৰ, তেন্তে ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত দলে ওলোটাই শৰ মাৰিছে। যদি সেই প্ৰভাৱ ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত দলৰ তেন্তে বিৰোধী দলে ওলোটাই শৰ জুৰিছে। ছাত্ৰানুষ্ঠানবোৰৰ নিৰ্বাচনো ৰাজনৈতিক দলৰ শক্তি পৰীক্ষাৰ স্থল হৈ পৰিছে।

এইখন পটভূমিতে এতিয়া কেন্দ্ৰীয় শিক্ষামন্ত্ৰী শ্ৰীচাগলাই কংগ্ৰেছ সংসদী দলৰ সভাত কোৱা কথা এযাৰৰ তাৎপৰ্য্য বিচাৰি চাব পাৰো। শ্ৰীচাগলাই বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য্যৰ নেতৃত্বৰ অভাৱ ছাত্ৰৰ অশান্তিৰ অন্যতম কাৰণ বুলি কৈছে। তেওঁ উপায়ুক্তৰ নিযুক্তিৰ ব্যৱস্থাটোৰো সমালোচনা কৰিছে আৰু এই ব্যৱস্থাত ৰাজনৈতিক বিচাৰে প্ৰাধান্য লাভ কৰা বুলি মন্তব্য কৰিছে। শিক্ষানুষ্ঠানৰ স্বতন্ত্ৰতা যে কেতিয়াবাই নোহোৱা হ'ল— সেই কথা আমি জানো। এতিয়া আৰু এখোপ চৰিছে। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য্য আৰু ক'ৰ্ট আদিৰ সদস্য বহুৰ ক্ষেত্ৰতো ৰাজনীতিয়েই প্ৰধান বিবেচনা হৈ পৰিছে। তাৰ ফলত কেতবোৰ বিশ্ববিদ্যালয়ত কি অৱস্থা হৈছে, সেই কথা সকলোৱে জানে। শ্ৰীচাগলাই নিৰ্ভীকভাৱে এইযাৰ কথা কৈ চৰকাৰক আত্মবিলোকনৰ বাবে এটা সুযোগ উলিয়াই দিছে বুলি আমি ভাবো। সাম্প্ৰতিক অশান্তি দূৰ কৰা ক্ষেত্ৰত চৰকাৰৰ যদি আন্তৰিকতা আছে, তেন্তে মূলতে থকা বিকাৰবোৰ দূৰ কৰক। চালে-বেৰে কোবোৱাৰ পৰা লাভ নাই।

মঙ্গলবাৰ, ১ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

নিষ্ফল আলোচনা

নতুন দিল্লীত বিদ্রোহী নগাৰ প্ৰতিনিধিৰ সৈতে হোৱা আলোচনাৰ অন্তত চৰকাৰী মুখপাত্ৰই যিমনেই মৃদু আৰু আশাৰ সুৰত নহওক, বিদ্রোহী নগা পক্ষৰ বক্তব্যই কিন্তু কোনো আশাৰ সঁহাৰি দিয়া নাই। ইতিমধ্যে বিদ্রোহী নগা দলৰ প্ৰতিনিধিবৰ্গৰ নেতা শ্ৰীজে-কে সুখায়ে কলিকতাত স্পষ্টভাৱে ঘোষণা কৰিলে যে আলোচনা অচল অৱস্থাত উপনীত হৈছে। বিদ্রোহী দলে সাৰ্বভৌমত্বৰ বাহিৰে আন কোনো ব্যৱস্থাকে মানি নলয়। তাৰ পিচত বিদ্রোহী দলৰ তৰফৰ পৰা তেওঁলোকৰ ১৪ দফীয়া স্মাৰক-পত্ৰখন সাংবাদিকৰ আগত আগবঢ়াই দি তেওঁলোকে স্পষ্টভাৱে ব্যক্ত কৰিলে যে তেওঁলোক আগৰ খোপনিৰ পৰা সমূলি লৰা নাই।

যদি সেয়ে হয়, তেন্তে ইমান দিনেনো নতুন দিল্লীত কিহৰ আলোচনা চলিল আৰু প্ৰত্যেকবাৰৰ আলোচনাৰ অন্ততে আশাৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰাৰ কি কাৰণ আছিল? ভুল ধাৰণা দূৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়া বুলি একাধিকবাৰ চৰকাৰীভাৱে ঘোষণা কৰাৰ মূৰত এতিয়া দেখা গ'ল যে সেইবোৰ উক্তিৰে বিকৃত ৰূপ এটাহে দাঙি ধৰিছিল। আনকি বিকল্প প্ৰস্তাৱ বিদ্রোহী দলে দিব পাৰে বুলি ওলোৱা বাতৰিটোও কাৰবাৰ স্বাৰ্থ-প্ৰণোদিত কল্পনাবিলাস বুলিহে সন্দেহ কৰাৰ থল ওলাইছে।

১৯৬৪ চনৰ ৬ ছেপ্টেম্বৰৰ পৰা অস্ত্ৰ-বিৰতি কাৰ্য্যকৰী কৰি শান্তিৰ পৰিৱেশ ৰচনা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হ'ল। কিন্তু কাৰ্য্যতঃ দেখা গ'ল যে অস্ত্ৰ-বিৰতিৰ সুযোগ লৈ বিদ্রোহী দলে অবাধে নিজৰ শক্তি বৃদ্ধি কৰিলে।

শনিবাৰ, ৫ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

প্ৰাৰ্থী বাছনি

কালিৰ পৰা গুৱাহাটীত প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ নিৰ্বাচনী কমিটীৰ বৈঠক বহিছে। এই বৈঠকতে অহা নিৰ্বাচনৰ কাৰণে কংগ্ৰেছ প্ৰাৰ্থীসকলৰ বাছনি কৰি সেই তালিকা কংগ্ৰেছৰ উৰ্দ্ধতন মহলৰ অনুমোদনৰ বাবে পঠোৱা হ'ব। কংগ্ৰেছ দলৰ প্ৰাৰ্থী বুলি দলৰ স্বাৰ্থ ইয়াত যেনেকৈ নিহিত থাকিব, সেইদৰে ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত দলৰ প্ৰাৰ্থী হিচাপে এই বাছনিৰ লগত সমূহ ৰাইজৰ স্বাৰ্থও নিহিত থাকিব। সেইদেখি এই বাছনিৰ প্ৰতি সকলোৱে দৃষ্টি ৰাখিছে। সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ ভাৰসা এয়ে যে অসম তথা ভাৰতৰ বৃহত্তৰ স্বাৰ্থৰ ভেটিতে যেন প্ৰাৰ্থী বহা হয়। ঠেক স্বাৰ্থ বা ব্যক্তিমুখী স্বাৰ্থই প্ৰাধান্য লাভ কৰিলে বাছনিও ত্ৰুটীপূৰ্ণ হ'ব আৰু মূৰকত তাৰ পৰিণাম ভূগিব লাগিব— সমগ্ৰ অসম তথা ভাৰতে।

এইবাৰ নিৰ্বাচনী কমিটীৰ বাছনিৰ দায়িত্বও গধূৰ। কিয়নো আগতে মণ্ডল কংগ্ৰেছ কমিটীকে ধৰি নিম্নতম মহলৰ পৰা মতামত লৈ উচ্চতম মহলে বাছনিৰ আঁত উলিয়াইছিল। এইবাৰ সেই নিয়ম বলৱৎ থকা নাই। এনে কৰাৰ ফলত ন্যস্ত স্বাৰ্থই প্ৰাধান্য লাভ কৰাৰ সুৰুঙা উলিয়াব পাৰে। দ্বিতীয়তে অসমত এইবাৰেই ক্ষমতাত অধিষ্ঠিত দলৰ মাজত হোৱা কাৰণেই বহুত ক্ষেত্ৰত বাছনি উপযুক্ততাৰ ভেটিত হ'ব পৰা নাই। সম্ভৱতঃ তেনেবোৰ কাৰণেই উপযুক্ত অৰ্থত থকা বহুতো লোকৰ ৰাজনীতিৰ প্ৰতি আজিকালি বিৰাগ ভাগ জন্মিছে। আনহাতে অযোগ্য লোক সুৰুঙাইদি সৰকি যোৱা কাৰণে শাসনৰ মান ৰক্ষা কৰাতো বাধা জন্মিছে।

সেইদেখি প্ৰদেশ কংগ্ৰেছৰ নিৰ্বাচনী কমিটী যেন নিজৰ দায়িত্ব সম্পৰ্কে সচেতন হয়। ঠেক স্বাৰ্থ বা ব্যক্তিমুখী স্বাৰ্থই যেন বৃহত্তৰ স্বাৰ্থ বিপন্ন কৰি তুলিব নোৱাৰে। সুস্থ বিচাৰ-বিবেচনাৰে যোগ্যতাৰ বিচাৰ লোৱাই মূল লক্ষ্য হ'ব লাগিব। ঠেক স্বাৰ্থই দলাদলিৰো বীজ ৰাখি থৈ ভৱিষ্যতৰ অৱস্থা অসহনীয় কৰি তোলে।

পৰীক্ষা-পদ্ধতি

ৰাজ্যিক মাধ্যমিক শিক্ষা ব'ৰ্ডে পৰীক্ষা-পদ্ধতি সংস্কাৰ কৰা সম্পৰ্কত প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱাটো সন্তোষৰ কথা। এতিয়ালৈকে দেশৰ পৰীক্ষা-পদ্ধতি সলনি কৰা সম্পৰ্কে বহুতো দিহা-পৰামৰ্শ, প্ৰতিবেদন আদি পোৱা হ'ল। কিন্তু কাৰ্য্যক্ষেত্ৰত কোনো ব্যৱস্থা লোৱাৰ বেলিকা তৎপৰতা পৰিলক্ষিত হোৱা নাছিল। এনে অৱস্থাত ৰাজ্যিক মাধ্যমিক শিক্ষা ব'ৰ্ডে প্ৰণালীৰূপে প্ৰচেষ্টা এটা হাতত লোৱাটো আশাৰ্হদ। ব'ৰ্ডে সমীক্ষা চলাই বিভিন্ন বিষয়ত ছাত্ৰই দিয়া উত্তৰৰ ধৰণ, ত্ৰুটী আদিৰ বিষয়েও সন্ধান লোৱাটো ভাল কথা হৈছে। ব'ৰ্ডৰ এই প্ৰচেষ্টাৰ সম্পৰ্কত সমালোচনা উত্থাপন কৰাৰ সময় এতিয়াই হোৱা নাই। আমি মাত্ৰ ইয়াৰ অগ্ৰগতিৰ প্ৰতিহে লক্ষ্য ৰাখিব লাগিব।

মাত্ৰ এটা কথা মনত ৰখা উচিত হ'ব। চলিত ব্যৱস্থাৰ সংস্কাৰ সধা ক্ষেত্ৰত সকলো বাছ-বিচাৰ কৰি গতি নিৰ্ণয় কৰাটো উচিত হ'ব। প্ৰশ্ন-কাকতৰ ধৰণ পোনপটীয়া কৰা, মুখস্থ কৰি লিখা বা নোট পঢ়ি লিখাটো নিবাৰণ কৰা, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰকৃত মেধাৰ পৰিচয় ল'ব পৰাকৈ ব্যৱস্থা কৰা— ইত্যাদি কথাবোৰ নিঃসঙ্গ ভাৱে বিচাৰ কৰাটো অনুচিত। এইবোৰ আঁসোৱাহ দূৰ কৰিবলৈ ছাত্ৰৰ লগতে স্কুল আৰু শিক্ষকৰ বহুতখিনি প্ৰস্তুতিৰ প্ৰয়োজন। নতুন ধাৰাৰ প্ৰশ্নৰ তাৎপৰ্য্য কি, কেনে ধৰণেৰে উত্তৰ দিব লাগিব, তাৰ বাবে কেনে ধৰণৰ প্ৰস্তুতিৰ

ব'ৰ্ভে ইংৰাজী আৰু গণিতৰ পৰীক্ষাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে দিয়া উত্তৰৰ সম্পৰ্কত সমীক্ষা চলাই যিবোৰ দোষ পাইছে, সেইবোৰৰপৰাই বুজা গৈছে যে স্কুলত কৰিবলগীয়া বহুত কাম বাকী আছে। এইবোৰ দোষ দূৰ কৰিবৰ বাবে ব্যাপক অনুশীলনৰ প্ৰয়োজন। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে স্কুলত আৰু ঘৰত কৰিবলগীয়া কাম বঢ়াব লাগিব। পিচে এই বৰ্দ্ধিত দায়িত্ব পালন কৰিব পৰা জোখাৰে শিক্ষক সৰহ ভাগ স্কুলতে নাই। এজন শিক্ষকে সপ্তাহটোত যিমানটা শ্ৰেণী ল'ব লাগে, তাতকৈ বেছি ল'বলগীয়া হৈছে শিক্ষকৰ সংখ্যা কম হোৱা কাৰণেই। গণিতৰ দোষ-ত্রুটীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিবলৈ হ'লে নিম্নতম মহলাৰপৰাই বিচাৰ ল'ব লাগিব। নিম্ন মহলাত সুদৃঢ় ভেটি ৰচনা কৰাৰ সামৰ্থ্য বহুত স্কুলতে নাই। সেইদেখি বৰ্ভৰ বিচাৰ্য মূল বিষয়টোৰ লগত আন বহুতো প্ৰসঙ্গ জড়িত হৈ আছে। বৰ্ভৰ প্ৰচেষ্টা যদি সফল হ'ব লাগে, তেন্তে উল্লিখিত সকলো বিষয়ৰ দোষবোৰো আঁতৰিব লাগিব। সেইবোৰ ক্ষেত্ৰত বৰ্ভে সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষৰ সহযোগিতা পালেহে বৰ্ভৰ এই প্ৰচেষ্টা ফলৱতী হ'ব।

এইখিনিতে আমি এটা কথা লৈ বৰ্ভৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিলো। বুৰঞ্জী আদি বিভিন্ন বিষয়ৰ প্ৰশ্ন কাকত ইংৰাজীত কটাৰ একো প্ৰয়োজন নাই। ইয়াৰ ফলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বাধাগ্ৰস্ত হৈছে। আনকি বৰ্ভে গণিতৰ প্ৰশ্ন সম্পৰ্কে চলোৱা সমীক্ষাতে স্বীকাৰ কৰিছে যে গণিতৰ সু-পৰিচিত শব্দ কিছুমানৰ (ইংৰাজীত দিয়া) অৰ্থ নুবুজাৰ বাবে পৰীক্ষাৰ্থীয়ে উত্তৰ দিব নোৱাৰে। এনে স্থলত এই অবাঞ্ছনীয় হেঙাৰ ৰাখি থোৱাৰ কি প্ৰয়োজন?

মঙ্গলবাৰ, ৮ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

অসমৰ উদ্যোগীকৰণ

ব্যৱহাৰিক অৰ্থনৈতিক গৱেষণাৰ ৰাষ্ট্ৰীয় পৰিষদে মন্তব্য কৰিছে যে প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজিক উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰয়োগ কৰাত অসমে বিশেষ আগবাঢ়িব পৰা নাই। অসমৰ অৰণ্যানিৰ মাজত লুকাই থকা সম্ভাৱ্য উদ্যোগ বিষয়ত ৰাষ্ট্ৰই বিশেষ একো কৰিব নোৱাৰা কথাটোলৈ পৰিষদে বিশেষভাৱে আঙুলিয়াই দিছে। তেলৰ বাহিৰে অকল চাহ শিল্পৰ ক্ষেত্ৰতহে অসমে উল্লেখযোগ্য বৰঙণি যোগাইছে। কেইবছৰমান আগতে পৰিষদে চলোৱা অনুসন্ধানৰ ৰিপোৰ্টৰ ভেটিতে এই মন্তব্য কৰা হৈছে আৰু চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কালছোৱাত অসমৰ দ্ৰুতভাৱে উদ্যোগীকৰণৰ বাবে ২৬৮.৭৫ কোটি টকাৰ এখন সুচিন্তিত আঁচনি কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিছে।

এইখিনিতে এটা কথা মন কৰিবলগীয়া যে যোৱা তিনিটা পাঁচ বছৰীয়া পৰিকল্পনাৰ কালছোৱাত তুলনামূলকভাৱে অসম ৰাজ্যত উদ্যোগীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ অগ্ৰগতিৰ চিন পোৱা নেযায়। আনহাতে বাৰ্ষিক চীনা আক্ৰমণ আৰু যোৱা বছৰৰ পাক-ভাৰত সংঘৰ্ষৰ আৱশ্যকতাত সীমান্তবৰ্তী ৰাজ্য বুলি যিখিনি কাম খৰখেদাকৈ কৰা হৈছে বা কৰা হ'ব ধৰিছে সেয়াও যথেষ্ট নহয়। ৰাষ্ট্ৰৰ সীমান্তবৰ্তী ৰাজ্য হোৱাৰ উপৰিও অসমত পেট্ৰোলিয়াম জাতীয় আপুৰুগীয়া সম্পদ থকাত এই অঞ্চললৈ কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অধিক মনোযোগ দিয়া উচিত হ'ব। অৰণ্য-সম্পদৰ পৰা কাকত, নিউজ-প্ৰিণ্টৰ উৎপাদন; চেনি-মৰাপাট উৎপাদন; চিমেন্ট আদিৰ উৎপাদনৰ উপৰিও, — ৰাষ্ট্ৰীয় অৰ্থনৈতিক পৰিষদে এই ৰাজ্যত কৃষিৰ সঁজুলি, ধাতুজাত বয়-বস্ত, বাইচাইকেল, গৃহ নিৰ্মাণৰ সঁজুলি আদি প্ৰস্তুত কৰাৰ কথা উনুকিয়াইছে। এই পৰামৰ্শসমূহ অতি আৱশ্যকীয় আৰু দ্ৰুতভাৱে

বুধবাৰ, ৯ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

উন্মাদনা আৰু নেতৃত্ব

উন্মাদনাই এতিয়া সমগ্ৰ দেশকে ছাটি ধৰিছে। হিংসাত্মক কাৰ্যকলাপ গোটেই দেশতে বিয়পি পৰিছে। শেহতীয়া ঘটনাবোৰ ঘটছে— ৰাজধানী দিল্লীত। সেই পটভূমিত কংগ্ৰেছ সংসদী দলৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক কমিটীৰ বৈঠকত এই বিষয়ে হোৱা আলোচনাত হেনো কেন্দ্ৰীয় গৃহমন্ত্ৰী শ্ৰীনন্দ সমালোচনাৰ কেন্দ্ৰ হৈ পৰে। গৃহমন্ত্ৰী শ্ৰীনন্দক তেওঁৰ দপ্তৰৰ পৰা আঁতৰোৱাৰ দাবী উঠে আৰু এই বিষয়ত শ্ৰীঅতুল্য ঘোষ আৰু ৰেলৱে মন্ত্ৰী শ্ৰীএছ-কে-পাটিলে বোলে আগভাগ লয়। কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী সভাত শ্ৰীনন্দক যে একপ্ৰকাৰ এঘৰীয়া কৰা হৈছে, তাৰ প্ৰমাণ ইতিমধ্যে পোৱা হৈছে। গৃহদপ্তৰৰ কেতবোৰ দায়িত্ব তেওঁৰ পৰা আঁতৰাই নিয়া, শ্ৰীনন্দই নজনাকৈ বা তেওঁৰ অনুপস্থিতিত বিভিন্ন গুৰুত্বপূৰ্ণ সিদ্ধান্ত লোৱা— ইত্যাদি কথাবোৰ বিশেষ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। মন্ত্ৰীসভাত যে আনুগত্য ভাগ ভাগ হৈছে আৰু মন্ত্ৰীসভাৰ বাহিৰে-ভিতৰে শ্ৰীপাটিল প্ৰমুখ্যে এভাগৰ প্ৰতিপত্তি যে দিনক দিনে বৃদ্ধি পাইছে— সেই কথা দেশবাসীয়ে উপলব্ধি কৰিছে। লগতে এই কথাও সকলোৱে উপলব্ধি কৰিছে যে শ্ৰীপাটিল, শ্ৰীঘোষ আদিৰ মতামতে গঢ় দিয়া কেতবোৰ চৰকাৰী নীতি জনমতৰ সম্পূৰ্ণ বিপৰীতে গৈছে। একালৰ তথাকথিত ‘ছীণ্ডিকেট’ আজি অলপ বেলেগ ৰূপত সৰ্বশক্তিমান হৈ উঠিছে। এইসকল লোকে ক্ষমতাৰ বুভুক্ষা পূৰণৰ বাবে প্ৰতিটো সুযোগকে গ্ৰহণ কৰিছে। সেইদেখি বৰ্তমানৰ অশান্তিৰ ক্ষেত্ৰতো তেওঁলোকে সেই বেজালিকে কৰিবলৈ লৈ শ্ৰীনন্দক আঁতৰোৱাৰ বা নিম্নতৰ স্থানলৈ নমোৱাৰ কথা পাঙিছে।

কিন্তু এয়া ৰোগৰ নিৰাকৰণৰ ব্যৱস্থা নহ’ব। শ্ৰীনন্দক উপলক্ষ হিচাপে লৈ পৰিস্থিতিৰ সুযোগ গ্ৰহণ কৰি এই শক্তিমান সমষ্টিটোৱে হয়তো নিজৰ স্থিতি আৰু টনকিয়াল কৰি তুলিব পাৰে। কিন্তু তাৰপৰা দেশৰ পৰিস্থিতি উন্নত কৰিব পৰাৰ থল ওলাব বুলি ভাৰসা ৰখাৰ উপায় নাই। ওলোটা ফলহে হ’বগৈ পাৰে। কিয়নো এই সৰ্বশক্তিমান সমষ্টিটোৱে জনমতৰ বিৰুদ্ধে গৈ যিবোৰ নীতি প্ৰৱৰ্তন কৰিছে, সেইবোৰেই দেশত অস্থৈৰ্য্যৰ বাবে সুৰুঙা উলিয়াই দিছে। সেয়ে দেশত কাৰ্য্যতঃ দুটা শিবিৰ ৰচনা কৰাৰ তুল্য হৈছে। এই ব্যৱধান দূৰ কৰাটোহে এতিয়া ঘাই সমস্যা।

এই ব্যৱধান আছে কাৰণেই সুযোগ সন্ধানী বিৰোধী দল কিছুমানে পৰিস্থিতিৰ পূৰ্ণ সুযোগ ল’বলৈ চেষ্টা কৰিছে। এই বিষয়ত ঠাই বিশেষে বামপন্থী দল আৰু ঠাই বিশেষে সোঁপন্থী দল তৎপৰ হৈ উঠিছে। বেলট বাকচে তেওঁলোকৰ ভাগ্যৰ চকৰী ঘূৰাব পাৰিব বুলি তেওঁলোকে হয়তো পেটে পেটে ভাৰসা ৰাখিব পৰা নাই। সেইদেখি ৰাইজৰ অসন্তুষ্টি বঢ়াই তুলি অনুগ্ৰহ পোৱাৰ চমু বাট কেনিবা ওলায় নেকি তাৰ সন্ধানত তেওঁলোকে আত্মনিয়োগ কৰিছে। ফলত সৰ্বসাধাৰণ যেন বাহিৰ ওলোৱাৰ বাট নথকা বেহুত সোমাই পৰিছে। চৰকাৰৰ ভুল নীতি আৰু বিৰোধী দল কিছুমানৰ বিকৃত ধাৰণাৰ সমাহাৰত সৃষ্টি হোৱা সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিয়ে আমাক কিহৰ পিনে ঠেলি নিছে, সেই কথাটো যেন কোনেও কাণ দিয়া নাই— এনে এটা ধাৰণাহে এতিয়া হৈছে। কিন্তু পিচত আমি এহাতৰ ছল দুহাতে কাঢ়িবলগীয়া হ’ব। আমাৰ গণতান্ত্ৰিক ধাৰা যদি এই অসুস্থ পৰিৱেশৰ মাজত অপমৃত্যুৰ গৰাহত পৰে, তেন্তে সেই পৰিণতিৰ অভিশাপ যুগে যুগে বহন কৰিব লাগিব— এতিয়াৰ ৰাজনৈতিক ৰঙ্গমঞ্চৰ ভাৱবীয়াসকলেই।

দেশত গা কৰি উঠিব ধৰিছে। বাহিৰৰ শত্ৰুৱে দেখেদেখকৈ আক্ৰমণ কৰি আমাক সেও মনাব নোৱাৰাটো প্ৰমাণিত হৈছে। সেয়ে হয়তো এই শত্ৰুসকলে দেশৰ মাজত ভেদ নীতিৰ বীজাণু সিঁচি ভাৰতক দুৰ্বল কৰাৰ উপায় লৈছে। তদুপৰি পশ্চাৎঘাতী কাৰ্য্যেৰে আৰু অনুপ্ৰবেশকাৰীৰ যোগেৰে জাতিৰ মনোবল হ্রাস কৰাৰ চেষ্টাও তেওঁলোকে কৰি আছে। অবক্ষুভাবাপন্ন দুই এক ৰাষ্ট্ৰই দিনে নিশাই ভাৰতৰ বিপক্ষে অনাতাঁৰ আৰু বাতৰি কাকত যোগে বিষ উদগীৰণ কৰিয়েই আছে। ভাৰতৰ খাদ্য সমস্যাৰ কাৰণে ‘ঘঁৰিয়ালৰ চকুলো’ টুকি এনে দুই-এক ৰাজ্যৰ প্ৰচাৰ যন্ত্ৰসমূহে ভাৰতবাসীৰ মাজত হতাশা আৰু বিক্ষোভ সৃষ্টি কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰিছে। তাৰ বিপৰীতে আমাৰ অনাতাঁৰ বা আন প্ৰচাৰ যন্ত্ৰই সমানে ফেৰ মাৰিব পৰা নাই যেন লাগিছে। সেয়ে আমি কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীসভাৰ সাময়িক সালসলনিৰ বিষয়ে বিশেষ চিন্তিত হোৱা নাই। আমি মাত্ৰ আশা কৰিছো— সমুখত সাধাৰণ নিৰ্বাচনৰ মোহ থাকিলেও, চৰকাৰে দেশৰ ভৱিষ্যতৰ কথাত যেন দৃঢ়তাৰে আৱশ্যকীয় কৰ্ম ব্যৱস্থা লয়; দেশৰ পৰা বিশৃঙ্খলা, হতাশাজনিত ক্ষোভ, অৰাজকতা আৰু দলীয়-উপদলীয় বা ব্যক্তিগত স্বার্থৰপৰা উদ্ভৱ হোৱা সকলো প্ৰকাৰৰ দেশৰ বাবে অহিতকৰ মনোভাৱৰ যেন অন্ত পেলায়। এই মূল নীতি অকল কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ ক্ষেত্ৰতে নহয় ৰাজ্যিক চৰকাৰৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰযোজ্য। ক্ষুদ্ৰ ব্যক্তিগত বা দলীয় স্বার্থ বলি দিবলৈ চেষ্টা কৰা কোনো লোককে দেশ আৰু দেশবাসীয়ে ক্ষমা নকৰে।

শিশু কথাছবি

শিশু দিৱসৰ লগত খাপ খুৱাই শিশু কথাছবি সংস্থাই কালিৰপৰা সমগ্ৰ দেশতে শিশু কথাছবি সপ্তাহ পালন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত লৈছে। অসমত অৱশ্যে শিশু কথাছবি সম্পৰ্কীয় কাৰ্য্যকৰী কোনো সমিতি নথকাত এই বিষয়ে একো উমঘাম নেপোৱাটোৱেই স্বাভাৱিক। পিচে শিশু কথাছবিৰ কথাই নেলাগে অসমত কোনো ধৰণৰ কথাছবিৰেই আজি প্ৰায় দুবছৰে নিৰ্মিত হোৱা নাই। ৰাজ্যিক চৰকাৰে সাজি থকা ষ্টুডিঅ’টিলৈ অপেক্ষা কৰি আমাৰ কথাছবি প্ৰযোজকসকল নিশ্চল হৈ আছে বুলি ক’লেও সত্যৰ অপলাপ কৰা হ’ব। অসমীয়া ছবি চাওতা একেবাৰে কম নহ’লেও, দেখুওৱাৰ ব্যৱস্থা অৰ্থাৎ প্ৰেক্ষাগৃহৰ অভাৱৰ কথাটোহে মন কৰিবলগীয়া। প্ৰেক্ষাগৃহ যিখিনি আছে, সেইবোৰৰ মালিকসকলেও অৰ্থকৰী দৃষ্টিভঙ্গীৰে অসমীয়া ছবি প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিব নোখোজে। অৱশ্যে কথাছবি নিৰ্মাতাসকলে যদি অকল অৰ্থকৰী দৃষ্টিভঙ্গীকে লয়, তেনে ক্ষেত্ৰত প্ৰেক্ষাগৃহৰ মালিকসকলকে বা আমি কেনেকৈ দাবী কৰো যে তেওঁলোকে অসমীয়া কথাছবিৰ প্ৰসাৰৰ বাবে ত্যাগ স্বীকাৰ কৰক! কিন্তু ত্যাগ স্বীকাৰ আমি কৰিবই লাগিব; —প্ৰযোজকেও অসমীয়া কথাছবিৰ মান উন্নয়ন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত অধিক লাভৰ অঙ্কটোৰ কথা পাহৰিব লাগিব আৰু প্ৰেক্ষাগৃহৰ মালিকেও অসমীয়া ছবি দেখুৱাবলৈ আগবাঢ়ি আহিব লাগিব। অসমীয়া অভিনেতা-অভিনেত্ৰী আৰু প্ৰায়বোৰ শিল্পীয়ে প্ৰায় বিনা বানচতে প্ৰযোজকৰ হৈ ছবিত অংশ গ্ৰহণ কৰালৈ চাই, তেওঁলোকৰ পিনৰপৰা যথেষ্ট ত্যাগ স্বীকাৰ কৰা বুলিয়েই ক’ব লাগিব। এতিয়া প্ৰযোজক আৰু প্ৰদৰ্শকসকলৰ পাল। তেনে কৰিলেহে আমি চৰকাৰকো দাবী কৰিব পাৰিম— আমোদকৰ ৰেহাইৰ বাবে, প্ৰেক্ষাগৃহৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ বাবে আৰু প্ৰত্যেক প্ৰেক্ষাগৃহত বাধ্যতামূলকভাৱে অসমীয়া ছবি প্ৰদৰ্শনৰ বাবে। আনহাতে অসম চৰকাৰৰ কথাছবি বিভাগৰ পৰা আমি বঙ্গ চৰকাৰৰ কথাছবি বিভাগৰ দৰে তৎপৰতা বিচাৰো। এতিয়ালৈকে অসম চৰকাৰৰ এই বিভাগে তথ্যচিত্ৰ নিৰ্মাণ কামত গা কৰিব নোৱাৰাটো দুখৰ কথা।

গুৰুত্বপূৰ্ণ ঘটনাৰ সম্পৰ্কত তেনে তদন্তৰ প্ৰয়োজন নাই বুলি চৰকাৰে ভাবিলে কিয়? চৰকাৰৰ সতৰ্কতামূলক ব্যৱস্থা, আন্দোলন সংক্ৰান্ত সভাত মুখিয়াল কংগ্ৰেছী লোকে যোগদান কৰা, সমদলত যোগ দিবলৈ বাহিৰৰপৰা দিল্লীলৈ অহা লোকৰ বাবে বিশেষ ৰেলৰ ব্যৱস্থা কৰা— ইত্যাদি বিবিধ প্ৰশ্নই ৰহস্যৰ অৱতাৰণা কৰিছে। তদুপৰি এই ঘটনাৰ সম্পৰ্কতে আগৰ কেন্দ্ৰীয় গৃহমন্ত্ৰী যি ধৰণে আঁতৰিবলগীয়া হ'ল আৰু আঁতৰি যোৱাৰ পিচত তেওঁ যিবোৰ মন্তব্য কৰিলে সেইবোৰ কথাযো এই ৰহস্য ঘনীভূত কৰি তুলিছে। শ্ৰীনন্দই এই সকলো কথা পৰিকল্পিত বুলি প্ৰকাশ্যে ঘোষণা কৰে। তদুপৰি তেওঁ মন্ত্ৰীসভাৰ সহযোগিতা লাভ নকৰা, উচ্চপদস্থ চৰকাৰী বিষয়াৰ ভূমিকা আদিৰ কথাও উল্লেখ কৰিছিল। সেইবোৰ কথাৰো বিশেষ তাৎপৰ্য্য আছে। অৱশ্যে শ্ৰীনন্দৰ অভিযোগ সম্পৰ্কে প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে সমিধান দিছে। কিন্তু প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে শ্ৰীনন্দৰ অভিযোগৰ সন্দৰ্ভত আগতে সচিবৰ কথা উল্লেখ কৰোতে কৈছিল যে সচিবৰ নিযুক্তিৰ প্ৰসঙ্গটো মন্ত্ৰীসভাৰ নিযুক্তি সম্পৰ্কীয় শাখা কমিটিৰহে। প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে পূৰ্বৰ উক্তিৰপৰা ফালৰি কাটি যোৱাৰ দৰে গৈ সংসদত ক'লে কোনো মন্ত্ৰীয়ে 'ভাল পোৱা বা বেয়া পোৱা'ৰ বিবেচনাত তেওঁৰ অধীনত বিষয়া এজনক দিব নোৱাৰি। শ্ৰীনন্দৰ স্পষ্ট উক্তিত ব্যক্তিগতভাৱে 'ভাল পোৱা বা বেয়া পোৱা'ৰ কথা কিন্তু নাছিল। তেওঁৰ খোলোচা উক্তিৰ এইটো বিকৃত ব্যাখ্যা হ'ল। এনে অৱস্থাত সকলো কথাৰ মাজতে ৰহস্য থকা যেন লাগে। ৭ নৱেম্বৰৰ ঘটনাৰ পৰিসীমা অকল আলিবাটেই নাছিল— বহুত দূৰলৈ শিপাইছিল বুলি সন্দেহ কৰাৰ কাৰণ আছে। এনে অৱস্থাত তদন্তৰ প্ৰয়োজন ইয়াতেই আটাইতকৈ বেছি। শান্তিপূৰ্ণ পৰিৱেশ ৰচনা কৰা ক্ষেত্ৰত চৰকাৰৰ দায়িত্ব কম নহয়— চৰকাৰে নিজৰ কাৰ্য্য-ব্যৱস্থাৰ দ্বাৰা পোনতে ৰাইজক আশ্বস্ত কৰিব পাৰিব লাগিব। নতুন গৃহমন্ত্ৰীয়ে যেন সেই কথা মনত ৰাখে।

বুধবাৰ, ২৩ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

নিৰাশজনক

উদ্ধৰ্মুখী হ'ব।

কিন্তু এই সম্পদে দেশক চহকী কৰাৰ লগতে অসমকো যিদৰে চহকী কৰিব বুলি আশা কৰা হৈছিল, সেইদৰে কৰা নাই। সেইদেখি অসম চৰকাৰে খাৰুৱা তেলৰ 'ৰয়েলিটী' দুগুণ কৰিব লাগে বুলি কেন্দ্ৰৰ ওচৰত প্ৰস্তাৱ কৰে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে হেনো সেই প্ৰস্তাৱ অগ্ৰাহ্য কৰিছে। পিচে এই প্ৰসঙ্গ লৈ অকল অসমেই বিবাদৰ সৃষ্টি কৰা নাই। গুজৰাট চৰকাৰে কান্ধে আৰু আংকেশ্বৰৰ গেছৰ দাম সম্পৰ্কেও নতুন দাবী উত্থাপন কৰিছে আৰু সেই বিষয়টোও এতিয়া বিবেচনাধীন হৈ আছে।

এতিয়া অসমৰ দাবী পোনেই অগ্ৰাহ্য কৰা বুলি বাতৰি ওলোৱাত আমি হতাশ হৈছো। অসমৰ মাটিত পোৱা বহুমূলীয়া সম্পদৰ পৰাও যদি আমি সংগত পৰিমাণে ধন নেপাওঁ, তেন্তে আমাৰ ৰাজ্যখনৰ সমৃদ্ধি হ'ব কেনেকৈ? পিচ পৰা সৰু ৰাজ্যবোৰৰ বিশেষ সমস্যাৰ প্ৰতি আওকাণ কৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এইবোৰ ৰাজ্যৰ উন্নয়নৰ গতি খৰতকীয়া কৰিব কেনেকৈ? সকলো ব্যৱস্থা ডাঙৰ ৰাজ্যবোৰৰ স্বার্থৰ অনুকূলে কৰাতহে আমি সাধাৰণতে তৎপৰতা দেখিবলৈ পাওঁ। পৰিকল্পনা আয়োগে চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত দিবলগীয়া কেন্দ্ৰীয় সাহায্যৰ বিতৰণৰ সম্পৰ্কত যি সূত্ৰ আগবঢ়াইছে, তাত জনসংখ্যাৰ ওপৰতে সৰ্বাধিক গুৰুত্ব দিয়া হৈছে। শতকৰা ৭০ ভাগ সাহায্য জনসংখ্যাৰ ভিত্তিত দিয়াৰ কথা এই সূত্ৰত কোৱা হৈছে (উত্তৰ প্ৰদেশ আদি কেইখনমান ৰাজ্যই হেনো শতকৰা ৯০ ভাগ সাহায্য জনসংখ্যাৰ ভিত্তিত দিব লাগে বুলিহে দাবী তুলিছে)। এনেবোৰ ব্যৱস্থাই সৰু ৰাজ্যবোৰৰ স্বার্থ বিশেষভাৱে হানি কৰে। এতিয়া খাৰুৱা তেলৰ সন্দৰ্ভতো অসমৰ উচিত দাবীলৈ আওকাণ কৰি কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে অসমক একে অসুবিধাতে পেলাইছে।

শনিবাৰ, ২৫ নৱেম্বৰ, ১৯৬৬ চন

আকৌ শান্তি মিছন!

মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীচলিহাই গুৱাহাটীত সাংবাদিকৰ আগত কৰা মন্তব্যৰ পৰা বুজা গ'ল যে ৰাজ্য চৰকাৰে মিজো জিলাৰ অশান্তিৰ পটভূমিত শান্তি মিছন এটাই পাতনি মেলাটো বিচৰা নাই। শান্তি মিছনে বিদ্ৰোহী দলৰ সৈতে আলোচনা কৰাটো ৰাজ্য চৰকাৰে সমৰ্থন নকৰাৰ অভিমতকে মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ব্যক্ত কৰিছে। পোনপটীয়াভাৱে শ্ৰীচলিহাই এই মন্তব্য কৰাটো সন্তোষৰ কথা। অৱশ্যে বিদ্ৰোহী মিজো দলৰ সৈতে কোনো আলোচনা কৰা নহয় বুলি কেন্দ্ৰীয় আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা আগতেও একাধিক বাৰ ঘোষণা কৰা হৈছিল।

কিন্তু চৰকাৰৰ সেই ঘোষিত নীতিৰ বিপৰীতে গৈ মিজো জিলাৰ গীৰ্জা-নেতাসকলে নিজা দায়িত্বত প্ৰচেষ্টা হাতত লোৱাৰ অধিকাৰ পালে কেনেকৈ? নগালেণ্ডতো দেখা গ'ল— গীৰ্জা-নেতাসকলে নিজা দায়িত্বতে এটা নেতৃত্ব গঢ়ি তুলিলে। এতিয়া মিজো জিলাতো হুবহু একে অৱস্থাবে পুনৰাবৃত্তি হ'ল। যি সময়ত চৰকাৰৰ সীমান্তৰক্ষী বাহিনীয়ে মিজো জিলাৰ ভিতৰুৱা গাৱঁলৈ গৈ অৱস্থা সম্পূৰ্ণৰূপে আয়ত্তাধীন কৰিব পৰা নাই, সেই সময়তে গীৰ্জা-নেতাসকলৰ মুখপাত্ৰই আইজলৰ পৰা ৪০ মাইল দূৰলৈ গৈ মিজো বিদ্ৰোহী দলৰ নেতা শ্ৰীলালদেঙ্গা আৰু আন আন বিদ্ৰোহী নেতাৰ সৈতে অবাধে আলোচনা কৰিব পাৰিছে। এতিয়া গীৰ্জা-নেতাসকলৰ তৰফৰ পৰা প্ৰস্তাৱ দিয়া হৈছে যে তেওঁলোকৰ প্ৰতিনিধিক লৈ গঠিত শান্তি মিছনে নিষিদ্ধ মিজো

তেনে সামৰ্থ্য তেনেই সীমাৰদ্ধ। আনহাতে দেশত নিবনুৱাৰ সংখ্যা বছৰি বাঢ়ি গৈছে। এনে অৱস্থাত কম্পিউটাৰৰ প্ৰশ্নটোৱে আমাৰ সমস্যাৰ জটিলতা নিশ্চয় বঢ়াব। অকল জীৱন-বীমা কৰ্পৰেচনতে নহয়, আন বহুত অফিচ আৰু কাৰখানাত নিশ্চয় কম্পিউটাৰ ব্যৱহৃত হ'ব। ফলত কামৰ ধাৰাৰ আমূল পৰিৱৰ্তন ঘটিব। তেতিয়া বহুত মানুহ ওপৰাধি হৈ পৰিব। এই সকলো লোককে একে পৰ্যায়ৰ বিকল্প কাম দিয়াটো বা প্ৰশিক্ষণ দি আন কামত লগোৱাটো (মাজতে স্বৰ্ণকাৰসকলক প্ৰশিক্ষণ দি বিকল্প কামত লগোৱাৰ কি ভেকোভাওনা চলিছিল আমাৰ ভালকৈ মনত আছে) সমূলি সম্ভৱপৰ নহয়। অকল সেয়ে নহয়, কম্পিউটাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ ফলত ভৱিষ্যতে নতুন কাম ওলোৱাৰ বাট আৰু সংকুচিত হ'ব। ফলত আমাৰ নিবনুৱা সমস্যাই আৰু জটিল ৰূপ ধাৰণ কৰিব।

এই পৰিণতি চৰকাৰে অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে। অৱশ্যে কম্পিউটাৰৰ গতি হয়তো আমি মূৰকত ৰোধ কৰিব নোৱাৰিম। কিন্তু আমাৰ দেশৰ অৱস্থাৰ লগত সঙ্গতি ৰাখি আমি পৰিকল্পিতভাৱে কম্পিউটাৰ প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ আঁচনি হাতত ল'ব নোৱাৰিম কিয়? অন্ধ অনুকৰণৰ মোহ ত্যাগ কৰি বৃহত্তৰ লোকসমষ্টিৰ স্বাৰ্থৰ কথা মনত ৰাখি আগবঢ়াই চৰকাৰৰ কাৰণে একমাত্ৰ পথ।

শিক্ষাৰ খেলিমেলি

শিক্ষাৰ লগত দেশৰ সামাজিক-অৰ্থনৈতিক চাহিদাৰ সংগতি থাকিব লাগে। ভাৰ প্ৰৱণতা এই ক্ষেত্ৰত যদি আমাৰ একমাত্ৰ দিক-দৰ্শক হয়, তেতিয়া সেই লক্ষ্যত উপনীত হোৱাটো দুৰৰ কথা আমাৰ শিক্ষা-ব্যৱস্থা আৰু বিভ্ৰান্ত হৈ হ'ব। দৰাচলতে সেয়ে হৈছে। এই পৰিণতিৰ বাবে ঘাইকৈ দায়ী আমাৰ শিক্ষাৰ পৰিকল্পনাকাৰীসকল। ভাৰ প্ৰৱণতাত সাঁতুৰি-নাডুৰি ফুৰাসকলে বুনিয়াদী শিক্ষাৰ নামত ভেকোভাওনাৰ সৃষ্টি কৰি অজস্ৰ ধনৰ অপচয় ঘটালে। আকৌ সেই ভাৰপ্ৰৱণ দলেই হঠাৎ আবিষ্কাৰ কৰিলে যে এন-চি-চিৰ প্ৰশিক্ষণ বাধ্যতামূলক হ'ব লাগে। যেনে কথা তেনে কাম। ফলত এন-চি-চিৰ আগৰ সৌষ্ঠৱ নোহোৱা হ'ল— হয়তো ইয়া অচিৰে ভেকোভাওনাৰ ৰূপ ল'বগৈ।

আমাৰ শিক্ষাৰ পৰিকল্পনাকাৰীসকলৰ মাজতে আৰু এচাম লোক আছে। বিদেশৰ শিক্ষা-ব্যৱস্থা দেখিলেই তেওঁলোকৰ চকুত চমক লাগে। তেওঁলোকে তেনে জেউতি দেখিয়েই উচ্চ মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ স্কুলৰ ব্যৱস্থা আমাৰ মাজতো কৰিবলৈ দিহা দিলে। আমাৰ সামৰ্থ্য, অৰ্থবল, জনবল— ইত্যাদিৰ কথা বিচাৰ লওঁতা কোনো নোলাল। ফলত উচ্চ মাধ্যমিক স্কুলৰ আঁচনি মূৰকত ভালুকৰ সাঙি হৈ পৰিল। উপযুক্ত শিক্ষক নাই, সা-সঁজুলি নাই, পৰীক্ষাগাৰ নাই, পাঠ্যপুথি নাই আৰু এইবোৰৰ ব্যৱস্থা কৰিব পৰা জোখাৰে চৰকাৰৰ হাতত আৰ্থিক সম্বলো নাই। সেইদেখি সৰহভাগ উচ্চ মাধ্যমিক স্কুলৰে অৱস্থা দেখিলে চকুলো ওলাব। নিম্নতম সময়ত সকলো হাইস্কুল উচ্চ মাধ্যমিক পৰ্যায়লৈ নিয়াটো লক্ষ্য বুলি অৱশ্যে কোৱা হ'ল। কিন্তু এতিয়া থকাবোৰৰে অৱস্থা কাহিল— এনে স্থলত নতুন দায়িত্ব লয় কেনেকৈ? চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ খচৰাত সেইদেখি সুৰ নামি গ'ল। ইয়াত কোৱা হৈছে যে যিবোৰ ৰাজ্যত উচ্চ মাধ্যমিক স্কুলৰ আঁচনি মতে ভাল কাম হৈছে সেইবোৰত হাইস্কুলবোৰ উচ্চ মাধ্যমিকলৈ ৰূপান্তৰিত কৰা কাম চতুৰ্থ পৰিকল্পনাত সম্পূৰ্ণ কৰা হ'ব। আন ৰাজ্যত হাইস্কুলৰ অৱস্থা উন্নত কৰাত মনোনিবেশ কৰা হ'ব। তাৰ মানে এতিয়াৰ সমান্তৰাল ব্যৱস্থা দীৰ্ঘস্থায়ী হ'ব আৰু সেয়ে হ'বলৈ হ'লে এতিয়াৰ খেলিমেলি, অসুবিধা আদিৰো মিয়াদ দীঘলীয়া হ'ব। বহুমুখী স্কুলৰ ক্ষেত্ৰত পৰিকল্পনাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি আৰু সংকুচিত। ইয়াত কাৰা হৈছে যে সম্প্ৰতি থকা বহুমুখী স্কুলবোৰৰহে উন্নতি সধা হ'ব। এনে পৰিণতি হ'বগৈ বুলি আমাৰ পৰিকল্পনাকাৰীসকলে আগতে ভাবিব নোৱাৰিলে কিয়? আঁচনি কাৰ্য্যকৰী কৰিবৰ বাবে যিমান ধন লাগে, সেই ধন যে যোগাব পৰা নহ'ব— সেই কথা আগতেই ভাবিব পাৰিব লাগিছিল। আনবোৰৰ কথাই নাই, প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত শিক্ষকৰ চাহিদা পূৰোৱাই টান কথা। চৰকাৰে আত্মতৃপ্তি লাভ কৰি কৈছে যে ১৯৫০-৫১ চনত প্ৰশিক্ষণপ্ৰাপ্ত শিক্ষক আছিল ৪ লাখ ৩০ হেজাৰ; কিন্তু ১৯৬৫-৬৬ চনত হ'লগৈ ১৪ লাখ। পিচে হিচাপৰ ওলোটা পিঠিত কি আছে? ১৯৫০-৫১ চনত প্ৰশিক্ষণ নেপোৱা শিক্ষকৰ সংখ্যা আছিল ৩ লাখ ২০ হেজাৰ; ১৯৬৫-৬৬ চনত তেনে শিক্ষকৰ সংখ্যা হ'লগৈ ৬ লাখ।